

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 62

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

56 tomas
2013 m. kovo 2 d.

Pranešimo Nr. Turinys Puslapis

I Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės

REZOLIUCIJOS

Regionų komitetas

99-oji plenarinė sesija, 2013 m. sausio 31 d.–vasario 1 d.

2013/C 62/01	Regionų komiteto rezoliucija. Sanglaudos politikos po 2013 m. teisės aktų rinkinys	1
2013/C 62/02	Regionų komiteto rezoliucija. Tvari ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) ateitis	8
2013/C 62/03	Regionų komiteto rezoliucija. Jaunimo garantijų iniciatyvos	11

NUOMONĖS

Regionų komitetas

99-oji plenarinė sesija, 2013 m. sausio 31 d.–vasario 1 d.

2013/C 62/04	Regionų komiteto nuomonė. Europos mokslinių tyrimų erdvė	14
--------------	--	----

LT

Kaina:
4 EUR

(Tęsinys antrajame viršelyje)

<u>Pranešimo Nr.</u>	Turinys (tęsinys)	Puslapis
2013/C 62/05	Regionų komiteto nuomonė. Prekybos žmonėmis panaikinimo ES strategija 2012–2016 m.	22
2013/C 62/06	Regionų komiteto nuomonė. ES pilietybės stiprinimas: Sąjungos piliečių supažindinimas su jų rinkimų teisėmis	26
2013/C 62/07	Regionų komiteto nuomonė. Didesnės ES, nacionalinių ir subnacionalinių biudžetų sinergijos kūrimas	32
2013/C 62/08	Regionų komiteto nuomonė. Geresnė bendrosios rinkos valdysena	39
2013/C 62/09	Regionų komiteto nuomonė. Žinios apie jūrą 2020 m.	44
2013/C 62/10	Regionų komiteto nuomonė. Mėlynasis augimas. Tvaraus jūrų ir jūrininkystės sektoriaus augimo galimybės	47
2013/C 62/11	Regionų komiteto nuomonė. Atsinaujinančioji energija – reikšmingas Europos energijos rinkos objektas	51
2013/C 62/12	Regionų komiteto nuomonė. 2014–2020 m. nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės	57
2013/C 62/13	Regionų komiteto nuomonė. Atokiausi ES regionai įgyvendinant strategiją „Europa 2020“	64
2013/C 62/14	Regionų komiteto nuomonė. Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo skatinant augimą ir darbo vietų kūrimą	70

III *Parengiamieji aktai*

REGIONŲ KOMITETAS

99-oji plenarinė sesija, 2013 m. sausio 31 d.–vasario 1 d.

2013/C 62/15	Regionų komiteto nuomonė. Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statusas ir finansavimas	77
--------------	---	----

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

99-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2013 M. SAUSIO 31 D.–VASARIO 1 D.

Regionų komiteto rezoliucija. Sanglaudos politikos po 2013 m. teisės aktų rinkinys

(2013/C 62/01)

REGIONŲ KOMITETAS

- atsižvelgdamas į tebevykstančias derybas dėl daugiametės finansinės programos (DFP), tvirtai pasisako už tai, kad šiai politikai įgyvendinti reikalingas ir veiksmingas lėšų panaudojimas; todėl ragina valstybes nares persvarstyti biudžeto apribojimus ir bent jau išlaikyti tą patį finansavimo lygį;
- tvirtai remia REGI komiteto derybinę grupę trišalio dialogo procese; pirmiausia primena keletą bendrų su EP pozicijų, tokių kaip „pereinamojo laikotarpio regionai“, strategijos „Europa 2020“ prioritetų ir Sutarties tikslų suderinimas, veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų įtraukimas, nepritartimas makroekonominėms sąlygoms ir veiklos rezervui; todėl tikisi, kad šios pozicijos galėtų likti galutiname teisės aktų rinkinyje;
- remia visapusišką daugiapakopio valdymo principo taikymą ir intensyvesnį vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą rengiant būsimas partnerystės sutartis ir veiksmų programas; remia Europos Komisijos pasiūlymą parengti Europos partnerystės elgesio kodeksą (EPEK); todėl labai apgailestauja, kad Taryba atmeta tokią priemonę, ir prašo tam nepritariančių valstybių narių, persvarstyti savo poziciją, kadangi gali susidaryti nuomonė, jog jos nenori bendradarbiauti su teisėtais partneriais;
- remia tvirtesnę demokratinę atskaitomybę ir mano, kad Taryba turėtų apsvarstyti keletą finansinių klausimų, pavyzdžiui, lėšų paskirstymo nacionaliniu ir regionų lygiu metodą, viršutinės ribos nustatymą, minimalios apsaugos mechanizmą ir kt., - derybose dėl sanglaudos politikos teisės aktų rinkinio, o ne dėl DFP, kad Europos Parlamentas galėtų deramai dalyvauti šiose diskusijose, o su RK būtų konsultuojamasi;
- dar kartą išreiškia apgailestavimą, kad BVP / BNP (ir rečiau bedarbių skaičius) yra vieninteliai kriterijai, naudojami struktūrinių fondų paskirstymo lygiui regione nustatyti, ir pabrėžia, kad turėtų būti taikomi papildomi rodikliai, norint geriau įvertinti socialinius ir aplinkos poreikius bei iššūkius.

Pranešėjas Marek WOŹNIAK (PL / ELP), Didžiosios Lenkijos vaivadijos maršalka

Regionų komiteto rezoliucija – Sanglaudos politikos po 2013 m. teisės aktų rinkinys

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Ižanga

1. priima politinę rezoliuciją dėl dabar vykstančių tarpinstitucinių derybų dėl sanglaudos politikos po 2013 m. teisės aktų rinkinio, atsižvelgdamas į savo pirmąsias 2012 m. vasario–liepos mėn. laikotarpiu patvirtintas pozicijas ir reaguodamas į Europos Parlamento ir Tarybos pastarojo laikotarpio diskusijas ir pozicijas;

2. atsižvelgdamas į tebevykstančias derybas dėl daugiametės finansinės programos (DFP), tvirtai pasisako už tai, kad sanglaudos politika yra investavimo politika, ir šiai politikai įgyvendinti reikalingas ir veiksmingas lėšų panaudojimas, ir tvirtas biudžetas, kurio negalima mažinti, jeigu norime skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą, didinti konkurencingumą ir kovoti su teritorijų atotrūkiu ES regionuose ir tarp jų, ypač krizės metu. Atsižvelgiant į labai svarbų vaidmenį, kurį atlieka sanglaudos politika įveikiant ekonomikos krizę ir įgyvendinant strategijos „Europa 2020“ iškeltus uždavinius, jai skiriamos lėšos neturėtų būti sumažintos 19 mlrd. eurų (*palyginti su Europos Komisijos pasiūlymu*), kai tuo tarpu kitų Europos Sąjungos politikos sričių finansavimas išlaikomas to paties lygio arba netgi padidinamas, kaip siūloma 2012 m. lapkričio 22 d. Tarybos išvadų projekte;

3. labai palankiai vertina Europos Parlamento regioninės plėtros komiteto (REGI) 2012 m. liepos 11–12 d. patvirtintus mandatus, kurie iš esmės atitinka vietos ir regionų valdžios institucijų reikalavimus, išdėstytus ir priimtus Regionų komiteto nuomonėse; tačiau apgailestauja, kad 2012 m. liepos 5 d. Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto (EMPL) patvirtintame pranešimo projekte nebuvo atsižvelgta į svarbius klausimus dėl ESF reglamento projekto;

4. vertina pažangą siekiant supaprastinimo, kaip siūloma EK teisės aktų rinkinio projekte ir palankiai vertina neseniai priimtų, bendrajam ES biudžetui taikomų finansinių taisyklių nuostatas, pavyzdžiui dėl vienodo tarifo, vienkartinio sumų, trumpesnio mokėjimų termino; primygtinai reikalauja valstybių narių parengti dar platesnio užmojo darbotvarkes siekiant supaprastinti ES finansavimo skyrimo procedūras, ES ir nacionalines viešųjų pirkimų taisykles, ataskaitų teikimo ir kontrolės mechanizmus;

5. tvirtai remia REGI komiteto derybinę grupę trišalio dialogo procese; pirmiausia primena keletą bendrų su EP pozicijų šiais klausimais ir tikisi, kad jos galėtų likti galutiniame teisės aktų rinkinyje;

— parama visus regionus apimančiai sanglaudos politikai, kurią įgyvendinant dėmesys sutelkiamas ir į mažiau išsivysčiusius ES regionus;

— pritarimas naujai „pereinamojo laikotarpio regionų“ kategorijai ir „apsauginiam tinklui“ (angl. *safety net*), kurį sudaro du trečdaliai dabartinių asignavimų regionams, kuriems jau nebebus teikiama visa konvergencijos parama;

— būtinumas subalansuoti strategijos „Europa 2020“ prioritetus ir Sutarties tikslus bei būtinumas siekti didesnio lankstumo telkiant paramą pagal temas;

— veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų įtraukimas į partnerystės sutarčių ir veiksmų programų rengimą laikantis daugiapakopio valdymo principo;

— tvirtas pritarimas Europos partnerystės elgesio kodekso įtraukimui į Bendrų nuostatų reglamento 5 straipsnį;

— griežtas nepritarimas makroekonominėms sąlygoms;

— būtinumas *ex ante* sąlygas tiesiogiai susieti su sanglaudos politikos įgyvendinimu;

— nepritarimas veiklos rezervui;

— Sanglaudos fondo lėšų perkėlimas į naująją Europos infrastruktūros tinklų priemonę, griežtai taikant Sanglaudos fondo taisykles ir laikantis nacionalinių kvotų;

— pritarimas Europos Komisijos siūlomam kompleksiniam požiūriui į teritorinį vystymąsi, taip pat naujų valdymo priemonių ir būdų, pavyzdžiui, integruotų teritorinių investicijų (ITI) kūrimui ir vietos vystymui, kurį vykdytų už miesto plėtrą atsakingi vietiniai subjektai;

— nepritarimas miestų plėtros platformai, tačiau raginimas padaryti URBACT ilgalaikę programą;

6. pabrėžia būtinybę kuo greičiau priimti teisės aktų rinkinį po to, kai bus priimta daugiametė finansinė programa (DFP); primena su kokia sunkia ekonomikos ir socialine krize tenka kovoti ES, dėl to būtina ypač skubiai 2014 m. pradėti įgyvendinti partnerystės sutartis ir veiksmų programas, nes tai vienintelis būdas skirti europines lėšas, kurios gyvybiškai svarbios investicijoms ir struktūrinėms reformoms valstybėse narėse, regionuose ir miestuose;

7. primena, kad diskusija dėl ETBG reglamento projekto turėtų vykti atskirai nuo diskusijos dėl viso sanglaudos politikos teisės aktų rinkinio ir pabrėžia, kad ši specifinį ir konkretaus poveikio Europos Sąjungos biudžetui neturintį reglamentą svarbu priimti kuo skubiau ir nelaukiant, kol bus priimtas teisės aktų rinkinys. Tai sudarytų galimybę reglamentui kuo greičiau įsigaliooti ir suteiktų naują postūmį naujų ETBG projektų kūrimui remiantis saugiu teisiniu pagrindu;

Už patikimą sanglaudos politikos po 2013 m. biudžetą

8. primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos puikiai žino, kad būtina pagerinti sanglaudos politikos rezultatus geriau programuojant ir įgyvendinant struktūrinius fondus, ypač dabartiniu ekonomikos krizės ir finansinių suvaržymų laikotarpiu;

9. mano, kad mažesnis nei Europos Komisijos pasiūlytas daugiametės finansinės programos biudžetas yra nepriimtinas, nes susilpnintų Europos Sąjungos ekonomiką ir konkurencingumą ir apskritai bendrąją rinką tuo metu, kai labiausiai reikia ją stiprinti. Todėl pakartoja Regionų komiteto rezoliucijoje dėl vykstančių derybų dėl daugiametės finansinės programos⁽¹⁾ išsakytą raginimą, kad ES turi turėti patikimą daugiametį biudžetą, kaip investicinę priemonę, skirtą visoms ES valstybėms narėms ir regionams, ir kad jame turėtų būti numatyti bent tokio paties dydžio asignavimai išpareigojimams, išreikšti procentine BNP dalimi, kokie buvo sutarti dabartiniam 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui;

10. tačiau mano, kad 2012 m. spalio 29 d. pirmininkaujančio Kipro pasiūlymas sumažinti sanglaudos politikai po 2013 m. skirtą biudžetą, yra nepriimtinas. Todėl ragina valstybes nares persvarstyti biudžeto apribojimus ir bent jau išlaikyti tą patį finansavimo lygį;

11. dar kartą patvirtina, kad būtina išsaugoti tvirtą ir plataus užmojo ES lygmens sanglaudos politiką, siekiant laikytis Sutarties ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslų bei kolektyvinio išpareigojimo įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ tikslus; jeigu biudžetas bus sumažintas daugiau kaip

10 mlrd. eurų, kaip siūlo Tarybai pirmininkaujanti valstybė, atsivers dar didesnė praraja tarp mažiau ir labiau išsivysčiusių regionų ir teritorijų bei didės gyventojų pajamų atotrūkis;

12. primygtinai teigia, kad sumažinus sanglaudos politikos finansavimą būtų padarytas neigiamas poveikis bendrosios rinkos plėtojimui bei vietos ir regionų valdžios institucijų investicijoms pajėgumui ypač svarbiose Europos ateičiai srityse, būtent, mokslinių tyrimų, inovacijų, švietimo, paramos MVĮ, ekologiškos ekonomikos ir infrastruktūros, kurios yra svarbios darbo vietų kūrimo ateičiai sudedamosios dalys; mano, kad šiuo ekonomikos ir socialinės krizės laikotarpiu biudžeto sumažinimas pakenktų ilgalaikėms investicijoms ir Europos tvariam augimui ateityje ir vaidmeniui pasaulyje;

Tvirtesnė demokratinė atskaitomybė. Bendro sprendimo procedūros laikymasis

13. primena, kad pirmą kartą sanglaudos politiką reglamentuojantys teisės aktai bus priimami pagal Lisabonos sutartyje numatytą bendro sprendimo teisėkūros procedūrą, tokiu būdu suteikiant valstybėms narėms ir Europos Parlamentui lygias galimybes;

14. todėl mano, kad Taryba turėtų apsvarstyti keletą finansinių klausimų, pavyzdžiui, *lėšų paskirstymo nacionaliniu ir regionų lygiu metodą, viršutinės ribos nustatymą, minimalios apsaugos mechanizmą ir kt.*, derybose dėl sanglaudos politikos teisės aktų rinkinio, o ne dėl DFP; kaip jau buvo pasakyta nuomonėje „Nauja DFP po 2013 m.“⁽²⁾, smerkia tai, kad pirmiau nurodyti klausimai yra įtraukti į Tarybos derybų schemą, ir mano, kad šie klausimai turėtų būti aptarti Bendrųjų reikalų taryboje, kadangi jie priklauso bendro sprendimo sričiai. Be to, šiose diskusijose turėtų dalyvauti ne tik Taryba, bet ir Europos Parlamentas, o su RK turėtų būti konsultuojamasi, kad būtų užtikrinta veiksminga demokratinė atskaitomybė; primena, kad Regionų komitetas pasilieka teisę kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą, jeigu Europos Komisija nepateiks pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo teisės akto, dėl kurio RK turi galimybę pateikti nuomonę;

Dėl struktūrinių fondų paskirstymo metodo

15. dar kartą išreiškia apgailestavimą, kad BVP / BNP (ir rečiau bedarbių skaičius) yra vieninteliai kriterijai, naudojami struktūrinių fondų paskirstymo lygiui regione nustatyti; todėl palankiai vertina pasiūlymą padidinti mažiau išsivysčiusių ir pereinamojo laikotarpio regionų bedarbių skaičiaus poveikį, kaip nurodyta 2012 m. lapkričio 22 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų projekte, kad taikant asignavimų skyrimo metodą būtų galima sukurti atsvarą BVP ir geriau atsižvelgti į socialinį sanglaudos matmenį; be to, skirstant struktūrinių fondų lėšas valstybių narių lygmeniu siūlo atsižvelgti ir į kitus demografinius rodiklius, pavyzdžiui, bendrąjį išlaikomo amžiaus žmonių koeficientą;

⁽¹⁾ Plg. CdR 2263/2012 fin.

⁽²⁾ Žr. CdR 1777/2012 fin (pranešėja Mercedes Bresso (IT / ESP)).

16. kaip buvo išdėstyta pirmiau ⁽³⁾, pabrėžia, kad turėtų būti taikomi papildomi rodikliai norint geriau įvertinti socialinius ir aplinkos poreikius bei problemas (viešųjų paslaugų prieinamumas, sveikata, pajamos vienam gyventojui, judumas ir švari aplinka). Šių rodiklių paskirstymas subregionų lygiu (GINI rodiklis) galėtų būti įtrauktas į lėšų paskirstymo metodą, siekiant geriau įvertinti teritorinės sanglaudos iššūkius;

17. mano, kad siekiant atsižvelgti į regioninės plėtros tendencijas, ateityje skiriant lėšas reikėtų atsižvelgti į vienam gyventojui tenkančios BVP dalies dinamiką ataskaitiniu laikotarpiu (remiantis turimais Sąjungos paskutiniųjų trejų metų duomenimis). Lankstesnis metodas sudarytų galimybę paramą teikti ir ekonomikos nuosmukį patiriantiems regionams;

18. prašo į kriterijų lėšoms skirstyti pagal valstybes nares sąrašą įtraukti kriterijų „dideli ir nuolatiniai gamtiniai ir demografiniai regiono trūkumai“; pirmiausia primena, kad tokie demografiniai kriterijai kaip gyventojų dispersija, gyventojų skaičiaus mažėjimas tam tikrose regiono dalyse arba gyventojų senėjimas, daro rimtą poveikį ekonomikos vystymuisi ir viešųjų paslaugų kainai; džiaugiasi Europos Parlamento parama šiuo klausimu ir prašo Tarybos savo poziciją suderinti su Parlamento pozicija;

19. nepaisant pasirinkto metodo, dar kartą pritaria šiems principams:

- struktūriniai ir sanglaudos fondai turėtų būti sutelkti į mažiau išsivysčiusius regionus, laikantis Europos Komisijos pasiūlyto paskirstymo pagal regionų tipus,
- „pereinamojo laikotarpio regionams“ turėtų būti taikomos vienodos sąlygos, kad tarp regionų, kurie jau nebefinansuojami pagal konvergencijos tikslą, ir kito tipo pereinamojo laikotarpio regionų neatsirastų pernelyg daug skirtumų,
- labiau išsivysčiusius regionus taip pat reikėtų remti, nes dauguma jų susiduria su didelėmis socialinėmis problemomis, daugumoje miestų yra skurdžių rajonų, taip pat tenka spręsti aplinkos ir ekonominio konkurencingumo iššūkius.

20. mano, kad siekiant užtikrinti sanglaudos politikos veiksmingumą būtina laikytis papildomumo principo, be kurio visos pagal Europos regionų politiką dedamos pastangos gali neduoti rezultatų;

21. yra ypač susirūpinęs Europos Vadovų Tarybos pirminio sprendimu savo pasiūlymų dėl regionų analizės pagrindu ir toliau laikyti 2007–2009 m. trejų metų laikotarpį. Dabartinės krizės metu apskaičiuojant regionų santykinę gerovę remiantis šio laikotarpio duomenimis iškreipiama tikrovė, nes tai yra ekonomikos augimo metų duomenys, ir tai yra itin nepalanku labiausiai nuo krizės nukentėjusiems regionams. Todėl Komitetas palankiai vertina nuostatą dėl 2016 m. vykdytinės peržiūros, tačiau kartu rekomenduoja kartu su minimalios apsaugos mechanizmu numatyti specialią paramą, kad būtų galima padėti regionams, kurių santykinis turtas dėl krizės sumažėjo, atsidūrę nepalankioje padėtyje palyginti su kitais jų kategorijai priklausančiais regionais;

Dėl viršutinės ribos nustatymo

22. pritaria 2012 m. rugsėjo 18 d. derybų schemoje dėl DFP pasiūlytai viršutinei ribai (2,5 proc.), kuria atsižvelgiama į atotrūkį mažinančias ES 12 valstybių narių ir į lėšų panaudojimo sunkumus, su kuriais dabartiniu programavimo laikotarpiu susiduria kai kurios valstybės narės; todėl nepritaria 2012 m. lapkričio 22 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų projekte pateiktam pasiūlymui sumažinti ribą (2,35 proc.); tačiau kartu numato valstybėms narėms, kurios į Sąjungą įstojo iki 2013 m. ir kurių 2008–2010 m. vidutinis realusis BVP augimas buvo mažesnis nei –1 proc., užtikrinti pervedamų lėšų viršutinę ribą, kuri reikštų tokią patį išpareigojimų lygį, kaip ir dabartiniu 2007–2013 m. laikotarpiu;

Dėl minimalios apsaugos mechanizmo

23. pritaria Komisijos pasiūlymui dėl minimalios apsaugos mechanizmo, kurio dydis ne mažesnis kaip du trečdaliai dabartinių asignavimų regionams, kuriems jau nebebus teikiama parama pagal konvergencijos tikslą; todėl apgailestauja dėl naujausių Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančios valstybės pasiūlymų sumažinti minimalią apsaugą žemiau šio lygio;

Dėl priemokos miestams

24. palankiai vertina tai, kad neseniai iš Tarybai pirmininkaujančios valstybės derybų schemos dėl DFP dokumentų buvo išbraukta priemoka miestams, kai buvo skiriama po 4 eurus vienam gyventojui, gyvenančiam 250 000 ar daugiau gyventojų turinčiame mieste. Ši priemoka būtų suteikusi finansinį pranašumą labiau urbanizuotiems regionams, nors išsivystymo atotrūkis tarp kaimo ir miesto vietovių tebėra labai aukštas;

Dėl teritorinio bendradarbiavimo biudžeto

25. tvirtai pritaria Komisijos pasiūlymui padidinti asignavimus Europos teritoriniam bendradarbiavimui (ETB) iki 11,8 mlrd. eurų, vietoj 8,7 mlrd. eurų pagal dabartinį programavimo laikotarpį; primena ETB pridėtinę vertę Europos integracijai ir teritorinei sanglaudai dėl to, kad labai sumažėjo su valstybių sienomis susijęs neigiamas poveikis, padidėjo politikos veiksmingumas, pagerėjo gyvenimo kokybė, sustiprėjo gebėjimų ugdymas bei buvo skatinamas pasitikėjimas ir savitarpio supratimas; todėl apgailestauja dėl 3 mlrd. eurų sumažinimo, kuris

⁽³⁾ Žr. nuomonę „BVP ir kiti rodikliai pažangai įvertinti“, CdR 163/2010 fin (pranešėjas Vicente Alvarez Areces (ES / ESP)).

buvo pasiūlytas 2012 m. lapkričio 22 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų projekte, ir dėl pakartotinio siūlymo nustatyti 150 km kriterijų tarpvalstybiniam bendradarbiavimui remti regionuose palei jūrų sienas; tačiau palankiai vertina tai, kad Tarybos išvadų projekte atsižvelgiama į RK raginimą ir EP poziciją, kad ETB programoms bendro finansavimo normą būtina padidinti iki 85 proc.;

Makroekonominų sąlygų ir finansinių sankcijų / apdovanojimų atsisakymas

26. dar kartą pareiškia, kad griežtai nepitaria makroekonominėms sąlygoms, pirmiausia bet kokiam BSP lėšų, susijusių su Stabilumo ir augimo pakto sankcijomis, mokėjimo sustabdymui ar nutraukimui, nes gali nukentėti vietos ir regionų valdžios institucijos, nors jos neatsako už tai, kad jų valstybė narė nesilaiko šių reikalavimų;

27. palankiai vertina Europos Parlamento paramą šiuo klausimu ir tikisi, kad derybų grupei trišaliame dialoge pavyks įtikinti valstybes nares panaikinti visas priemones, susijusias su Bendrų nuostatų reglamente numatytais makroekonominėmis sąlygomis;

28. dar kartą patvirtina, jog palankiai vertina dalinį BSP lėšų ir naujojo ES ekonomikos valdymo susiejimą, sudarant galimybę taisyti partnerystės sutartis ir veiksmų programas pagal kiekvienai šaliai skirtas rekomendacijas Europos semestru, tačiau griežtai atmeta hipotezę iš dalies arba visai sustabdyti mokėjimus;

29. pakartoja, jog nepitaria „veiklos rezervo“ asignavimo sėkmingiausiems regionams, nes toks mechanizmas galėtų paskatinti politikos rengėjus nustatyti labai kuklius ir lengvai pasiekiamus tikslus, kad pasinaudotų papildomomis lėšomis, ir galėtų paskatinti rengti menkų tikslų siekiančius projektus bei nevystyti inovacijų; todėl remia Europos Parlamento poziciją ir tikisi, kad Taryba pakoreguos savo nuomonę šiuo klausimu; primena savo pasiūlymą dėl „lankstumo rezervo“, sudaryto iš išteklių, gautų automatiškai panaikinus išpareigojimus, ir skirto finansuoti eksperimentines iniciatyvas, kuris galėtų tapti kompromisu tarp abiejų bendrų teisės aktų leidėjų;

30. visiškai pritaria naujam į rezultatus orientuotam požiūriui, kuris yra būtinas valdymo sistemai, taigi ir svarbai, kuri teikiama veiklos rezultatų vertinimui; tačiau mano, kad reikalingos lanksčios taisyklės, kurias taikant būtų galima rezultatus įvertinti atsižvelgiant į ypatingą kiekvieno regiono ekonominę padėtį; be to, dar kartą pažymi esantis prieš bet kokias finansines sankcijas, susijusias su veiklos rezultatų sistema;

Siekiant veiksmingos partnerystės su vietos ir regionų valdžios institucijomis

31. remia visapusišką daugiapakopio valdymo principo taikymą ir intensyvesnį vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą rengiant sanglaudos politiką kitu programavimo laikotarpiu, derantis dėl jos ir ją įgyvendinant;

32. palankiai vertina Europos Parlamento pasiūlymą vietos ir regionų valdžios institucijoms sudaryti vienodas galimybes rengiant partnerystės sutartis ir veiksmų programas, kaip ir nacionalinėms vyriausybėms, deramai laikantis subsidiarumo principo;

33. tikisi, kad vietos ir regionų valdžios institucijos visapusiškai dalyvaus rengiant partnerystės sutartis, kad patenkintų poreikius pagal principą „iš apačios į viršų“ ir užtikrintų integruotą požiūrį į regionų vystymo strategijas; ragina valstybes nares pradėti sanglaudos politikos strateginį planavimą, kad iki 2014 m. sausio 1 d. pasirengtų pradėti BSP lėšų programavimą; dėl to prašo Europos Komisijos atidžiai stebėti, kaip rengiamos šios sutartys, vengiant taikyti programavimui „iš viršaus į apačią“ principą ir sektorinį požiūrį;

34. todėl pritaria Europos Komisijos pasiūlymui parengti pirmąją Europos partnerystės elgesio kodeksą; labai apgailestauja, kad Taryba atmeta tokią priemonę, kuri skirta gerinti partnerystės kokybę visose valstybėse narėse, ir prašo valstybių narių, kurios nenori EPEK, persvarstyti savo poziciją, kadangi gali susidaryti nuomonė, jog jos nenori bendradarbiauti su teisėtais partneriais;

Teritorijų atotrūkį atitinkanti architektūra

35. dar kartą išreiškia savo aiškią paramą naujai „pereinamojo laikotarpio regionų“ kategorijai ir remia Europos Parlamentą dabar vykstančiose tarpinstitucinėse derybose; ragina Tarybai pirmininkaujančią valstybę nekeisti savo pozicijos šiuo klausimu iki derybų pabaigos, nes ši nauja kategorija iš dalies atitinka teritorinės sanglaudos tikslą, teisingiau paskirstant paramą visiems regionams;

36. palankiai vertina Europos Parlamento pasiūlymą sukurti dar vieną minimalios apsaugos mechanizmą, kurį sudarytų keturi penktadaliai 2007–2013 m. asignavimų „salų valstybėms, kurias sudaro vienas regionas, atitinkančioms Sanglaudos fondo reikalavimus 2013 m.“ ir „atokiausiems regionams“, kurie po 2013 m. nebepriklausys mažiau išsivysčiusių regionų kategorijai;

37. primena atokiausių regionų ir retai apgyvendintų regionų poreikius ir problemas ir prašo jiems skirti pakankamai biudžeto lėšų ir proporcingą jų dalį, kad būtų pasiekti ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslai bei jie būtų geriau integruoti į bendrąją rinką; todėl palankiai vertina 2012 m. lapkričio 22 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų projekte pateiktą pasiūlymą padidinti pagalbos atokiausiems regionams intensyvumą (nuo 20 iki 30 eurų vienam gyventojui);

38. atkakliai tvirtina, kad Lisabonos sutartimi teritorinė sanglauda papildė ekonominės ir socialinės sanglaudos politikos tikslą ir klausia, kodėl šis teritorinis matmuo, taip pat pramonės permainas patiriantys regionai, salos, retai apgyvendintos vietovės, kalnuotos vietovės ir atokiausi regionai nėra minimi EMPL komiteto ataskaitoje dėl ESF reglamento;

Lėšų telkimas pagal temas: siekiant daugiau lankstumo

39. palankiai vertina Europos Parlamento ir Tarybos kompromisiniu susitarimu patvirtintą lankstesnį požiūrį į lėšų telkimą pagal temas, kaip nurodyta strategijoje „Europa 2020“; primena pagrindinius Sutarties politinius tikslus (ekonominius, socialinius ir teritorinės sanglaudos) ir būtinybę labiau atsižvelgti į nacionalinius ir regioninius skirtumus bei iššūkius, kuriems pritarė abu teisės aktų leidėjai;

40. palankiai vertina teminių tikslų ir investicijų prioritetų, nurodytų Europos Parlamento mandatuose dėl ERPF ir ETB reglamentų projektų, ir Tarybai pirmininkaujančios valstybės priimtuose kompromisiniuose pakeitimuose dėl „lėšų sutelkimo pagal temas“ paketo, išplėtimą; vis dėlto pabrėžia, kad svarbu ir toliau didžiausią dėmesį skirti kultūros paveldo ir turizmo skatinimui; visgi apgailestauja, kad EMPL komiteto ataskaitoje dėl ESF nesiūloma sumažinti lėšų sutelkimo procentinių dydžių, kuriuos pasiūlė Europos Komisija, priešingai nei nurodyta RK pasiūlyme;

41. itin palankiai vertina Europos Parlamento poziciją išplėsti visų regionų IRT sritį, kad į ją būtų įtraukta pagrindinė infrastruktūra, tačiau apgailestauja, kad Taryba tyli šiuo klausimu; todėl prašo valstybių narių persvarstyti savo poziciją šiuo klausimu, nes sparčiųjų IRT tinklų vis dar nėra daugelyje atokių kaimo vietovių, net ir labiau išsivysčiusiuose regionuose;

42. palankiai vertina tai, kad reglamente dėl Europos regioninės plėtros fondo Taryba atsisakė Komisijos įvesto lėšų telkimo pagal temas specialioms atokiausių regionų asignavimams, ir tikisi, kad Europos Parlamentas, sekdamas Tarybos pozicija, iš dalies pakeis savo derybinius įgaliojimus šiuo klausimu dabar vykstančiose tarpinstitucinėse derybose;

Europos socialinis fondas

43. pakartoja, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra svarbios dalyvės planuojant ir įgyvendinant ESF veiksmų programas ir tokiomis turi išlikti, dėl to atmets EMPL komiteto ataskaitos teiginį, kad valstybės narės turėtų išlikti visų rūšių ESF politikos pagrindiniais tarpininkais, atsižvelgiant į nacionalinės užimtumo politikos svarbą;

44. pakartoja savo prašymą ESF reglamente nurodyti gamtinių ir demografinių kliūčių turinčias vietas, kaip kad nurodyta reglamento projekto dėl Europos regioninės plėtros fondo 10 straipsnyje, taip pat atokiausių regionus, ir pabrėžia būtinybę išplėsti teritorinį bendradarbiavimą pagal ESF, kuris apimtų pasienio, regioninį ir tarptautinį bendradarbiavimą;

45. apgailestauja dėl lapkričio 22–23 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose pasiūlyto biudžeto sumažinimo pagalbos maistu programoms, skirtoms labiausiai nepasiturintiems asmenims (2,1 mlrd. vietoj 2,5 mlrd. eurų); ragina aiškiai atskirti programą nuo ESF ir primygtinai reikalauja skirti pakankamai lėšų, perkeltų iš DFP 2 antraštinės dalies (BŽŪP);

Siekiant sukurti oficialią „Sanglaudos politikos tarybą“

46. palankiai vertina ir remia pirmininkaujančio Kipro pasiūlymą sukurti oficialią „Sanglaudos politikos tarybą“, kuri būtų sudaryta iš ministrų, atsakingų už sanglaudos politiką; RK jau ne kartą yra pasisakęs už tokią oficialią platformą, nes ji padidintų žinomumą ir užtikrintų, kad būtų tęsiami politiniai debatai dėl sanglaudos politikos; ketina aktyviai dalyvauti oficialios tarybos politinėse diskusijose, nes jos vyks aktualiais ES vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios tiesiogiai suinteresuotos ir dalyvauja sanglaudos politikos įgyvendinime vietoje, klausimais;

47. apgailestauja, kad išankstinio investicijų finansavimo pareiga vis dar tenka nacionalinės ar regionų valdžios institucijoms, kurios turi valdančiosios institucijos statusą. Ši finansinė pareiga sunkiai įgyvendinama dėl įtemptos padėties finansų rinkose. Jeigu bus įtvirtintas išankstinio investicijų finansavimo principas, Europos Sąjunga praras unikalią galimybę tiesiogiai finansuoti ekonomikos augimą ir struktūrines reformas, iš anksto mokant didesnes sumas, kad finansavimas būtų suteiktas tinkamu laiku ir paspartintų investicijų grąžą;

Veiksmų programų finansų valdymas

48. kalbant apie valdymo ir kontrolės taisykles, Regionų komitetas nesutinka su nuostatomis dėl pridėtinės vertės mokesčio, kai jis tinkančiomis finansuoti veiklos sąnaudomis pripažįstamas tik labai konkrečiais atvejais, o tai reiškia, kad daugelyje regionų jis nepripažįstamas tinkamomis finansuoti išlaidomis. Praktiškai tai reiškia, kad bendro finansavimo fondų lėšomis normos realus sumažinimas gali siekti 23 proc.

49. pritaria, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu toliau būtų taikoma N+3 taisyklė;
50. pritaria PVM finansavimo reikalavimams visų išlaidų kategorijų atvejais, kai šio mokesčio negali susigrąžinti paramos gavėjai;

2013 m. vasario 1 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto rezoliucija. Tvari ekonominė ir pinigų sąjunga (EPS) ateitis

(2013/C 62/02)

REGIONŲ KOMITETAS (RK),

- atsižvelgdamas į 2012 m. gruodžio 13–14 d. galutinės Europos Vadovų Tarybos išvadas,
- atsižvelgdamas į Europos Vadovų Tarybos Pirmininko Herman Van Rompuy kartu su Europos Komisijos, Europos Centrinio Banko ir Euro grupės pirmininkais parengtą ataskaitą „Siekis sukurti tikrą ekonominę ir pinigų sąjungą“ (2012 m. gruodžio 5 d.),
- atsižvelgdamas į Europos Komisijos komunikatą „Stiprios ir veiksmingos ekonominės ir pinigų sąjungos projektas“ (COM (2012) 777/2 – 2012 m. lapkričio 28 d.),
- atsižvelgdamas į 2012 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl Europos Vadovų Tarybos, Europos Komisijos, Europos Centrinio Banko ir Euro grupės pirmininkų ataskaitos „Siekis sukurti tikrą ekonominę ir pinigų sąjungą“,
- atsižvelgdamas į 2013 m. sausio 16 d. Europos Parlamento rezoliuciją „Viešieji finansai ekonominėje ir pinigų sąjungoje (EPS) 2011 m. ir 2012 m.“,

1. pabrėžia, kad norint Europos Sąjungoje užtikrinti tvarų augimą, socialinę pažangą ir tolesnę politinę integraciją, labai svarbu valstybėse narėse stiprinti Ekonominę ir pinigų sąjungą (EPS);

2. apgailestauja, kad galutinėse Europos Vadovų Tarybos išvadose nebuvo atsižvelgta į daugelį biudžeto ir ekonomikos politikos problemų, kurios buvo pabrėžtos Europos Komisijos Stiprios ir veiksmingos ekonominės ir pinigų sąjungos projekte ir Europos Vadovų Tarybos Pirmininko kartu su Europos Komisijos, Europos Centrinio Banko ir Euro grupės pirmininkais parengtoje ataskaitoje, ir kad šie klausimai atidėti iki 2013 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos;

3. ragina valstybių narių lygmeniu į Europos semestro procesą įtraukti regionų ir vietos valdžios institucijas, o ES institucijų lygmeniu – Regionų komitetą, nes fiskalinis valdymas apima ir ekonominį valdymą vietos ir regionų lygmenimis. Kad fiskalinis valdymas būtų veiksmingas, atsakomybė tarp ES, valstybių narių ir vietos bei regionų lygmenų turėtų būti paskirstyta aiškiai ir vienareikšmiškai;

4. pabrėžia, kad su EPS susiję europiniai sprendimai turi didelės įtakos ne tik nacionaliniams, bet ir subnacionalinio lygmens finansams; RK atkreipia dėmesį į tai, kad fiskalinę autonomiją subnacionaliniu lygmeniu *inter alia* užtikrina Europos Sąjungos Sutarties 4 straipsnis; todėl pasisako už glaudesnę ES, valstybių narių ir subnacionalinio lygmens biudžetų sinergiją;

5. šiuo atveju primena Europos Parlamento raginimą Komisijai ⁽¹⁾ „kitoje metinėje augimo apžvalgoje pabrėžti ES biudžeto

vaidmenį Europos semestro procese ir į jį visapusiškai atsižvelgti, taip pat pateikti faktinius ir konkrečius duomenis apie jo inicijuojamąjį, skatinamąjį, sąveikaujantį ir papildomą poveikį visoms viešosioms išlaidoms vietos, regionų ir nacionaliniu lygmenimis“;

6. dar kartą pareiškia pritarius Europos Parlamento išsakytam raginimui, kad valstybės narės turėtų pagalvoti apie paktui „Euro plus“ analogiško „Socialinių investicijų pakto“ pasirašymą. Būtų nustatyti socialinių investicijų tikslai, kuriuos valstybės narės turėtų įvykdyti, kad įgyvendintų strategijoje „Europa 2020“ numatytus užimtumo, socialinius ir švietimo tikslus;

7. pabrėžia, kad stengiantis įveikti ekonomikos krizę dabar reikėtų plėtoti tuos naujus mechanizmus, dėl kurių jau susitarta, užtikrinti, kad jie tinkamai veiktų, ir stengtis, kad į Europos semestrą būtų įtrauktas vietos ir regionų lygmuo;

8. palankiai vertina tai, kad Europos Vadovų Tarybos išvadoje ⁽²⁾ pabrėžiama, kad „laikantis Stabilumo ir augimo pakto, pagal šio pakto prevencinę dalį galima išnaudoti esamos ES fiskalinės sistemos siūlomas galimybes suderinti rentabilių valstybės investicijų reikalingumą su fiskalinės drausmės tikslais“. Šis tikslas tampa dar aktualesnis turint omeny naujas Tarptautinio valiutos fondo išvadas, kad vadinamieji fiskaliniai daugikliai, kurie didina neigiamą biudžeto konsolidavimo poveikį, buvo „žymiai aukštesni“ nei tikėjosi analitikai skolos krizės metu. Todėl RK tikisi, kad Komisija šį klausimą svarstys ir savo anonisuotame komunikate dėl viešųjų išlaidų kokybės, kuriame, be kitų dalykų, turėtų būti nagrinėjamas klausimas dėl *einamųjų išlaidų ir investicijų* atskyrimo apskaičiuojant biudžeto deficitą

⁽¹⁾ Europos Parlamento rezoliucija „Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras: 2012 m. ES prioritetų įgyvendinimas“.

⁽²⁾ 2012 m. gruodžio 13–14 d. Europos Vadovų Tarybos išvados. I skyrius. Ekonomikos politika, 2 dalis.

tam, kad nebūtų stabdomos investicijos, kurios ilgalaikėje perspektyvoje duotų grynosios naudos;

Integruota finansinė sistema

9. pabrėžia, kad keleto valstybių narių ir apskritai visos Europos Sąjungos bankų sektorius yra silpnas ir tai kelia pavojų viešiesiems finansams, ypač regionų ir vietos lygmenims, ir apgailestauja, kad su bankų krizės valdymu susijusias išlaidas dažniausiai turi padengti mokesčių mokėtojai, o tai kenkia realiosios ekonomikos augimui;

10. pabrėžia, kad visos naujos su bankų sąjunga susijusios priemonės turėtų didinti skaidrumą ir atskaitomybę, nes jos gali turėti labai didelės įtakos viešiesiems finansams tiek valstybių narių ir vietos bei regionų lygmeniu, tiek bankams ir piliečiams;

11. palankiai vertina Tarybos ir Europos Parlamento susitarimą dėl bendro priežiūros mechanizmo kaip reglamentavimo sistemos Europos Sąjungos bankams, ir atitinkamai atkreipia dėmesį į regioninių bankų vaidmenį skiriant lėšas mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir teritoriniam vystymuisi skirtiems viešiesiems investiciniams projektams;

12. pritaria pasiūlymams dėl Direktyvos dėl atgaivinimo ir pertvarkymo sistemos ir sutinka, kad jie turi būti priimti pirmumo tvarka; tačiau pabrėžia, kad šiais teisės aktais įvedamos taisyklės, o ypač stebėsenos ir kontrolės sistema, turi būti proporcingos;

13. mano, kad norint įgyvendinti ilgalaikį tikslą sukurti bendrą Europos indėlių garantijų sistemą reikalingi vienodi, bendri ir griežti reikalavimai, kuriuos nustatant būtų pakankamai atsižvelgta į konkrečią valstybių narių padėtį finansų sektoriuje;

14. prašo Europos Komisijos kuo skubiau pateikti teisės aktą kaip atsaką į E. Liikanen'o ⁽³⁾ ataskaitą dėl teisinio kairių ypač rizikingų finansinės veiklos rūšių atskyrimo bankų grupėje nuo indėlių priimančių bankų;

15. klausia Komisijos, kodėl ji iki 2016 m. pabaigos atidėjo savo įsipareigojimą parengti ataskaitą dėl nepriklausomos Europos reitingų agentūros įsteigimo;

Integruota biudžeto sistema

16. sutinka, kad Ekonominė ir pinigų sąjungai reikia tinkamų biudžeto politikos taisyklių ir todėl pritaria tam, kad skubiai būtų priimtas „dviejų dokumentų rinkinys“, papildysiantis „šešių dokumentų rinkinį“ ir 2013 m. pradžioje įsigaliojusią Sutartį dėl stabilumo, koordinavimo ir valdymo ekonominėje ir pinigų sąjungoje (SSKV, „Fiskalinį susitarimą“);

17. pritaria Europos Parlamento raginimui, kad valstybės narės „išaiškintų įvairių vyriausybės lygmenų (nacionalinio, regioninio ir vietos) atsakomybę, vaidmenį, biudžeto lėšų

perkėlimą ir įplaukų šaltinius užtikrinant patikimą ir tvarią viešųjų finansų sistemą, visų pirma atsižvelgiant į Sutarties dėl stabilumo, koordinavimo ir valdymo ekonominėje ir pinigų sąjungoje poveikį vietos ir regionų biudžeto nepriklausomumui“. Todėl RK rekomenduoja, vadovaujantis daugiapakopio valdymo principu, į tolesnį šių taisyklių kūrimo ir įgyvendinimo procesą tinkamai įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas;

18. apgailestauja, kad Europos Vadovų Tarybos išvadose neužsimenama apie tai, kad norint paremti nacionalines ekonomines reformas ir absorbuoti asimetrinius sukrėtimus reikalingas fiskalinis pajėgumas. RK įsitikinęs, kad toks fiskalinis pajėgumas reikalingas norint sukurti stiprią ir tikrą EPS;

19. mano, kad jei bus nuspręsta nustatyti fiskalinį pajėgumą, sprendimai dėl jo turėtų būti priimami bendrai ir įgyvendinami EPS lygmeniu, tačiau kartu turi būti palikta teisė savo noru prisidėti ir euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms;

20. pritaria Europos Parlamento raginimui, kad Komisija kuo greičiau pateiktų veiksmų planą nustatyti bendros valstybės skolos vertybinių popierių emisijos priemones;

21. mano, kad jei bus nuspręsta nustatyti fiskalinį pajėgumą, jis turėtų būti nagrinėjamas atskirai nuo daugiamečių finansinės programos (trumpuoju laikotarpiu) ir kaip atskira EPS biudžeto procedūra (ilguoju laikotarpiu), tačiau tik su sąlyga, kad bus laikomasi Sutartyje nustatytų procedūrų ir bus užtikrintas skaidrumas ir demokratinė priežiūra;

Integruota ekonominės politikos sistema

22. mano, kad pastaraisiais metais daugiausia dėmesio buvo skiriama piniginei EPS pusei, o norint sustiprinti jos ekonominę pusę, labai svarbus vaidmuo tenka strategijai „Europa 2020“;

23. pabrėžia, kad bendrosios rinkos nuostatų įgyvendinimas yra labai svarbus augimo potencialui išlaisvinti, jeigu bendroji rinka veiks tinkamai ir dėmesys bus sutelkiamas į svarbiausias sritis, kur yra vietos inovacijoms ir kokybiškų darbo vietų kūrimui;

24. palankiai vertina mintį sukurti mechanizmą, leidžiantį geriau koordinuoti, susieti ir vykdyti struktūrinės politikos priemones remiantis valstybių narių ir ES institucijų sutartinio pobūdžio susitarimais, su sąlyga, kad nebus užmiršta demokratinė atskaitomybė. Komitetas sutinka, kad šie susitarimai turi būti pritaikomi kiekvienam konkrečiam atvejui, ir pritaria, kad jiems turėtų būti teikiama laikina, tikslinė ir lanksti finansinė parama. Tuo pačiu Komitetas pabrėžia, kad ypatingą vaidmenį atlieka vietos ir regionų teikiamas finansavimas investicijoms, todėl prašo, kad rengiant sutartinius susitarimus, atsižvelgiant į nacionalinės teisės aktus, dalyvautų vietos ir regionų valdžios institucijos;

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/high-level_expert_group/report_en.pdf

25. visiškai sutinka, kad turi būti vykdoma tokia ekonominė politika, kuria būtų skatinamas tvirtas, tvarus ir integracinis ekonomikos augimas, didinamas konkurencingumas ir užimtumas, kad Europa išliktų labai patrauklia socialine rinkos ekonomika ir būtų išsaugotas Europos socialinis modelis. Komitetas pabrėžia, kad pagrindinės priemonės šiems tikslams pasiekti yra strategija „Europa 2020“ ir Metinė augimo apžvalga;

26. pritaria pasiūlymui, kad visos valstybių narių planuojamos įgyvendinti svarbios ekonominės politikos reformos turėtų būti *ex ante* aptariamoms ir prireikus valstybių narių tarpusavyje koordinuojamos. Komitetas pabrėžia, kad tokiuose aptarimuose Europos lygmeniu turėtų dalyvauti ES institucijos ir patariamieji organai, o valstybių narių lygmeniu – vietos ir regionų valdžios institucijos ir kiti suinteresuotieji subjektai;

27. palankiai vertina tai, kad į Europos Komisijos 2012 m. ekonominės ir pinigų sąjungos viešųjų finansų ataskaitą įtrauktas skyrius apie vietos ir regionų viešuosius finansus, ir prašo Komisijos savo būsimose ataskaitose toliau analizuoti fiskalinę decentralizaciją;

28. pritaria metinėje augimo apžvalgoje išsakytam pasiūlymui ir toliau skirti dėmesį penkiems 2012 m. kovo mėnesį nustatytiems prioritetams ir mano, kad reikėtų įtraukti ir šiuos aspektus:

— į metinę augimo apžvalgą įtraukti regioninių matmenį, pabrėžiant vietos ir regionų matmenį strategijoje „Europa 2020“ ir subsidiarumo principo laikymąsi, ir galių pasidalijimą valstybėje narėje tiek dėl konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų, tiek rengiant nacionalines reformų programas;

— į nuolatinį Europos Komisijos ir valstybių narių dialogą įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijų atstovus, ypač tais klausimais, kurie tiesiogiai susiję su vietos ir regionų kompetencijos sritimis;

Sustiprintas valdymas. Demokratinis legitimumas ir atskaitomybė

29. pabrėžia, kad vystant EPS reikia užtikrinti demokratiją ir legitimumą. Todėl RK palankiai vertina tai, kad pagrindinis vaidmuo numatytas Europos Parlamentui, ir tai, kad numatoma įtraukti nacionalinius parlamentus, ir pasisako už tai, kad šiame procese dalyvautų ir vietos bei regionų lygmenys, o ypač įstatymų leidžiamąją galią turintys regionai ir jų parlamentai;

30. nori, kad pakiltų pirmininkaujančių valstybių narių trejeto demokratinės atskaitomybės lygis – to galima pasiekti rengiant jų narių klausymus Europos Parlamente;

31. atkreipia dėmesį į tai, kad diskusija EPS tema yra glaudžiai susijusi su bendra diskusija dėl ES ateities, kurioje RK nori aktyviai dalyvauti, kad galėtų atstovauti ES vietos ir regionų valdžios institucijų pozicijai;

32. paveda Regionų komiteto Pirmininkui šią rezoliuciją perduoti Europos Komisijos Pirmininkui, Europos Vadovų Tarybos Pirmininkui, Europos Parlamento Pirmininkui, ES Tarybai pirmininkaujančiai Airijai ir netrukus jai pirmininkausiančiai Lietuvai.

2013 m. vasario 1 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto rezoliucija. Jaunimo garantijų iniciatyvos

(2013/C 62/03)

REGIONŲ KOMITETAS,

- atsižvelgdamas į 2012 m. gruodžio 5 d. Europos Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl „jaunimo garantijų“ iniciatyvos nustatymo (COM(2012)0729),
- atsižvelgdamas į 2013 m. sausio 16 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl iniciatyvos „Jaunimo garantijos“ (2012/2901(RSP)),
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą dėl iniciatyvos „Judus jaunimas“ (COM(2010)477),
- atsižvelgdamas į Regionų komiteto nuomonę dėl šio komunikato (CdR 292/2010 fin),

kadangi:

- per ekonomikos krizę jaunimo nedarbo lygis ES išaugo iki nepriimtina aukšto lygio – darbo neturi 5,7 milijono jaunų žmonių,
- nedarbingų, nesimokančių ir profesiniame mokyme nedalyvaujančių jaunų žmonių (angl. NEET) skaičius šiuo metu siekia 7,5 milijono ir tai kainuoja 1,2 proc. ES BVP ⁽¹⁾,
- jaunimo garantijų iniciatyva padėtų siekti trijų iš penkių pagrindinių strategijos „Europa 2020“ tikslų, nes padėtų sumažinti mokyklos nebaigusių moksleivių ir skurde gyvenančių bei socialiai atskirtų žmonių dalį ir padidinti aukštąjį išsilavinimą įgijusių žmonių skaičių,
- jaunimo garantijų iniciatyvai įgyvendinti euro zonoje prireiktų ne daugiau kaip 21 mlrd. eurų (tai sudaro apie 0,45 proc. euro zonos valstybių valdžios sektoriaus išlaidų) ⁽²⁾,
- daugelis valstybių narių nesureagavo į Europos Komisijos ir Europos Vadovų Tarybos raginimus pradėti įgyvendinti jaunimo garantijų iniciatyvas ir taip padidinti jaunimo užimtumą,
- jaunimo garantijų iniciatyva yra viena pagrindinių Europos Komisijos jaunimo užimtumo srities dokumento rinkinio sudedamųjų dalių,

1. palankiai vertina Europos Komisijos pasiryžimą duoti naują postūmį jaunimo nedarbo problemai spręsti, nes šiai daugialypei problemai skubiai reikia koordinuoto ir visa apimančio politinio dėmesio, todėl pritaria Europos Komisijos pasiūlymui dėl Tarybos rekomendacijos dėl „jaunimo garantijų“ iniciatyvos nustatymo, nes tokia iniciatyva būtų viena pagrindinių kovos su jaunimo nedarbu priemonių;

2. primena, kad savo nuomonėje šiuo klausimu ⁽³⁾ tvirtai pritarė siekti, kad visiems jauniems žmonėms per keturis mėnesius nuo mokyklos baigimo būtų pasiūlytas darbas, profesinis mokymas ar studijos universitete ar kolegijoje, kaip

nustatyta strategijos „Europa 2020“ pavyzdinėje iniciatyvoje „Judus jaunimas“;

3. siūlo galimybę ką tik aukštojo mokslo diplomą gavusiems asmenims dalyvauti jaunimo garantijų iniciatyvoje, o konkrečiau – pagal ją vykdomose užimtumo, pameistrystės ar stažuočių programose, suteikti iki 30 metų amžiaus;

4. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį užimtumo, mokymo ir švietimo politikos formavime, kaip patvirtinta 2012 m. gruodžio 13 d. RK organizuotoje konferencijoje dėl strategijos „Europa 2020“ pavyzdinės iniciatyvos „Judus jaunimas“;

5. pritaria Komisijai, kuri pabrėžia, kad įvedant ir įgyvendinant jaunimo garantijų iniciatyvas reikėtų laikytis partnerystės principų; tačiau reikalauja, kad tokios partnerystės būtų kuriamos nuo pat politikos formavimo pradžios ir kad jose dalyvautų visi atitinkami suinteresuotieji subjektai, visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijos; kol kas šios institucijos

⁽¹⁾ Žr. „Eurofound“ ataskaitą „NEETs- Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe“ („Nedarbingas, nesimokantis ir profesiniame gyvenime nedalyvaujantis jaunimas. Ypatumai, sąnaudos ir Europos politinio atsako priemonės.“) <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2012/54/en/1/EF1254EN.pdf>

⁽²⁾ TDO / Tarptautinio darbo jėgos tyrimų instituto tyrimas „EuroZone job crisis: trends and policy responses“ („Euro zonos užimtumo krizė. Tendencijos ir politinio atsako priemonės“), 2012 m., http://www.ilo.org/global/research/publications/WCMS_184965/lang-en/index.htm

⁽³⁾ CdR 292/2010 fin

dažniausiai neįtraukiamos į strategijos „Europa 2020“ ir Europos semestro procesus ir dėl to labai nukenčia demokratinis legitimumas bei priimtų priemonių veiksmingumas;

6. sutinka su Europos Komisija, kad sprendžiant jaunimo nedarbo problemą būtina ankstyva intervencija ir aktyvumo skatinimas, ir pritaria nuomonei, kad nuo pat pradžių turi būti taikomas abipusio išipareigojimo principas;

7. reikalauja, kad viena iš būtinų priemonių, parengtų pagal jaunimo garantijų iniciatyvą ir skirtų padėti jaunimui integruotis į darbo rinką, būtų galimybių mokytis kalbų ir įgyti darbo patirties sudarymas, nes dėl to pagerėja perspektyva įsidarbinti ir didėja darbo jėgos judumas ES;

8. pabrėžia, kad svarbu jaunimo garantijų iniciatyvas susieti su jaunimo judumo tarp valstybių narių skatinimo priemonėmis, ir kad šiuo klausimu pavyzdinei iniciatyvai „Judus jaunimas“ ir vietos bei regionų valdžios institucijoms tenka didesnis vaidmuo; šios institucijos dažnai vietos lygmeniu įgyvendina judumo skatinimo priemones, tad jei ES teiktų paramą, skirtą gerinti regionų bendradarbiavimą, būtų galima pasiekti geresnių rezultatų;

9. šiuo požiūriu palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą įdiegti Europos profesinę kortelę, kuri būtų naudojama profesinių kvalifikacijų pripažinimo procedūroms supaprastinti; šioje srityje primygtinai reikalauja, kad stažuotės, kurios yra reglamentuojamosios profesijos mokymo dalis, nepaisant to, ar už jas apmokama, ar ne, būtų pripažįstamos visoje ES ir vykdomos pagal sutartis; tai svarbu jauniems europiečiams, kurie susiduria su neraminančiu nedarbo lygiu ir kuriems profesinis judumas yra realus būdas patekti arba grįžti į darbo rinką;

10. pabrėžia, kad svarbu geriau supažindinti jaunimą su galimybėmis studijuoti, mokytis ar dirbti kitose valstybėse narėse; tokia patirtis galėtų iš esmės sustiprinti asmens savarankiškumo ir atsakomybės už save jausmą bei padėti kurti naujas ir novatoriškas idėjas;

11. pažymi, jog ES turėtų užtikrinti, kad judumo programose vienodomis sąlygomis galėtų dalyvauti visi jauni žmonės, todėl rekomenduoja teikti paramą konkrečių geografinių ypatumų turintiems regionams, pavyzdžiui, kaimo ar retai apgyvendintoms teritorijoms, visų pirma atokiausiems regionams ir saloms;

12. vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad svarbiausia priemonė jaunimo užimtumo lygiui pakelti yra naujų darbo vietų kūrimo skatinimas visais kvalifikacijos lygiais, o ne tik sektoriuose, kuriuose būtina aukšta kvalifikacija;

13. pabrėžia, kad dvigubų profesinio mokymo sistemų kūrimas ir šių sistemų rėmimas yra viena svarbių priemonių, kurią taikant užmezgamas ryšys tarp besimokančiojo ir būsimo darbdavio nuo pat mokymosi pradžios;

14. pabrėžia, kad priemonės, skirtos igūdžiams ir gebėjimams stiprinti, turi būti nukreiptos į paklausos ir pasiūlos darbo rinkoje neatitikimo problemos sprendimą, todėl siekiant didesnio užimtumo tikslo būtina įtvirtinti tęstinio mokymosi, pameistrystės ir stažuotčių galimybes; be to, svarbų vaidmenį atlieka darbdaviai, kurie pagal jaunimo garantijų iniciatyvas sudaro reikalingas karjeros raidos galimybes;

15. primena, kad Regionų komitetas, norėdamas prisidėti prie igūdžių didinimo pagal jaunimo garantijų iniciatyvas, įsteigė Verslaus Europos regiono (VER) apdovanojimą; vienas pagrindinių jo tikslų – propaguoti verslumą ir įgyvendinti verslui palankią politiką, kuri skatintų kurti darbo vietas; VER vardą turintys regionai itin daug dėmesio skyrė tam, kad jauni žmonės pradėtų savo verslą;

16. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija pabrėžia kokybišką užimtumą, rekomenduodama valstybėms narėms užtikrinti, kad jų jaunimo garantijų iniciatyvose būtų įtvirtinta galimybė jaunimui gauti gerų darbo pasiūlymų; be to, nereikėtų prisidengti ekonomikos krize kaip dingstimi profesinės sveikatos ir darbo saugos reikalavimams švelninti. Komitetas pabrėžia, jog būtina minimali socialinė darbuotojų apsauga, tačiau socialiniai partneriai darbo teisės klausimais susitaria nacionaliniu lygmeniu. Kuriant užimtumo kokybės sistemą, siūlomą pagal jaunimo garantijų iniciatyvas, reikėtų visapusiškai įtraukti socialinius partnerius; pabrėžia, kad jaunimui skurdas gresia daug labiau, kaip patvirtinta Europos Komisijos parengtoje 2012 m. užimtumo ir socialinių tendencijų apžvalgoje ⁽⁴⁾;

17. ragina valstybes nares į jaunimo garantijų iniciatyvas aktyviai įtraukti darbdavius ir iš privataus sektoriaus, kad jaunimui būtų sudaryta kuo daugiau galimybių;

18. pabrėžia, kad jaunimo nedarbas itin didelis tose valstybėse narėse, kurių biudžetas šiuo metu labai ribotas; todėl pasisako už tai, kad tokioms valstybėms narėms būtų toliau teikiama tikslinė parama ir prireikus numatytos papildomos finansinės priemonės, kad jos galėtų nacionaliniu lygmeniu įvesti ir įgyvendinti jaunimo garantijų iniciatyvas, kaip numatyta, pavyzdžiui, 2012 m. birželio mėn. augimo pakte;

⁽⁴⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-5_Lt.htm

19. pritaria tam, kad nesant specialiai jaunimo garantijų iniciatyvoms numatyto Europos Komisijos finansavimo būtų naudojama Sanglaudos politikos finansavimo priemonėmis, visų pirma Europos socialiniu fondu, iš kurio būtų finansuojama dalis iniciatyvos įgyvendinimo išlaidų; todėl įspėja, kad 2014–2020 m. daugiametėje finansinėje programoje negalima mažinti Sanglaudos politikos biudžeto;

20. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad būsimuose partnerystės susitarimuose dėl sanglaudos politikos būtų numatyta tinkamų būdų, kaip svarbiausia spręsti jaunimo nedarbo problemą ir kaip padėti įgyvendinti jaunimo garantijų iniciatyvas, tam panaudojant Europos socialinio fondo asignavimus ir perimant kai kuriose šalyse jau susiformavusią geriausią praktiką ir atrastus novatoriškus metodus;

21. ragina valstybes nares ir vietas ir regionų valdžios institucijas sukurti būtiną koordinavimo tarp įdarbinimo agentūrų ir švietimą administruojančių institucijų tvarką, kad būtų užtikrinta, jog mokyklos nebaigę ir bedarbiais tapę jauni žmonės galėtų pasinaudoti Europos finansavimu, skirtu profesinio rengimo ir jaunimo priemonėms, pirmiausia siekiant patobulinti įgūdžius ir suteikti jiems antrą galimybę mokytis;

22. ragina valstybes nares teikti savo 2013 m. nacionalinius užimtumo planus, kuriuose būtų aprašyta ir pažanga, pasiekta įvedant ir įgyvendinant jaunimo garantijų iniciatyvas;

23. ragina jaunimo garantijų iniciatyvas įvesti ir pradėti įgyvendinti ne vėliau kaip nuo 2014 m. sausio mėn.;

24. pripažįsta, kad, jei nepagerės bendra ekonominė padėtis, kokybiško darbo jauniems žmonėms nebus galima garantuoti; todėl ragina valstybes nares imtis ne tik su jaunimo garantijų iniciatyva susijusių, bet ir kitų politikos priemonių, skirtų skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą apskritai ir sudaryti jauniems bedarbiams, kurie nebaigę mokyklos ir negavo diplomo, galimybę įgyti įgūdžių; todėl palankiai vertina tai, kad ši iniciatyva įtraukta į Europos semestro procesą;

25. ragina valstybes nares atsižvelgti į Komisijos rekomendaciją kuo plačiau informuoti apie naująsias paslaugas ir paramos priemones pagal jaunimo garantijų iniciatyvas ir į šį darbą įtraukti vietas ir regionų valdžios institucijas, kurios aktyviai prisideda prie šių iniciatyvų įgyvendinimo;

26. ragina Europos Komisiją sukurti veiksmingą mechanizmą, kaip padėti valstybėms narėms įgyvendinti jaunimo garantijų iniciatyvas, įskaitant geriausios praktikos ir patirties mainus, ir prašo į šį darbą įtraukti Regionų komitetą;

27. siūlo Europos Komisijai pasiūlymą dėl jaunimo garantijų iniciatyvos įtraukti į savo 2013 m. komunikacijos prioritetus ir šiam tikslui plačiai naudotis socialinės žiniasklaidos priemonėmis;

28. paveda Regionų komiteto Pirmininkui šią rezoliuciją perduoti Europos Parlamento Pirmininkui, Europos Vadovų Tarybos Pirmininkui, Europos Komisijos Pirmininkui, ES Tarybai pirmininkaujančiai Airijai ir netrukus jai pirmininkausiančiai Lietuvai.

2013 m. vasario 1 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

99–OJI PLENARINĖ SESIJA, 2013 M. SAUSIO 31 D.–VASARIO 1 D.

Regionų komiteto nuomonė. Europos mokslinių tyrimų erdvė

(2013/C 62/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- palankiai vertina Europos Komisijos iniciatyvą atsiliepiant į Tarybos prašymą pateikti strategiją, kaip paspartinti pastangas ir iki 2014 m. baigti kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę;
- pritaria nuomonei, kad žinios – tai naujosios ekonomikos „valiuta“. Todėl sutinka, jog tam, kad ekonomikos atsigavimas būtų tvarus, o Europos pozicija pasaulyje taptų tvirta, labai svarbu plėtoti pasaulinio lygio mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus, grindžiamus tvirta viešąja mokslo baze;
- pabrėžia, kad užbaigti kurti EMTE būtina tam, kad būtų įveiktas mokslinių tyrimų veiklos susiskaidymas Europoje, kartu pašalinant ir nacionalines bei institucines kliūtis. Neabejotina, šis susiskaidymas neleidžia Europai panaudoti savo mokslinių tyrimų ir naujovių potencialo – tai brangiai kainuoja europiečiams (mokesčių mokėtojams, vartotojams ir piliečiams). Todėl dabar būtina imtis daugiau tikslinių veiksmų;
- ragina Komisiją skatinti tarpregioninį bendradarbiavimą pagal „Horizontas 2020“ sukuriant veiksmingas priemones ir paskatas. Šiuo atžvilgiu vietos valdžia ir regionų valdžios institucijos galėtų atlikti paramos ir koordinavimo funkcijas (kurti mokslinių tyrimų ir inovacijų tinklus, teikti techninę ir administracinę paramą ir finansavimą, kurį skiria privatus sektorius, paskatas), kad skatintų mokslinius tyrimus ir būtų galima pasinaudoti žinių ir inovacijų rezultatais.

Pranešėjas

Grigorios ZAFEIROPOULOS (EL/ELP), Atikos regiono tarybos narys

Pamatinis dokumentasKomisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „*Glaudesnė Europos mokslinių tyrimų erdvės partnerystė siekiant pažangos ir augimo*“

COM(2012) 392 final

Regionų komiteto nuomonė – Europos mokslinių tyrimų erdvė**I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

REGIONŲ KOMITETAS

A. Svarbiausios nuostatos

1. palankiai vertina Europos Komisijos iniciatyvą atsiliepiant į Tarybos prašymą pateikti strategiją, kaip paspartinti pastangas ir iki 2014 m. baigti kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę;

2. pritaria 2011 m. vasario ir 2012 m. kovo mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadoms, kad iki 2014 m. būtina baigti kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę (EMTE);

3. vertina tai, kad teisės aktai, skirti baigti kurti EMTE, galėtų būti naudingi tam tikroms sritims (pavyzdžiui, koordinuoti nacionalines ir ES politikos priemones pagal SESV 181 straipsnį ir skatinti imtis veiksmų skleisti mokslinių tyrimų rezultatus pagal 180 straipsnį, siejant jį su SESV 182 straipsnio 5 dalimi);

4. mano, kad dabartinės ekonomikos krizės sąlygomis Europos mokslinių tyrimų erdvės sukūrimas, nukreiptas į mokslinių tyrimus ir moksliniais tyrimais pagrįstas inovacijas, yra labai svarbus, kad būtų paremtas ekonomikos augimas, darbo vietų kūrimas, mokslinė kompetencija ir sanglauda tarp regionų ir šalių;

5. pritaria nuomonei, kad žinios – tai naujosios ekonomikos „valiuta“. Todėl sutinka, jog tam, kad ekonomikos atsigavimas būtų tvarus, o Europos pozicija pasaulyje taptų tvirta, labai svarbu plėtoti pasaulinio lygio mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus, grindžiamus tvirta viešąja mokslo baze;

6. pabrėžia, kad ir programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimui, ir EMTE turi būti skiriama daugiau dėmesio ir užtikrinamas didesnis poveikis realaus gyvenimo praktikai ⁽¹⁾, t. y. vietos ir regionų lygmenys turi dalyvauti ir būti visapusiškai įtraukti į procesą siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų;

7. pabrėžia, kad EMTE tikslas – pagerinti mūsų gyvenimo kokybę siekiant, kad Europa taptų vieta, kur klesti moksliniai tyrimai, technologijų plėtra ir inovacijos bei sprendžiamos svarbiausios mūsų laikmečio problemos; mano, kad siekiant geriau panaudoti žinias reikia stiprinti akademinės bendruomenės, pramonės ir valdžios institucijų bendradarbiavimą;

8. pritaria tam, kad būtų sutelktas visų regionų kompetencijos potencialas; be to, būtini nauji metodai, kad prastesnių rezultatų pasiekę regionai ir valstybės narės galėtų stiprinti kompetenciją ir diegti pažangiąją regioninę specializaciją;

9. pabrėžia, kad užbaigti kurti EMTE būtina tam, kad būtų įveiktas mokslinių tyrimų veiklos susiskaidymas Europoje, kartu pašalinant ir nacionalines bei institucines kliūtis. Neabejotina, šis susiskaidymas neleidžia Europai panaudoti savo mokslinių tyrimų ir naujovių potencialo – tai brangiai kainuoja europiečiams (mokesčių mokėtojams, vartotojams ir piliečiams). Todėl dabar būtina imtis daugiau tikslinių veiksmų;

10. pritaria tam, kad turėtų būti imtasi priemonių tyrėjų ir mokslinių tyrimų organizacijų konkurencijai didinti ir tarpvalstybinei sinergijai tarp nacionalinių ir regioninių mokslinių tyrimų sistemų išnaudoti, sudarant palankesnes sąlygas tyrėjų karjeroms ir mobilumui bei laisvam žinių judėjimui;

11. yra tvirtai įsitikinęs, kad vienas iš svarbiausių EMTE tikslų – stabdyti „protų nutekėjimą“ (ypač iš regionų, kuriuose vykdoma mažiau mokslinių tyrimų), taip pat mažinti didelių mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos rezultatų skirtumus tarp regionų, siekiant visoje Europoje kelti kompetencijos lygį atsižvelgiant į inovacijų potencialą. Todėl svarbu tarpusavyje suderinti Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkę ir su šiomis inovacijomis susijusias nacionalines ir regionines strategijas;

12. palankiai vertina Europos Vadovų Tarybos tikslą pagerinti mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros sąlygas ir pasiekti, kad bendros viešojo ir privataus sektoriaus investicijos sudarytų 3 proc. ES BVP. Vis dėlto reikia pripažinti, kad kalbant apie pažangių žinių panaudojimą komerciniais tikslais Europa dar atsilieka nuo kai kurių kitų pasaulio šalių, todėl reikia dar kartą pabrėžti MVĮ kaip inovacijas skatinančio veiksnio vaidmenį;

13. yra įsitikinęs, kad sanglaudos priemonėmis būtų galima stiprinti kompetencijos ugdymą ir didinti pajėgumus skatinant regioninio lygmens mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką. Tai padės kurti „kompetencijos laiptus“, dėl to šie regionai galės visapusiškai dalyvauti EMTE ir pasinaudoti Bendros strateginės programos finansavimo šaltiniais;

(1) CdR 402/2011 fin.

14. ragina Komisiją kartu su Taryba ir Parlamentu užtikrinti veiksmingą ir efektyvų programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimą, parengiant kuo paprastesnes gavėjams taisykles ir procedūras;

15. pripažįsta, kad EMTE prioritetai komunikate yra tinkamai apibrėžti ir jų visapusiškas įgyvendinimas pagerintų Europos mokslinių tyrimų rezultatus ir veiksmingumą iki 2014 m. Tačiau valstybės narės, mokslinių tyrimų suinteresuotieji subjektai ir jų europinės organizacijos bei Komisija turėtų visapusiškai ir aktyviai išnaudoti glaudesnę partnerystę, kad būtų sukurta EMTE, leisianti Europai pirmauti kompetencijos srityje didinant efektyvumą, gerinant kokybę ir atveriant naujas galimybes pagal Sąjungos poreikius;

16. ragina Europos Komisiją užtikrinti programos „Horizontas 2020“ ir struktūrinių fondų sinergiją ir papildomumą bei sukurti „kompetencijos laiptus“ prastesnių rezultatų pasiekusioms ir socialiai labiau pažeidžiamoms valstybėms narėms ir regionams remiantis atitinkamais jų pranašumais tam, kad būtų iš esmės padidinti jų mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumai ir sumažintas inovacijų diegimo atotrūkis Europoje;

17. ragina Komisiją skatinti tarpregioninį bendradarbiavimą pagal „Horizontas 2020“ sukuriant veiksmingas priemones ir paskatas. Šiuo atžvilgiu vietos valdžia ir regionų valdžios institucijos galėtų atlikti paramos ir koordinavimo funkcijas (kurti mokslinių tyrimų ir inovacijų tinklus, teikti techninę ir administracinę paramą ir finansavimą, kurį skiria privatus sektorius, paskatas), kad skatintų mokslinius tyrimus ir būtų galima pasinaudoti žinių ir inovacijų rezultatais;

18. pabrėžia, kad patiems regionams būtina geriau pasirengti pasinaudoti mokslinių tyrimų rezultatais. Tuomet sukurta kompetencija, praktika ir priemonės turėtų būti naudojamos mokslinių tyrimų rezultatams paskleisti, kad jie būtų taikomi visoje Europoje. Tai galima pasiekti tik užtikrinant geresnį visų Europos finansavimo priemonių, visų pirma programos „Horizontas 2020“, sanglaudos politikos, taip pat nacionalinių, regionų ir vietos išteklių, panaudojimą⁽²⁾. Tačiau nepakanka vien tik naudoti išteklius iš įvairių šaltinių; reikia keisti ir veiklos kultūrą bei administravimo praktiką;

19. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas stiprinti europinių ir (arba) regioninių bei nacionalinių organizacijų bendradarbiavimą, skatinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, atlikti patobulinimus, kurie padėtų suvienodinti politiką, užtikrinti veiksmingą ir efektyvų valdymą, suderinti procedūras ir sustiprinti bendras valdymo sistemas, kurios suteiktų piliečiams galimybę dalyvauti įgyvendinant politiką ir padidintų jos socialinį ir ekonominį poveikį;

20. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos gali ir turėtų svariau prisidėti prie inovacinių produktų ir paslaugų kūrimo propaguojamos viešojo ir privataus sektorių partnerystę. Taip būtų kuriama daugiau darbo vietų ir didinamas augimas vietos ir (arba) regionų lygiu, kartu padidinant viešojo ir privataus sektorių veiklos pajėgumą ir veiksmingumą;

21. palankiai vertina Mokslinių tyrimų ir inovacijų GD ir Regioninės politikos GD iniciatyvas, sudarančias palankesnes sąlygas steigti regioninius mokslinių tyrimų ir inovacijų tinklus, kuriuos galėtų remti universitetai, institutai, valdžios institucijos ir privatus sektorius;

22. atkreipia dėmesį į tai, kad nuo 2000 m. Komisija ir valstybės narės palaipsniui siekė kurti EMTE, tačiau pabrėžia, kad įvairių EMTE aspektų įgyvendinimo pažanga ir pavienių valstybių narių pažanga nevienoda;

23. ragina, atitinkamais atvejais, įtraukti regionų ir mokslinių tyrimų suinteresuotąsias organizacijas į EMTE;

24. pabrėžia apskritai viešojo sektoriaus ir ypač vietos bei regionų valdžios institucijų svarbų vaidmenį palaikant glaudžius įmonių, universitetų ir (arba) mokslinių tyrimų centrų bei valdžios institucijų santykius (laikantis „trigubo sraigto“ principo) siekiant plėtoti ir konkrečiai įgyvendinti EMTE ir atkreipia dėmesį į tai, kad Komisijos komunikate nėra skirta pakankamai dėmesio viešojo sektoriaus svarbai;

25. ragina Komisiją, valstybes nares ir mokslinių tyrimų suinteresuotuosius subjektus nustatyti ir įgyvendinti tinkamas sąlygas pagerinti Europos mokslinių tyrimų sistemų veiksmingumą, spręsti tokius svarbius klausimus kaip tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir konkurencija, darbo rinka tyrėjams, lyčių lygybė ir mokslinių žinių perdavimas. Atrodo, kad Komisijos nustatytų „sąlygų“ pakanka tikslams pasiekti;

B. Veiksmingesnės nacionalinės mokslinių tyrimų sistemos

26. pripažįsta, kad nepakankama konkurencija nacionalinėse mokslinių tyrimų sistemose nesukuria tinkamų sąlygų mokslo kokybei gerinti. Dėl ribotos mokslinių tyrimų institutų ir universitetų konkurencijos specializacija nėra pakankama;

27. mano, jog būtina gerinti Europos fundamentaliąją, smalsumu pagrįstą mokslinių tyrimų veiklą tam, kad būtų sukurta dirva inovacijoms ir atradimams, kurie reikalingi sudėtingiems uždaviniams spręsti. Europa turi daryti tikslingas strategines investicijas į pagrindinius mokslinius tyrimus ir mokslinę kompetenciją laikyti svarbiausiu sprendimų priėmimo kriterijumi, kuris sukuria būtinas sąlygas tvariai ugdyti ir plėsti vietos ir regionų lygmens patirtį ir žinių potencialą;

⁽²⁾ Cdr 402/2011 fin.

28. pritaria nuomonei, kad valstybės narės ir regionai turėtų remti konkurencingą finansavimą ir kvietimus teikti pasiūlymus bei mokslinių tyrimų institutų tarpusavio vertinimus laikyti pagrindiniais nacionalinių ir regioninių lėšų skyrimo moksliniams tyrimams ir inovacijoms būdais, tačiau kai kuriais atvejais skiriant paramą regionų MTTP tarpusavio vertinimas nėra būtinas;

29. palankiai vertina žaliwoje knygoje (kurią Komisiją paskelbė 2011 m.) nurodytą tikslą rasti tinkamą institucinio ir konkurencinio finansavimo pusiausvyrą. Atsižvelgdamas į anksčiau išsakytas mintis, Regionų komitetas ragina tęsti diskusiją dėl tinkamos institucinio ir konkurencinio finansavimo pusiausvyros. Nuo to, kokia bus pusiausvyra, priklausys sistemos dinamika ir įvairių mokslinių tyrimų institutų gyvybingumas;

30. mano, kad pagrindinio finansavimo dalies padidinimas ir pažangioji specializacija sudarytų galimybę, kad lėšos pasiektų ir nedideles, perspektyvias mokslinių tyrimų bendruomenes. Kartu su didelėmis žinybomis ir „iš viršaus į apačią“ vykdomomis svarbiomis technologijų programomis, užtikrinančiomis kritinę masę, nedidelės pedagogų ir mokslinių tyrimų darbuotojų bendruomenės, dirbančios vienos disciplinos srityje, taip pat gali tapti pakankamai konkurencingos ir kurti inovacijas, kai jos bendradarbiauja, veiksmingai kuria universitetų tinklus ir daug disciplinų apimančią universitetų ir mokslinių tyrimų institutų grandinę savo mieste ir tarptautiniu mastu;

31. pakartoja savo nuomonę, kad dažniau panaudojant konkurencingą finansavimą programoms turėtų būti daugiau pagrindinio finansavimo skiriama mokslinių tyrimų institutams. Komitetas ragina Komisiją ir valstybes narses atsižvelgti į tai ir parengti mokslinių tyrimų infrastruktūros finansavimo modelį, nepamirštant struktūrinių fondų teikiamų galimybių. Didesnis pagrindinis finansavimas mokslinių tyrimų bendruomenėms atveria galimybę pradėti vykdyti nuo apačios į viršų mokslinių tyrimų projektus, paremtus jų pačių strateginiais poreikiais, kartu dinamiškai sąveikaujant su vietos ar regionų valdžia;

32. pabrėžia, kad, skirstant lėšas moksliniams tyrimams ir inovacijų veiklai, svarbiausiu atrankos kriterijumi turi būti laikoma mokslinė kompetencija, taip pat turėtų būti taikomi esminiai tarptautinio tarpusavio vertinimo principai;

33. pripažįsta, kad tam tikrų regionų sėkmingų mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų nepavyks paprasčiausiai nukopijuoti ir perkelti į kitus regionus. Žinoma, atsižvelgus į tam tikras struktūrines, visuomenines ir kultūrines sąlygas, jie gali būti pavyzdžiu rengiant atitinkamai pritaikytus modelius kituose, be kita ko, ir prastesnių rezultatų pasiekusiuose, regionuose;

34. dar kartą patvirtinta, kad pritaria regioninių, nacionalinių ir ES mokslinių tyrimų programų ir prioritetų koordinavimui,

pabrėžia valstybių narių, regionų ir vietos valdžios institucijų atsakomybę už mokslinius tyrimus ir inovacijas ir, kaip ir anksčiau, nepritaria mokslinių tyrimų darbotvarkių ir prioritetų centralizacijai Europos lygiu;

35. kviečia Komisiją propaguoti, kad valstybės narės ir suinteresuotųjų subjektų organizacijos mokytųsi viena iš kitos ir keistųsi gerąja patirtimi, susijusia su nacionalinių teisinių ir (arba) kitų EMTE kūrimo kliūčių šalinimu, siekiant komunikuoti nurodytų prioritetų; laikosi nuomonės, kad reikėtų propaguoti bendras mokslo politikos gaires visoje ES, kad būtų galima paskatinti imtis bendrų veiksmų ir jiems sudaryti palankesnes sąlygas;

36. ragina Komisiją padėti valstybėms narėms ir regionams pasinaudoti struktūrinių fondų lėšomis plėtoti mokslinių tyrimų pajėgumus ir parengti specialiai pritaikytas inovacijų strategijas, pagrįstas regionine kompetencija ir pažangiosios specializacijos strategijomis, įskaitant paramą bendroms mokslinių tyrimų programoms pagal sanglaudos politikos tikslus;

37. šiuo požiūriu pripažįsta, kad svarbu nustatyti perspektyviausias lyginamojo pranašumo sritis kaip pagrindą parengti pažangiosios regioninės specializacijos strategijas⁽³⁾. ES turėtų paraginti regionus tapti novatoriais savo pasirinktose srityse ir bendradarbiauti su kitais regionais. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad pažangioji specializacija nėra išeitis pirmenybę teikti jau pirmaujančioms regionams ar vietos valdžios institucijoms ir neteikti paramos arba per mažai jos teikti kitoms vietovėms. Todėl reikia sudaryti Europos regionų žemėlapi, kuriame atspindėtų regionų novatoriškumo lygis ir specializacijos sritys. Tuomet remiantis šia klasifikacija būtų galima paskatinti regionus bendradarbiauti tarpusavyje ir skirti konkrečią specialią fondų paramą atsiliekantiems regionams ir taip didinti šių regionų ir novatoriškiausių regionų konvergenciją;

38. pritaria būtinybei turėti tikslesnę rodiklių ir tikslų sistemą, kuri ne tik atspindėtų įmonių išlaidų moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai procentinę dalį, bet ir apimtų aspektus, susijusius su konkurencingumu ir našumo gerinimu. Kitaip tariant, reikia išsamios sistemos, kuri padėtų įvertinti mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros sistemų veiksmingumą ir inovacijų našumą⁽⁴⁾;

C. Optimalus tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir konkurencija

39. pabrėžia, kad ES turi skubiai imtis nuoseklių veiksmų, kad pasiektų sudėtingiems uždaviniams spręsti reikalingą pastangų ir poveikio mastą, atsižvelgiant į tai, kad moksliniams tyrimams skiriamos viešojo sektoriaus lėšos yra ribotos;

⁽³⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁴⁾ CdR 374/2010 fin.

40. dar kartą patvirtina savo įsitikinimą, kad geresnis valstybių narių ir regionų koordinavimas ir tarpusavio bendradarbiavimas gali padėti atsirasti sinergijai ir taip sukurti pridėtinę Europos mokslinių tyrimų erdvės vertę. Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) yra vertinga priemonė sėkmingai įgyvendinti teritorinį bendradarbiavimą ir mokslinių tyrimų bei inovacijų srityje. Taip sustiprės Europos konkurencingumas pasaulio žinių rinkoje;

41. pabrėžia, kad dėmesys žinių kūrimui, sklaidai ir panaudojimui turėtų būti veiksmingai nukreiptas, atsižvelgiant į viešojo ir privataus sektorių suinteresuotųjų subjektų strateginius interesus ir įtraukiant juos į strateginių darbotvarkių rengimą. Tam reikalinga tarptautinių tinklų parama, kad geriausi tyrėjai galėtų bendradarbiauti tarpusavyje spręsdami sudėtingus uždavinius;

42. pabrėžia būtinybę geriau koordinuoti vietos ir regionines, nacionalines ir Europos tarpvalstybines mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijas ir užtikrinti didesnę jų sąveiką, atsižvelgiant į skirtingų aplinkybių ypatumus ir kartu sudarant geresnes galimybes papildomumui ir bendradarbiavimui;

43. dar kartą patvirtina, kad būtina užtikrinti geresnį mokslinių tyrimų ir pramonės koordinavimą, kad būtų žengtas žingsnis į priekį plėtojant pažangią vietovių specializaciją tokiose srityse kaip didelio poveikio technologijos, pavyzdžiui, nanotechnologija, mikroelektronika ir nanoelektronika, pramoninė biotechnologija, fotonika, pažangios medžiagos ir pažangios gamybos technologijos, taip pat skatinti kurti tarptautinius tinklus ir stiprinti bendradarbiavimą regionų, nacionaliniu ir Europos lygmeniu; tai, be kita ko, padėtų kurti pastovias ir aukštos kvalifikacijos reikalaujančias darbo vietas ⁽⁵⁾;

44. pritaria nuostatai, kad valstybės narės ir regionai turėtų propaguoti ir įgyvendinti bendras mokslinių tyrimų darbotvarkes, skirtas sudėtingiems uždaviniams spręsti, keistis informacija ir gerąja patirtimi suderintose prioritetinėse srityse ir užtikrinti, kad toms sritims būtų skiriamas pakankamas nacionalinis ir regioninis finansavimas, kad jis būtų strategiškai suderintas;

45. mano, kad būtina šalinti teises ir biurokratinės nacionalinių ir tarptautinių programų tarpvalstybinio sąveikumo kliūtis kad būtų galima bendrai finansuoti mokslinių tyrimų projektus ir mokslinių tyrimų infrastruktūrą nacionaliniu ar regionų lygiu bei peržengiant nacionalines ir regionines ribas;

46. kviečia Komisiją veiksmingai ir efektyviai padėti valstybėms narėms, regionams ir mokslinių tyrimų finansavimo organizacijoms vykdyti bendrus tarptautinius tarpusavio vertinimus ir nustatyti bendrus finansavimo standartus;

47. pabrėžia, kad pažangiausi moksliniai tyrimai priklauso nuo pasaulinio lygio įrenginių ir mokslinių tyrimų infrastruktūros, įskaitant IRT pagrįstą e. infrastruktūrą. Tokia mokslinių tyrimų infrastruktūra yra labai svarbi Europai, nes padeda

pritraukti talentingus specialistus ir skatina inovacijas bei suteikia verslo galimybių, padėdama kurti darbo vietas;

48. vertina pagrindinį mokslinių tyrimų infrastruktūros vaidmenį žiniomis pagrįstose inovacijų sistemose ir šiuo požiūriu palankiai vertina naują regionų partnerystę grindžiamos infrastruktūros koncepciją ir mokslinių tyrimų infrastruktūros partnerystę, pripažindamas jų potencialą prisidėti prie labiau subalansuoto Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimo įtraukiant mažesnes ar mažiau patyrusias šalis ir regionus į konkurencingą mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą ⁽⁶⁾;

49. mano, kad turėtų būti imtasi veiksmingų priemonių nukreipti „Horizontas 2020“ Europai reikalingų reformų kryptimi. Ramsčio „Visuomenės uždaviniai“ dėmesio centras – geriausios Europoje sukauptos patirties pritaikymas vykdant didelio masto bendros kūrybos projektus, taip sudarant galimybes Europai diegti didelius sistemos lygmens struktūras atnaujinančius pokyčius išeinant už tradicinių ribų. Į vieną discipliną orientuoti moksliniai tyrimai nesuteikia pakankamai žinių, kad būtų galima išspręsti didelius visuomenės iššūkius. Dėmesį reikėtų nukreipti į daugiadisciplininę MTTVI veiklą, kurią vykdant būtų kuriamos minėtiems sistemos lygmens struktūras atnaujinantiems pokyčiams reikalingos koncepcijos ir komponentai. Moksliniai tyrimai turėtų būti pagrįsti eksperimentavimu ir bandymais. Geras pavyzdys – plati iniciatyvos „Pažangieji miestai“ veiklos sritis. Labai svarbi viso to dalis – galimybė keisti rezultatus atsižvelgiant į įvairias sąlygas Europoje ⁽⁷⁾;

50. remia iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ išipareigojimą, kad iki 2015 m. valstybės narės drauge su Komisija turėtų būti baigusios arba pradėjusios 60 proc. šiuo metu ESFRI veiksmų plane numatytų Europos svarbos prioritetinių mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų statybų;

51. rekomenduoja valstybėms narėms patvirtinti finansinius išipareigojimus statyti ir naudoti ESFRI mokslinių tyrimų infrastruktūros objektus ir propaguoti regionų partnerystę grindžiamą infrastruktūrą, visų pirma tuomet, kai bus rengiami nacionaliniai veiksmų planai ir kito programavimo laikotarpio veiklos programos;

52. ragina Komisiją veiksmingai remti, įgyvendinant programą „Horizontas 2020“, prieigos prie mokslinių tyrimų infrastruktūros gerinimą, taip pat remti bendrąją ES mokslinių tyrimų infrastruktūros (pirmiausia ERIC statusą turinčios infrastruktūros) integraciją;

53. siūlo Komisijai, pasinaudojant finansavimo šaltiniais, pavyzdžiui, struktūriniais fondais, remti mokslinių tyrimų infrastruktūros eksploatacijos sąnaudas;

⁽⁵⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽⁶⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁷⁾ CdR 402/2011 fin.

54. ragina nacionalines ir regionų valdžios institucijas mokslinių tyrimų ir inovacijų programose, bendrai finansuojamose iš struktūrinių fondų, mokslinių tyrimų infrastruktūros veiksmų planus susieti su ESFRI veiksmų planu bei pažangiosios specializacijos strategijomis, ir taip padidinti labiau atsilikusių regionų pajėgumą diegti Europos ir tarptautinės svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūrą ir dalyvauti jos veikloje;

55. mano, kad Europos Komisija kartu su ESFRI turėtų nustatyti veiksmų plano įgyvendinimo prioritetus ir teikti patarimus ir rekomendacijas valstybėms narėms, kaip įveikti teisinės, finansinės arba techninės įgyvendinimo kliūtis;

D. Darbo rinkos atvėrimas tyrėjams

56. pripažįsta, kad kliūtys tarp įvairių nacionalinių darbo rinkų tyrėjams dažniausiai kyla dėl skirtingos įdarbinimo tvarkos, institucijų autonomijos, skirtumų rengiant žmogiškųjų išteklių politiką ir skatinant tyrėjų judėjimą bei dėl nepatrauklių darbo sąlygų jauniems ir Europos Sąjungai nepriklausančių šalių tyrėjams;

57. primena, kad dėl užsitęsios ekonomikos krizės daug darbuotojų ES valstybėse narėse jau prarado darbą⁽⁸⁾, net itin aukštos kvalifikacijos tyrėjai, daugiausia iš pramonės sektoriaus mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros srities. Šia problemą dar labiau paaštrins atsiradusios naujos rinkos ir įmonių perkėlimas į pigios darbo jėgos šalis. Būtina tobulinti visų darbuotojų gebėjimus ir derinti juos su darbo rinkos poreikiais⁽⁹⁾;

58. mano, kad labai svarbu šalinti teisinės ir kitokio pobūdžio kliūtis, išskylančias atviros, skaidrios ir nuopelnais pagrįstos tyrėjų įdarbinimo tvarkos taikymui ir tarpvalstybiniam nacionalinių dotacijų prieinamumui ir perkeliamumui;

59. pritaria tam, kad mokslinių tyrimų organizacijos informaciją apie visas laisvas darbo vietas skelbtų europinėje mokslinių tyrimų karjeros sistemoje ir priimdamos į pareigybes taikytų atvirą ir skaidrią įdarbinimo tvarką, sudarydamos galimybę jų siekti ne tik ES valstybių narių piliečiams. Jos taip pat turėtų skelbti informaciją apie darbo vietas EurAxess portale (<http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/lobs/index>);

60. pabrėžia, kad ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas tyrėjų judumui Europoje ir ragina taikyti konkrečias priemones kliūtims judumui šalinti (pavyzdžiui, pensijų teisių perkeliamumą ir socialinės apsaugos garantijas, tarpusavio profesinių kvalifikacijų pripažinimą, priemones, skirtas suderinti šeiminių gyvenimą su profesine veikla), kurios palengvintų Europos tyrėjų judumą, o mokslinė karjera ES taptų patrauklesnė;

61. palankiai vertina Komisijos iniciatyvas šalinti kliūtis ES tyrėjams socialinės apsaugos srityje ir dar labiau palengvinti trečiųjų šalių tyrėjų įvažiavimo ir buvimo sąlygas;

62. dar kartą patvirtina, jog būtina pritraukti aukščiausios kvalifikacijos ne Europos šalių mokslininkus, todėl reikėtų pabrėžti ES judumo programų svarbą. Paminėtina *Marie Curie* programa ir pagalbos priemonės, kurių buvo imtasi kai kuriuose regionuose įgyvendinant tyrėjų ir mokslininkų grįžimui skirtas programas;

63. ragina vietas ir regionų valdžios institucijas imtis tokių priemonių, kurios prisidėtų prie judumo gerinimo visose srityse, pirmiausia tarp mokslo ir pramonės. Labai svarbu, kad įmonės, aukštosios mokyklos ir mokslinių tyrimų institutai glaudžiai bendradarbiautų Europos lygiu, o vietas, regionų ir nacionaliniu lygiu būtų įtraukti politikai ir valdžios institucijos pasinaudojant „trigubos spiralės“ modeliu;

64. pabrėžia būtinybę paraginti jaunimą siekti profesinės karjeros mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, remti jaunus verslininkus, prisidedančius prie mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir inovacijų veiklos, bei pasinaudoti šios veiklos rezultatais vietas ir regionų bendruomenių naudai;

65. pabrėžia, kad skubiai reikia formuoti ir stiprinti asmenų gebėjimus ir turint omenyje tai, kad trūksta darbuotojų ateities požiūriu strateginę reikšmę turinčiose srityse, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų, inžinerijos, sveikatos ar matematikos, sudaryti palankias ir patrauklias sąlygas dirbti žinių pramonėje⁽¹⁰⁾. Taip pat reikia nuolat atnaujinti darbuotojų įgūdžius ir žinias ir juos suderinti su naujų sektorių ir naujų technologijų poreikiais. Tai ne tik būtų naudinga pramonei, bet ir padėtų darbą praradusiems darbuotojams greitai prisitaikyti prie naujų sektorių ir technologijų;

66. pabrėžia, jog būtina ne tik ugdyti kompetenciją ir siekti puikių laimėjimų, bet ir užtikrinti sklandų kiekvieno regiono gyventojų mokymą ir lavinimą, kuris yra asmeninės ir visuomeninės gerovės bei regionų gebėjimo diegti naujoves pagrindas⁽¹¹⁾;

67. rekomenduoja Europos Komisijai įsteigti jaunimo integracijos į darbo rinką, įskaitant į mokslinių tyrimų ir inovacijų sektorius⁽¹²⁾, geriausios praktikos mainų vietas ir regionų lygmeniu interneto portalą;

E. Lyčių lygybė ir lyčių aspekto integravimas mokslinių tyrimų sektoriuje

68. pripažįsta, kad iki šiol pažanga lyčių lygybės srityje yra menka ir atkreipia dėmesį į tai, kad vos keletas valstybių narių ir mokslinių tyrimų organizacijų įgyvendina politiką, skirtą pasinaudoti jaunųjų mokslininkų talentais, ir nauda, kurią suteikia lyčių aspekto integravimas į mokslinę sritį. Lyčių aspekto integravimas į mokslinių tyrimų rengimą, vertinimą ir įgyvendinimą vis dar labai ribotas;

⁽⁸⁾ CdR 85/2009 fin ir CdR 373/2010 fin.

⁽⁹⁾ CdR 85/2009 fin ir CdR 373/2010 fin.

⁽¹⁰⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽¹¹⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽¹²⁾ CdR 292/2010 fin.

69. pabrėžia būtinybę pašalinti moterų tyrėjų įdarbinimo, išlaikymo pareigose ir perkėlimo į aukštesnes pareigas kliūtis, pašalinti lyčių nelygybę ir propaguoti, kad būtų labiau atsižvelgiama į lyčių aspektą mokslinių tyrimų programose;

70. pritaria tam, kad lyčių aspektas būtų įtrauktas į visas pagal „Horizontas 2020“ vykdomas programas ir projektus nuo pat jų sukūrimo;

71. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą 2013 m. pateikti „Rekomendaciją valstybėms narėms“ kartu su bendrosiomis gairėmis dėl institucinių pokyčių, kad būtų skatinama užtikrinti lyčių lygybę universitetuose ir mokslinių tyrimų institutuose;

72. siūlo Komisijai įsteigti keletą sričių apimančių komitetą stebėti moterų tyrėjų atstovavimą EMTE ir programos „Horizontas 2020“ veikloje ir teikti šiais klausimais rekomendacijas;

F. Optimalus mokslo žinių judėjimas, jų prieinamumas ir perdavimas

73. atkreipia dėmesį į tai, kad valstybių narių pažanga remiant atviros prieigos politiką, galinčią sumažinti informacijos asimetriją, nėra vienoda. Be to, žinių perdavimas tarp viešojo sektoriaus mokslinių tyrimų įstaigų ir privačiojo sektoriaus vis dar nepakankamas ir tai daro poveikį mokslinei kokybei ir ekonominiams rezultatams, pagrįstiems moksliniais tyrimais ir technologijų plėtra;

74. pabrėžia, kad prieiga prie žinių ir jų perdavimas mokslinių tyrimų institutuose, universitetuose ir įmonėse ir tarp šių subjektų yra svarbūs fundamentinių tyrimų ir inovacijų srityje ir tai turėtų būti tvirtai skatinama;

75. pabrėžia, kad atviros prieigos požiūris į viešojo sektoriaus lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų rezultatus ir duomenis yra esminė sudėtinė kuriamos Europos mokslinių tyrimų erdvės dalis, siekiant užtikrinti, kad tyrėjai galėtų remtis esamomis žiniomis, vertinti naujus duomenis ir nedubliuoti mokslinių tyrimų pastangų;

76. pabrėžia, kaip svarbu koordinuoti ir suvienodinti prieigos prie mokslo informacijos ir jos išsaugojimo politiką, užtikrinant, kad vykdamas viešuosius mokslinius tyrimus būtų skatinamas žinių perdavimas tarp viešojo ir privačiojo sektorių – šiuo tikslu rengiant nacionalines žinių perdavimo strategijas;

77. pabrėžia būtinybę užtikrinti optimalią akademinės bendruomenės ir įmonių sąveiką, ryšius ir strateginę partnerystę, parengti bendradarbiavimu grindžiamų mokslinių tyrimų bendras darbotvarkes, kad mokslinių tyrimų rezultatais būtų kuo plačiau naudojamosi ir jie darytų kuo didesnę poveikį inovacijoms ir sudėtingų uždavinių sprendimui;

78. remia atvirą prieigą prie mokslo leidinių – tai bendras principas, kuris taikomas visiems pagal iniciatyvą „Horizontas 2020“ ES lėšomis finansuojamiems projektams, ir teigia, kad

Komisija turėtų toliau finansuoti su atvira prieiga susijusius projektus; šiuo požiūriu reikia užtikrinti, kad būtų visiškai atsižvelgta į mokslininkų ir įmonių interesus, susijusius su intelektine nuosavybe ir naudojimo teisėmis;

79. siūlo imtis tokios veiklos, kuri padidintų suinteresuotųjų subjektų informavimą apie atvirą prieigą ir e. mokslą. Komisija kartu su suinteresuotaisiais subjektais turėtų parengti šabloninius konsorciumo susitarimus, kad pagerintų žinių perdavimą;

G. Žingsniai sėkmės link ir EMTE sukūrimas

80. pabrėžia, kad valstybės narės ir regionai turi imtis būtinų nacionalinių ir regioninių reformų ir sudaryti būtinas sąlygas EMTE sukurti. Jie taip pat turi remti šių reformų įgyvendinimą ir sudaryti palankesnes sąlygas įgyvendinti veiksmus, už kuriuos atsako mokslinių tyrimų finansavimo ir vykdymo organizacijos;

81. siūlo sukurti „trigubos spiralės“ partnerysčių tinklus regionuose, kurie kartu koordinuotų veiksmus; pabrėžia keitimosi gerąja patirtimi svarbą, įskaitant keitimąsi informacija apie pažangiosios specializacijos strategijas, sukuriant regioninėse mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemose „EMTE profesūrą“ ir remiant tarptautinius tinklus, susijusius su nustatyta regionų kompetencija;

82. pabrėžia būtinybę stebėti ir vertinti valstybių narių, Komisijos ir mokslinių tyrimų suinteresuotųjų subjektų įgyvendinamų EMTE veiksmų, kurie nurodyti komunikate, pažangą. Palankiai vertina pranešimus, kad Komisija kurs EMTE stebėsenos mechanizmą; ragina Komisiją, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, paskelbtą EMTE stebėsenos mechanizmą kurti ir rodiklius atrinkti skaidriai. Nustatytų kriterijų ir atrinktų rodiklių turėtų būti tik būtiniausias minimumas, reikalingas tinkamai įvertinti EMTE kūrimo pažangą. Nustatyta bendradarbiavimo su Eurostatu, nacionalinėmis statistikos tarnybomis ir vietos valdžios institucijomis (pavyzdžiui, ministerijomis) tvarka turėtų būti taikoma ir renkant duomenis iš mokslinių tyrimų centrų ir universitetų;

83. palankiai vertina pastangas supaprastinti procedūras ir paskelbti ES finansavimo galimybių „praktinį vadovą“⁽¹³⁾; itin palankiai vertina nuolatinės pastangos leisti, kad įvairios programos siekiant tęstinumo būtų naudojamos skirtingiems projektų įgyvendinimo etapams finansuoti; pritarė, jeigu toks praktinis vadovas taptų išsamiu, tačiau prieinamu skaitmeniniu portalu gauti informaciją ir išteklius, susijusius su atitinkamomis mokslinių tyrimų ir inovacijų programomis⁽¹⁴⁾;

84. ragina Komisiją užtikrinti, kad įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ būtų prisidedama prie EMTE sukūrimo ir veikimo, remiant veiksmus, susijusius su tyrėjų karjera ir judumu, mokslinių tyrimų infrastruktūra, lyčių lygybe, tarpvalstybiniu bendradarbiavimu, atvira prieiga ir žinių perdavimu;

⁽¹³⁾ CdR 67/2011 fin; CdR 373/2010 fin; CdR 230/2010 fin.

⁽¹⁴⁾ CdR 373/2010 fin.

-
85. palankiai vertina Komisijos ketinimą nuo 2014 m. Tarybai ir Europos Parlamentui kasmet teikti išsamų pažangos vertinimą;
86. prašo Europos Komisijos EMTE pažangos ataskaitą persiųsti Regionų komitetui.

2013 m. sausio 31 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Prekybos žmonėmis panaikinimo ES strategija 2012–2016 m.

(2013/C 62/05)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria, kad norint įgyvendinti šią strategiją reikės imtis darnių veiksmų daugelyje sričių ir į šią veiklą įtraukti labai įvairius subjektus: pavyzdžiui, įvairaus lygmens valdžios, teisėsaugos institucijas, valstybės tarnautojus, pilietinę visuomenę ir savanorių grupes. Tai, kad kai kurie miestai ir regionai geografiniu požiūriu yra arti vietų, per kurias į šalį įvežamos prekybos žmonėmis aukos ir (arba) vietų, kuriose šie asmenys yra išnaudojami, suteikia geresnių galimybių nustatyti bei remti prekybos žmonėmis aukas ir glaudžiai bendradarbiaujant su pilietine visuomene imtis informavimo iniciatyvų – tai tiesiogiai naudinga ne tik prekybos žmonėmis aukoms, bet ir visiems piliečiams;
- ragina Komisiją ateityje nustatyti aiškesnius prioritetus ir plėtoti įvairias kovos su prekybos žmonėmis paklausa priemones, taip pat ragina Komisiją aiškiau atskirti prekybos žmonėmis paklausos sritis: 1) prekybą žmonėmis darbo tikslais, 2) prekybą žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais ir 3) prekybą vaikais seksualinio išnaudojimo tikslais;
- yra įsitikinęs, kad vietos ir regionų valdžios institucijų galimybės nustatyti, ar asmuo tapo prekybos žmonėmis auka, yra geresnės nei centrinių ar nacionalinių institucijų. Todėl Regionų komitetas galėtų padėti parengti gaires aukų nustatymo ir vaikų apsaugos sistemų srityse;
- pabrėžia, kad daugiasričio ir daugiasektorinio modelio, kurį Europos Komisija pasirinko strategijai įgyvendinti, veiksmingumas didele dalimi priklauso nuo aktyvumo vietos ir regionų lygmeniu;
- pageidautų kaip vietos ir regionų valdžios institucijų atstovas dalyvauti strategijoje numatytuose Pilietinės visuomenės ir Privačiojo sektoriaus ir darbdavių forumuose;
- palankiai vertina pasiūlymą gilinti žinias apie prekybos žmonėmis ir pažeidžiamų asmenų grupių lyties dimensiją, ragina Komisiją lyčių aspektus nagrinėti ne tik sprendžiant su aukomis susijusius klausimus – atsižvelgti ir į tai, kad paklausa lyčių požiūriu taip pat akivaizdžiai skiriasi.

Pranešėja	Jelena DRENJANIN (SE / ELP), Hudingės miesto tarybos narė
Pamatinis dokumentas	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Prekybos žmonėmis panaikinimo ES strategija 2012–2016 m.“
	COM(2012) 286 final

Regionų komiteto nuomonė – Prekybos žmonėmis panaikinimo ES strategija 2012–2016 m.

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina Komisijos komunikatą ir neseniai paskirtos ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatorės darbą;

2. su pasitenkinimu pažymi, kad Komisija strategijoje atsižvelgė į ankstesnius Komiteto raginimus, ypač raginimą parengti specialius kovos su prekyba žmonėmis veiksmų planus ir integruoti su tuo susijusias priemones į išorės santykius su trečiosiomis šalimis;

3. pripažįsta, kad didžiausia pastarojo meto pažanga siekiant geresnio tarptautinio bendradarbiavimo šioje srityje – Direktyvos 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos įgyvendinimas, JT Palermo protokolas dėl prekybos žmonėmis ir Europos Tarybos konvencija dėl veiksmų prieš prekybą žmonėmis. Todėl Komitetas ragina Komisiją ir toliau dėti pastangas, kad valstybės narės šiuos svarbius tarptautinius susitarimus laiku perkeltų į nacionalinę teisę ir ratifikuotų;

4. pritaria, kad norint įgyvendinti šią strategiją reikės imtis darnių veiksmų daugelyje sričių ir į šią veiklą įtraukti labai įvairius subjektus: pavyzdžiui, įvairaus lygmens valdžios, teisėsaugos institucijas, valstybės tarnautojus, pilietinę visuomenę ir savanorių grupes. Tačiau vietos ir regionų valdžios institucijoms komunikate neskiriama pakankamai dėmesio, nors jos jau atlieka svarbų vaidmenį prevencijos ir kovos su prekyba žmonėmis srityse bei galėtų būti naudingos teikiant paramą aukoms ir užtikrinant jų apsaugą. Vietos ir regionų valdžios institucijos gali geriausiai reaguoti į piliečių ir gyventojų problemas, gali rasti sprendimus, parengti individualiai pritaikytas ir vietos sąlygas atitinkančias priemones. Kai reikia nustatyti aukas, signalizuoti apie prievartą ir didinti informuotumą, vietos ir regionų valdžios institucijų indėlis galėtų gerokai padidinti planuojamų priemonių veiksmingumą. Tai, kad kai kurie miestai

ir regionai geografiniu požiūriu yra arti vietų, per kurias į šalį įvežamos prekybos žmonėmis aukos ir (arba) vietų, kuriose šie asmenys yra išnaudojami, suteikia geresnių galimybių nustatyti bei remti prekybos žmonėmis aukas ir glaudžiai bendradarbiaujant su pilietine visuomene imtis informavimo iniciatyvų – tai tiesiogiai naudinga ne tik prekybos žmonėmis aukoms, bet ir visiems piliečiams;

5. yra susirūpinęs, kad daugelyje strategijos vietų **nėra išskiriamos įvairios prekybos žmonėmis formos**. Tačiau priežastys kilmės šalyse (skurdas, atskirtis, žemas išsilavinimo lygis ir kt.) ir pagalbos priemonių poreikis labai dažnai yra panašūs. Vis dėlto, jei kalbama apie paklausos mažinimo tikslo šalyse priemones, būtina atskirti prekybą žmonėmis darbo ir seksualinio išnaudojimo tikslais bei prekybą vaikais seksualinio išnaudojimo tikslais. Prekybai žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais (Komisijos teigimu, tai labiausiai dominuojanti prekybos žmonėmis rūšis) būdingas lytiškumas, kurį iš esmės lemia lyčių nelygybė. Taip pat reiktų atsižvelgti į prekybos žmonėmis darbo tikslais plitimą. Regionų komitetas ragina Komisiją **šiuos skirtumus labiau išryškinti ir atitinkamai pakeisti siūlomas atsakomąsias priemones** (žr. 13 punktą).

RK pastabos dėl penkių komunikate nurodytų prioritetų

a. Nustatyti, apsaugoti ir remti prekybos žmonėmis aukas

6. pripažįsta, kad vietos ir regionų valdžios institucijos dažnai dalyvauja taikant prekybos žmonėmis aukų nukreipimo mechanizmus (skirtingu mastu, atsižvelgiant į kompetencijos pasidalijimą šalies viduje), jei valstybėje narėje ji vyksta. Tai turėtų aiškiau atsispindėti strategijoje, pavyzdžiui, nurodant, kad mechanizmai turėtų būti kuriami **suderinus su atitinkamos valstybės narės atsakingomis vietos ir regionų valdžios institucijomis**. Dabartinė formuluotė „į šių mechanizmų taikymą turėtų būti įtrauktos visos susijusios valdžios institucijos ir pilietinė visuomenė“ nėra pakankamai aiški;

7. ragina valstybes nares **atitinkamai finansiškai aprūpinti vietos lygmenį**, jei už nukreipimo mechanizmų taikymą bus atsakingos vietos ir regionų valdžios institucijos;

8. palankiai vertina Komisijos ketinimą sukurti ES tarpvalstybinio nukreipimo mechanizmo modelį. **Komitetas galėtų įnešti savo indėlį į diskusijas dėl šių mechanizmų** ragindamas keistis geriausia praktika ir prirėkus pasinaudoti jau sukurtais bendradarbiavimo tinklais;

9. yra įsitikinęs, kad vietos ir regionų valdžios institucijų galimybės nustatyti, ar asmuo tapo prekybos žmonėmis auka, yra geresnės nei centrinių ar nacionalinių institucijų. **Todėl Regionų komitetas galėtų padėti parengti gaires aukų nustatymo ir vaikų apsaugos sistemų srityse.** Šiuo atveju reikėtų išskirti sveikatos priežiūros įstaigas, kadangi kai kuriais atvejais jos pirmosios susiduria su aukomis;

10. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos gali pakankamai aktyviai ir veiksmingai teikti informaciją apie aukų teises. ES miestuose ir regionuose sėkmingai įgyvendintas ne vienas projektas, parodęs, kad informacijos sklaida vietos lygmeniu dalijant lankstinukus ir rengiant informacines kampanijas gali būti labai efektyvi. **Regionų komitetas ragina Komisiją į tai atsižvelgti ir pageidauti, kad strategijoje būtų pabrėžiama vietos perspektyva,** pavyzdžiui, A prioriteto 4 priemonėje.

b. Stiprinti prekybos žmonėmis prevenciją

11. primena, kad į Direktyvą 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos įtraukta nuostata, pagal kurią valstybės narės turėtų sukurti tinkamas priemones, kuriomis atgrasoma nuo visų formų išnaudojimą, susijusį su prekyba žmonėmis, skatinančios paklausos ir ji mažinama. Taip pat reikėtų apsvaistyti galimybę imtis priemonių, kad naudojimas paslaugomis žinant, kad jas suteikia asmuo, tapęs prekybos žmonėmis auka, būtų laikomas nusikalstama veika. **Todėl Komisija ateityje turėtų aiškiau nurodyti ir propaguoti turimas įvairias paklausos mažinimo priemones.** Tai galėtų būti mokslinių tyrimų, švietimo ir informavimo priemonės siekiant atkreipti visuomenės dėmesį į veiksnius, kurie gali skatinti prekybą žmonėmis skirtingais tikslais. Kovos su išnaudojimu darbo tikslais pavyzdžiu galėtų būti TMO kampanija „Pirk atsakingai“ (angl. Buy responsibly). Dar viena priemonė, kurią kai kurios valstybės narės jau įgyvendino arba svarsto galimybę įgyvendinti – seksualinių paslaugų pirkimo uždraudimas, iš dalies siekiant atgrasyti nuo prekybos žmonėmis prostitucijos tikslais;

12. mano, kad B prioriteto 1 priemonėje „paklausos suvoikimas ir mažinimas“ pateikta nuoroda į TMO kampaniją „Pirk atsakingai“, yra nevykusiai suformuluota, t. y. moterys ir vaikai gali būti laikomi atsakingai įsigyta komercine preke. Vargu, ar Komisija turėjo tokį tikslą, tad tekstą reikėtų reformuluoti;

13. ragina Komisiją aiškiau atskirti prekybos žmonėmis paklausos sritis: 1) prekybą žmonėmis darbo tikslais, 2) prekybą žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais ir 3) prekybą vaikais seksualinio išnaudojimo tikslais. Šiuo tikslu galima būtų, pavyzdžiui, B prioriteto 1 priemonę padalinti į dvi atskiras dalis ir atitinkamai pritaikyti priemones paklausai mažinti;

14. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas stiprinti savo gebėjimus prekybos žmonėmis aukų nustatymo ir pagalbos aukoms srityje, kad jos galėtų atlikti dar svarbesnį vaidmenį teikiant aukoms paramą;

15. ragina vietos ir regionų valdžios institucijas atkreipti vietos gyventojų dėmesį į prekybos žmonėmis problemą ir tokiu būdu padėti vietos lygiu didinti informuotumą: platinti vietos gyventojams informacinę medžiagą, organizuoti renginius, mokymus, teikti vietines socialines paslaugas ir kt. Bendruomenės ir pilietinės visuomenės grupės galėtų kartu su (vietos) policija, vietos ir regionų valdžios institucijomis ir kitais dalyviais bendradarbiauti nustatant prekybos žmonėmis atitinkamoje teritorijoje modelį ir rengiant vietinius prevencijos ir prekybos žmonėmis panaikinimo veiksmų planus. **Komisija turėtų aiškiai raginti valstybes nares bendradarbiauti strategijos rengimo darbe;**

16. pabrėžia, kad vietos ir regionų iniciatyvos augimui ir užimtumui skatinti kilmės šalyse gali padėti kovoti su prekyba žmonėmis. Tai yra dar viena priežastis, kodėl imantis tolesnių veiksmų vietos ir regionų valdžios institucijas reikėtų akcentuoti kaip svarbius dalyvius;

17. norėtų dalyvauti atliekant esamų prekybos žmonėmis prevencijos iniciatyvų analizę ir rengiant ES masto gaires dėl būsimų prevencijos priemonių ir į lyčių lygybę orientuotų informacinių kampanijų;

18. ragina Europos Komisiją rengiant ES masto informuotumo didinimo priemones atsižvelgti į **daugelio vietos valdžios institucijų ir savanorių organizacijų šioje srityje turimas žinias,** taigi, ir šiame darbe su jomis bendradarbiauti.

c. Griežtinti prekiautojų žmonėmis baudžiamąjį persekiojimą

19. pabrėžia, kad vietos policija geriausiai pažįsta vietinę bendruomenę, todėl gali svariai prisidėti atskleidžiant prekybos žmonėmis atvejus, išsiaiškinant tokios nusikalstamos veiklos ištakas ir kt. Atsižvelgdamas į subsidarumo principą, RK ragina valstybes nares apsvaistyti galimybę vietos lygmens teisėsaugos institucijoms leisti naudotis duomenų bazėmis, apmokyti jas nustatyti tokio pobūdžio nusikalstamą veiklą ir suteikti joms atitinkamus įgaliojimus;

20. norėtų paraginti valstybes nares nesuteikti nacionalinėms specialiosioms tarnybos visos atsakomybės ir visų įgaliojimų. Remiantis direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos **visi policijos pareigūnai ir kiti valdžios institucijų atstovai iki žemiausios grandies** (nes šiuo lygmeniu užmezgami ryšiai su auka) **turi turėti žinių apie nusikaltimus, susijusius su prekyba žmonėmis, ir žinoti, kaip nustatyti prekybos žmonėmis požymius.** Žinoma, tai neturėtų trukdyti tuo pat metu steigti nacionalines daugiasrites teisėsaugos tarnybas;

21. siūlo Europos Komisijai C prioriteto 1 priemonėje dėl Nacionalinių daugiasričių teisėsaugos tarnybų įsteigimo raginti valstybes nares **į nacionalinių daugiasričių teisėsaugos tarnybų, įsteigtų pagal strategiją, darbą įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijų darbuotojus.** Komitetas taip pat ragina stiprinti partnerių vietos lygmeniu ir regioninių policijos pajėgų skirtingose ES valstybėse narėse bendradarbiavimą rengiant vietiniams policijos pareigūnams mokymus nustatyti prekybos žmonėmis atvejus ir su ja kovoti, ypač tuose regionuose, kur tai dažnas reiškinys. Būtų tikslinga vietos ir regionų valdžios institucijoms arba joms atstovaujančioms nacionalinio (arba regionų) lygmens asociacijoms aktyviai dalyvauti konsultacijose dėl tokių tarnybų, nes tokiu būdu būtų sukurti komunikacijos tarp vietos, regionų ir nacionalinio lygmens kanalai;

22. kad būtų išvengta darbo dubliavimo, atkreipia dėmesį į Operatyvinio bendradarbiavimo vidaus saugumo srityje nuolatinio komiteto (COSI) veiklą. Prekyba žmonėmis yra viena iš aštuonių prioritetinių sričių, kuriose ES valstybės narės turi veikti kartu, ir šiam tikslui buvo nustatyta speciali procedūra su aiškiais tikslais, konkrečiu įgyvendinimu ir reikalavimais dėl tolesnės veiklos ⁽¹⁾. Šis darbas trumpai paminėtas C prioriteto 1 priemonėje, tačiau nėra išsamesnio paaiškinimo, kaip Komisijos strategija siejasi su COSI veikla.

d. Gerinti pagrindinių veikėjų tarpusavio veiklos koordinavimą, bendradarbiavimą ir politikos derinimą

23. pabrėžia, kad daugiasričio ir daugiasektorinio modelio, kurį Komisija pasirinko strategijai įgyvendinti, veiksmingumas didele dalimi priklauso nuo aktyvumo vietos ir regionų lygmeniu;

24. norėtų prisidėti prie kovos su prekyba žmonėmis integravimo į ES išorės politikos veiksmus. Prekyba žmonėmis yra svarbus ES plėtros ir kaimynystės politikos klausimas, todėl **Komitetas galėtų imtis veiksmų, kad atitinkami klausimai būtų nagrinėjami jungtiniuose konsultaciniuose komitetuose** ir darbo grupėse su šalimis kandidatėmis arba Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių vietos ir regionų valdžios institucijų asamblėjoje (ARLEM) ir Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencijoje (CORLEAP);

25. pageidautų, kaip vietos ir regionų valdžios institucijų atstovas, dalyvauti strategijoje numatytuose **Pilietinės visuomenės ir Privačiojo sektoriaus ir darbdavių forumuose.**

e. Gilinti žinias apie problemas, kylančias dėl visų formų prekybos žmonėmis, ir veiksmingiau jas spręsti

26. **palankiai vertina pasiūlymą gilinti žinias apie prekybos žmonėmis ir pažeidžiamų asmenų grupių lyties dimensiją.** Tokios žinios būtų labai naudingos vietos ir regionų valdžios institucijoms ir jų darbuotojams, nes jie pirmieji sprendžia problemas, susijusias su prekyba žmonėmis ir jos aukomis;

27. ragina Komisiją lyčių aspektus nagrinėti ne tik **sprendžiant su aukomis susijusius klausimus – atsižvelgti ir į tai, kad paklausa lyčių požiūriu taip pat akivaizdžiai skiriasi.** Seksualinių paslaugų, kurios yra didžiausia paskata užsiimti prekyba žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais, daugiausia reikalauja vyrai. Į šį lyčių skirtumą reikia atsižvelgti siekiant gilinti žinias apie prekybos žmonėmis lyties dimensiją.

2013 m. sausio 31 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽¹⁾ Kovos su organizuoju ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu ES politikos ciklas.

Regionų komiteto nuomonė. ES pilietybės stiprinimas: Sąjungos piliečių supažindinimas su jų rinkimų teisėmis

(2013/C 62/06)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia ypatingą ES piliečių dalyvavimo Europos Sąjungos, ypač savo gyvenamosios šalies, demokratiname gyvenime svarbą. Piliečių dalyvavimas Europos Sąjungos integracijos procese ir gyvenamosios šalies politikoje, ES pilietybė padeda stiprinti Europos demokratiją;
- atkreipia dėmesį, kad priklausymo jausmas piliečiams padeda geriau suvokti Europos Sąjungą. Todėl ypač svarbu ši priklausymo Europai jausmą puoselėti, geriau informuoti piliečius ir turimomis priemonėmis priartinti juos prie Europos Sąjungos;
- atkreipia dėmesį, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį nuolat propaguojamos Europos pilietybę ir su ja susijusias teises bei didindamos piliečių informuotumą. Šios institucijos iš tiesų yra arčiausiai piliečių esantis valdžios lygmuo ir gali įnešti didžiausią indėlį plėtojant dalyvaujamąją demokratiją ir padėti geriau suprasti Europos integracijos teikiamą naudą;
- pabrėžia, kad atsižvelgiant į 2014 m. įvyksiančius rinkimus į Europos Parlamentą svarbu geriau supažindinti piliečius su ES piliečių ir rinkimų teisėmis, kuriomis jie gali naudotis valstybėje narėje, kurioje gyvena, ir sudaryti sąlygas jomis pasinaudoti;
- Regionų komitetas ragina valstybes nares atsižvelgiant į subsidiarumo principą užtikrinti galimybę dalyvauti ne tik vietos savivaldos, bet ir regionų lygmens rinkimuose siekiant įgyvendinti su ES pilietybe susijusią balsavimo teisę;
- atsižvelgdamas į subsidiarumo principą, rekomenduoja valstybėms narėms išnagrinėti priemones, kurios sudarytų galimybę sinchronizuoti vietos ir regionų valdžios ir Europos Parlamento rinkimus; mano, kad tokiu būdu ES piliečiai galėtų geriau suvokti Europos, vietos ir regioninių rinkimų poveikį jų kasdieniam gyvenimui.

Pranešėjas

György GÉMESI (HU / ELP), Gedelės miesto meras

Pamatinis dokumentas**Regionų komiteto nuomonė – ES pilietybės stiprinimas: Sąjungos piliečių rinkimų teisių skatinimas****I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

REGIONŲ KOMITETAS

Europos pilietybė ir rinkimų teisės

1. įsipareigoja remti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimą ir Europos Sąjungos pilietybę;

2. džiaugiasi, kad 2013 m. paskelbti „Europos piliečių metais“. Europos metų programoje Europos pilietybės klausimui bus skiriamas pagrindinis dėmesys. Europos piliečių metais atsivers reali galimybė dėti daugiau pastangų piliečių dalyvavimui įvairių lygmenų valdžios rinkimuose skatinti, prie šios veiklos prisidės vietos ir regionų valdžios institucijos, susijusios nacionalinės institucijos, svarbūs valstybių narių politikai ir piliečiai;

3. pritaria nuomonei, kad dvidešimtosios Europos pilietybės (ši sąvoka pirma kartą paminėta Maastrichto sutartyje) metinės ir 2013 m., kurie paskelbti „Europos piliečių metais“, bus puiki proga atkreipti visuomenės dėmesį į su Europos pilietybe siejamas teises ir pareigas, taip pat dėti pastangas užtikrinti, kad piliečių teisės, visų pirma dalyvavimo rinkimuose, būtų visapusiškai taikomos ir stiprinamos;

4. mano, kad labai svarbu prisidėti prie Europos Sąjungos pilietybės stiprinimo ir pilietinių teisių ginimo, visų pirma visapusiškai įtvirtinti Lisabonos sutartyje numatytą Europos Sąjungos piliečių teisę balsuoti ir būti kandidatais, skatinti piliečius dalyvauti rinkimuose užtikrinant su ES pilietybe susijusias teises ir galimybes jomis naudotis;

5. primena, kad Lisabonos sutartyje numatyta Europos piliečių iniciatyvos (EPI) priemonė sukuria nauja teisė – teisė į demokratinį dalyvavimą ES lygmeniu, kuris Europos pilietybę paverstų tikrove, todėl ragina Europos Komisiją visais reikalingais būdais skatinti taikyti šią priemonę;

6. pabrėžia ypatingą ES piliečių dalyvavimo Europos Sąjungos, ypač savo gyvenamosios šalies, demokratiname gyvenime svarbą. Kai piliečiai dalyvauja Europos Sąjungos integracijos procese ir gyvenamosios šalies politikoje, ES pilietybė padeda stiprinti Europos demokratiją ⁽¹⁾;

7. atkreipia dėmesį, kad priklausymo jausmas piliečiams padeda geriau suvokti Europos Sąjungą. Todėl ypač svarbu ši priklausymo Europai jausmą puoselėti, geriau informuoti piliečius ir turimomis priemonėmis priartinti juos prie Europos Sąjungos;

8. pabrėžia, kad siekiant stiprinti Europos pilietybę, būtina bendradarbiauti su Europos Komisija, Europos Parlamentu ir su visų valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijomis;

9. dar kartą primena, kad nepaprastai svarbu sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kuri tarnautų piliečių interesams vis judesniame pasaulyje ⁽²⁾, ir kad teisė į judėjimo laisvę šioje erdve yra vienas pagrindinių Europos pilietybės aspektų;

10. pabrėžia, kad kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę balsuoti ir būti kandidatu Europos Parlamento ar vietos savivaldos rinkimuose valstybėje narėje, kurioje jis gyvena, tomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos valstybės piliečiai ⁽³⁾.

11. tačiau atkreipia dėmesį, jog nepaisant to, kad vadovaujantis Europos Sąjungos direktyvomis skirtingi nacionaliniai rinkimų teisės aktai buvo suderinti, šiuo metu vis dar yra kliūčių visiškam ir tinkamam rinkimų teisių užtikrinimui ⁽⁴⁾. Būtent tai pabrėžė Europos Komisija savo ataskaitose dėl direktyvų 94/80/EB ir 93/109/EB taikymo ⁽⁵⁾.

12. palankiai vertina Europos Komisijos taikomas priemones, skirtas panaikinti kliūtis, trukdančias naudotis teisėmis, kurias suteikia Europos Sąjungos pilietybė; šiuo požiūriu apgailestauja, kad ne visi ES piliečiai gali naudotis jiems priklausančiomis piliečių teisėmis, nes kai kuriose valstybėse narėse teisės aktais piliečiams, kurie gyvena arba gyvena ne toje šalyje, kurios piliečiai jie yra, rinkimų teisės nesuteikiamos; ragina Komisiją paskatinti ES valstybes nars užtikrinti, kad ši pagrindinė demokratinė teisė būtų garantuota visiems ES piliečiams;

⁽²⁾ CdR 201/2009.

⁽³⁾ Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 39 ir 40 straipsniai (2010/C 83/02) ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 20 straipsnio 2 dalies b punktas.

⁽⁴⁾ Direktyva 94/80/EB, Direktyva 93/109/EB.

⁽⁵⁾ COM(2012) 99 final; COM (2010) 605 final.

⁽¹⁾ CdR 355/2010.

13. pritaria Europos Komisijos iniciatyvai 2013 m. – Europos piliečių metams – parengti ataskaitą, kurioje bus apžvelgti rezultatai, pasiekti nuo 2010 m. ES pilietybės ataskaitos paskelbimo, ir pasiūlytos naujos priemonės, ir siūlo savo paramą;

14. atkreipia dėmesį, kad vietos ir regionų valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį nuolat propaguojamos Europos pilietybę ir su ja susijusias teises bei didindamos piliečių informuotumą. Šios institucijos iš tiesų yra arčiausiai piliečių esantis valdžios lygmuo ir gali įnešti didžiausią indėlį plėtojant dalyvaujamąją demokratiją ir padėti geriau suprasti Europos integracijos teikiamą naudą, visų pirma įgyvendindamos specialias informavimo ir švietimo priemones;

15. primena, kad vietos ir regionų lygmeniu plėtojama demokratija privalo sukurti tvirtą pagrindą, būtiną stipriai ir tvariai demokratijos kultūrai įvairiais lygmenimis, todėl labai svarbu, kad kuo daugiau piliečių dalyvautų vietos ir regionų lygmens rinkimuose ir naudotųsi savo rinkėjų teisėmis; be to, labai svarbu, kad vietos ir regionų valdžios institucijos savo kompetencijos srityse skatintų demokratinį ir pilietiškumo ugdymą ir kad toks ugdymas būtų grindžiamas realiais pavyzdžiais iš kasdienio piliečių gyvenimo ir jų dalyvavimo demokratinuose procesuose, tai pat per demokratinio valdymo kultūrą;

16. ragina skatinti Sąjungos piliečius dalyvauti vietos visuomeniniame ir politiniame gyvenime ir naudotis balsavimo teise, tačiau mano, kad turi būti gerbiama jų teisė patiems priimti sprendimą dalyvauti vietos savivaldos rinkimuose ir šalyje, kurioje jie gyvena, organizuojamuose Europos Parlamento rinkimuose. Norint, kad Sąjungos piliečiai priimtų pagrįstus sprendimus, labai svarbu – ypač tuo atveju, kai jie gyvena kitoje valstybėje narėje – tinkamai informuoti apie jų teises toje šalyje;

17. teigiamai vertina tai, kad vienas iš Stokholmo programos ⁽⁶⁾ prioritetų yra užtikrinti pagrindinę teisę laisvai judėti ir atsižvelgiant į tai skatinti ir stiprinti piliečių rinkimų teises bei siekti didesnio rinkėjų aktyvumo, taip pat pritaria būtinybei ne tik nustatyti teises, bet ir užtikrinti galimybę piliečiams netrukdomai jomis naudotis. Be to, Regionų komitetas nustatydamas savo 2012 m. politinius prioritetus pareiškė, kad „yra ir toliau pasiryžęs padėti visapusiškai įgyvendinti Stokholmo programos ir veiksmų plano tikslus.“ ⁽⁷⁾

18. teigiamai vertina Europos Komisijos ketinimą kartu su Regionų komitetu, vietos ir regionų valdžios institucijomis ir jų asociacijomis sukurti neoficialią platformą, kurios tikslas skatinti tiesioginį dialogą dėl visapusiško rinkimų teisių užtikrinimo, taip pat sudaryti galimybes pradėti diskusiją ir dialogą dėl Europos pilietybės, nustatyti pagrindines problemas ir sunkumus bei skatinti dalijimąsi patirtimi ir geriausia praktika;

19. pabrėžia, kad Regionų komiteto programoje „2013 m. – Europos piliečių metai“ numatyta daug veiksmų, kurių tikslas geriau informuoti apie Sąjungos piliečių rinkimų teises ir naudoti jomis ⁽⁸⁾.

20. primena, kad Regionų Komitetas 2013 m. – Europos piliečių metais – glaudžiai bendradarbiaudamas su kitomis institucijomis, visų pirma, su Europos Komisija, organizuos įvairius renginius, įskaitant informacijos sklaidą, pristatymus ir RK narių apsilankymus mokyklose ir aukštojo mokslo įstaigose, seminarus, viešus debatus ir susitikimus merijose, vietos žiniasklaidai pritraukti skirtus renginius laisvo judėjimo, balsavimo teisių, vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens klausimais, informacijos apie pirmiau minėtus renginius ir apie RK ES piliečio pasą skelbimą savo interneto svetainėje visomis oficialiomis kalbomis, geriausių decentralizuotos informacijos apie ES sklaidos pavyzdžių pristatymą metinėje EuroPCom konferencijoje;

Vietos savivaldos rinkimai ir Europos Parlamento rinkimai

21. atkreipia dėmesį į Europos Komisijos ataskaitoje ⁽⁹⁾ pateiktą pastabą, kad rinkėjai, gyvenantys valstybėje narėje, kurios piliečiais jie nėra, paprastai vietos savivaldos rinkimuose dalyvauja aktyviau negu Europos Parlamento rinkimuose ⁽¹⁰⁾; tai svarbus pastebėjimas, kurį reikėtų nuodugniau patyrinėti – bet koku atveju tai rodo, kad vietos problemos piliečiams ištis rūpi ir skatina juos būti aktyvius. Svarbu tuo pasinaudoti ir pamėginti ištirti, kas dar galėtų paskatinti žmones domėtis ES politika ir dalyvauti Europos Parlamento rinkimuose;

22. pabrėžia, kad vis dar reikia spręsti kitą svarbų uždavinį – siekti aktyvesnio rinkėjų dalyvavimo vietos savivaldos rinkimuose skatinant balsuoti visus balsavimo teisę turinčius piliečius;

23. mano, kad įvairioms piliečių amžiaus grupėms skirti projektai galėtų padėti geriau suvokti dalyvavimo vietos ir Europos Parlamento rinkimuose svarbą, sustiprintų jų priklausymo bendruomenei jausmą ir leistų supažindinti su dalyvavimo rinkimuose nauda; visų pirma būtų galima organizuoti vaidybinius žaidimus rinkimų tema, skatinti keistis patirtimi, naudoti įvairius informavimo kanalus ir pabrėžti vietos ir ES lygmeniu priimamų sprendimų aktualumą kasdieniam piliečių gyvenimui tam tikrame mieste ar teritorijoje. Ši veikla iš tiesų galėtų padėti atsakyti į klausimą „Kodėl turėčiau balsuoti?“;

24. pabrėžia, kad reikės papildomų pastangų visais valdymo lygmenimis siekiant aktyvesnio dalyvavimo rinkimuose ir daugiau dalyvių rinkimų sąrašuose; mano, kad būtina spręsti informacijos apie rinkimų teises ir procedūras trūkumo, įtraukimo į rinkėjų sąrašus ir kalbinių kliūčių problemas;

⁽⁶⁾ CdR 361/2011 fin

⁽⁷⁾ Tarybos dokumentas Nr. 17024/09, Europos Tarybos priimtas 2009 m. gruodžio 10–11 d.

⁽⁸⁾ R/CdR 1030/2012 7 punktus.

⁽⁹⁾ COM(2012) 99 final.

⁽¹⁰⁾ Išskyrus keletą ES sostinių – Atėnai, Budapeštas, Kopenhaga ir Ryga – gyventojų dalyvavimą paskutiniuosiuose EP rinkimuose.

25. siūlo supaprastinti administracines procedūras ir ragina valstybes nares pradėti teikti atitinkamas elektronines paslaugas, leidžiančias Sąjungos piliečiams naudotis rinkimų teisėmis, visų pirma būti įtrauktiems į rinkėjų sąrašus, ir pritaria, kad būtų keičiamasi gerąja praktika šioje srityje;

26. pritaria Europos Komisijos pozicijai ir veiksams siekti, kad registruodamas gyvenamąją vietą pilietis būtų automatiškai įtrauktas į rinkėjų sąrašus, ir pabrėžia, kad paprastesnės administracinės rinkėjų sąrašų sudarymo procedūros veiksmingai prisidėtų prie piliečių integracijos ir paskatintų juos aktyviau naudotis balsavimo teise;

27. ragina valstybes nares bendradarbiauti su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir rengti ataskaitas ir padėties analizes, skirtas įvertinti Sąjungos teisės aktų perkėlimo ir įgyvendinimo veiksmingumą, ir tokiu būdu padėti keisti gerąją praktiką ir dalytis patirtimi, todėl reikėtų užtikrinti piliečiams prieigą prie minėtų dokumentų šiuo tikslu pasitelkiant tinkamas informavimo ir reklamos sistemas;

28. remdamasis daugiapakopio valdymo principu mano, kad labai svarbu užtikrinti valstybėse narėse veiksmingą skirtingų valdymo lygmenų bendradarbiavimą siekiant teisiniu keliu išspręsti problemas, kurios gali kilti dėl nacionalinių taisyklių, nustatančių naudojimosi rinkimų teisėmis sąlygas, taikymo ir atsižvelgti į techninius pasiūlymus;

29. ragina valstybes nares taip pat pašalinti teisei būti kandidatui užtikrinti kylančias kliūtis ir sudaryti galimybę ES piliečiams, nesantiems valstybės narės, kurioje jie gyvena, piliečiais, tapti kandidatais ir dalyvauti politikoje;

30. rekomenduoja valstybėms narėms sukurti ryšių palaikymo centrus siekiant sudaryti sąlygas rinkti ir reguliariai vertinti duomenis apie kandidatavusius arba išrinktus ES piliečius, nesančius valstybės narės, kurioje jie gyvena, piliečiais, kadangi tai gali palengvinti keitimąsi patirtimi tarp valstybių narių ir ES institucijų;

31. rinkimų į Europos Parlamentą klausimu pabrėžia, kad ES direktyva nustatytas mechanizmas dvigubam balsavimui ir kandidatavimui išvengti ne visada sklandžiai veikia; todėl remia Europos Komisijos ketinimą parengti naują pasiūlymą siekiant rasti tinkamesnį šios problemos sprendimą ir kartu užtikrinti, kad naujuoju teisės aktu Europos piliečiams nebūtų sukurta naujų administracinių kliūčių naudotis savo teise kelti savo kandidatūrą EP rinkimuose jų gyvenamojoje šalyje;

32. pabrėžia, kad atsižvelgiant į 2014 m. įvyksiančius rinkimus į Europos Parlamentą svarbu geriau supažindinti

piliečius su ES piliečių ir rinkimų teisėmis, kuriomis jie gali naudotis valstybėje narėje, kurioje gyvena, ir sudaryti sąlygas jomis pasinaudoti;

33. mano, kad Europos politinės partijos atlieka pagrindinį vaidmenį didinant europinį politinį sąmoningumą ir išreiškiant ES piliečių politinę valią, todėl jos turi padėti susieti nacionalinę ir ES politiką; jos išreiškia piliečių nuomonę ir padeda vykdyti atviras diskusijas Europai aktualiais klausimais užtikrindamos įvairių Europos Sąjungos daugiapakopio valdymo sistemos lygmenų sąveiką; todėl ragina Europos politines partijas intensyviai veiklą ir ieškoti naujų politinio sąmoningumo ugdymo būdų, pavyzdžiui, per europinius rinkimus teikti lyderių kandidatūras į aukščiausius postus Europos institucijose arba rinkimuose į Europos Parlamentą dalyvauti pagal kelių valstybių bendrus sąrašus;

ES finansinės programos ES pilietybei remti

34. mano, kad svarbu didinti Sąjungos piliečių informuotumą apie jų teisinį statusą⁽¹⁾, pagilinti jų žinias apie su Europos Sąjungos pilietybe susijusias teises ir pareigas, remti Europos Sąjungos projektų ir fondų teikiamas galimybes skleisti informaciją rengiant konferencijas, seminarus, užtikrinant mokymą, gerosios praktikos mainus ir vykdant bendradarbiavimo veiklą ir ypatingą dėmesį skirti programoms „Pagrindinės teisės ir pilietybė“ ir „Europa piliečiams“; ragina vietos ir regionų valdžios institucijas aktyviai dalyvauti tarptautiniuose ir miestų giminiavimosi projektuose;

35. mano, kad ES pilietybę skatinančios Europos Sąjungos programos yra tos, kuriomis siekiama remti valstybių narių informuotumą apie ES teisę ir politiką didinimo veiklą ir ES teisės ir politikos įgyvendinimą, skatinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir gilinti su įvairiomis veiklos sritimis susijusias žinias;

36. dar kartą atkreipia dėmesį į galimybę, skatinant įvairias teritorinio bendradarbiavimo formas, įgyvendinti projektus ir iniciatyvas, kuriais siekiama realiai įtvirtinti ES pilietybę ir kurie padeda mažinti administracinę naštą ir kliūtis;

37. pabrėžia, kad su ES pilietybe susijusių programų finansavimo srityje reikėtų taikyti paprastesnį ir veiksmingesnį metodą, tiksliau apibrėžti prioritetus, juos susiejant su politiniais politiniais prioritetais; ragina dėmesį sutelkti į projektų rezultatų sklaidą siekiant didesnio žinomumo. Norint pasiekti strateginius ir politinius tikslus, reikia remti mokymą ir didinti informuotumą, stiprinti tinklus ir sudaryti sąlygas pasienio bendradarbiavimui; be to, svarbu užtikrinti Europos Sąjungos pilietybės programų patrauklumą geriau jas populiarinant ir šiuo tikslu valstybėse narėse rengti jų pristatymus;

⁽¹⁾ CdR 355/2010.

Švietimo ir jaunimo vaidmuo užtikrinant aktyvų ES pilietiškumą

38. pabrėžia, kad, stiprinant informuotumo apie ES projektus ir jų įgyvendinimo veiklą, taip pat reikia skirti daugiau dėmesio jaunimui, visų pirma įtraukti mokyklas ir aukštojo mokslo įstaigas. Vienoje savo iniciatyvinėje nuomonėje Regionų komitetas ypatingą dėmesį skyrė aktyvaus jaunimo pilietiškumo skatinimui pasitelkiant švietimą⁽¹²⁾;

39. atkreipti dėmesį, kad švietimo politika atlieka svarbų vaidmenį informuojant ES piliečius, visų pirma jaunimą, apie Europos Sąjungos pilietybę ir su ja susijusias teises ir pabrėžia, kad šios politikos indėlis skatinant daugiakalbystę, studentų ir dėstytojų judumą turėtų būti gerokai didesnis;

40. mano, kad svarbu plačiai supažindinti jaunimą, kad jie galėtų tapti informuotais piliečiais ir rinkėjais, ir mano, kad todėl yra dar svarbiau jiems paaiškinti rinkimų ir jų metu išreikšto balso reikšmę;

41. atkreipia dėmesį į didelę Europos Tarybos patirtį švietimo srityje remiant tinklų plėtojimą ir rekomenduoja bendradarbiauti ir keistis gerąja patirtimi remiantis šioje srityje Tarybos atliktu darbu;

42. įsitikinęs, kad vykdant informavimo kampanijas galima pagerinti žinias apie su ES pilietybe susijusias teises ir paskatinti Europos piliečius aktyviau dalyvauti rinkimuose ir kad partnerystę grindžiamas mokyklų ir aukštojo mokslo ir kitų mokymo įstaigų bendradarbiavimas šioje srityje turi atlikti svarbų vaidmenį; atkreipia dėmesį į tai, kad Sąjungos šalių studentai pagal mainų programas dažnai mokosi kitų šalių kolegijose ir universitetuose ir kad tokiomis iniciatyvomis taip pat galima juos paskatinti naudotis balsavimo teisėmis;

Pasiūlymai siekiant aktyvesnio dalyvavimo rinkimuose

43. pabrėžia, jog praktika rodo, kad, dažniausiai, kai Parlamento rinkimai vyksta tuo pat metu kaip ir vietos ir regionų savivaldos rinkimai, rinkėjai dalyvauja aktyviau⁽¹³⁾.

44. primena, kad remdamasis savo nuomone dėl Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų plano⁽¹⁴⁾ Regionų komitetas ragina visus susijusius dalyvius apsvarstyti, kokios priemonės padėtų išplėsti Sąjungos piliečių galimybes dalyvauti valstybėje, kurioje jie gyvena, organizuojamuose rinkimuose;

45. atsižvelgdamas į tai, kad šiuo metu galiojančiuose ES teisės aktuose nenumatyta visiškai suderinti valstybių narių rinkimų sistemų, visų pirma turint omenyje dalyvavimą vietos ir Europos Parlamento rinkimuose reglamentuojančias taisykles,

Regionų komitetas ragina valstybes nares atsižvelgiant į subsidiarumo principą užtikrinti galimybę dalyvauti ne tik vietos savivaldos, bet ir regionų lygmens rinkimuose siekiant įgyvendinti su ES pilietybe susijusią balsavimo teisę;

46. išreiškia ketinimą aktyviai remti Europos piliečių iniciatyvos *Let me vote* įgyvendinimą;

47. atsižvelgdamas į subsidiarumo principą, rekomenduoja valstybėms narėms išnagrinėti priemones, kurios sudarytų galimybę sinchronizuoti vietos ir regionų valdžios ir Europos Parlamento rinkimus; mano, kad tokiu būdu ES piliečiai galėtų geriau suvokti Europos, vietos ir regioninių rinkimų poveikį jų kasdieniam gyvenimui;

48. pripažįsta, kad valstybėse narėse vietos ir regionų valdžios struktūra labai įvairi, ir tai, kad šios valdžios institucijos atspindi skirtingas teises ir administracines tradicijas;

49. pritaria Europos Parlamentui, kad Europos Parlamento rinkimai turėtų būti perkelti iš birželio mėnesio į gegužės mėnesį ir mano, kad tai gali turėti teigiamą poveikį rinkimų aktyvumui;

50. mano, kad yra svarbu apie rinkimus geriau informuoti Europos piliečius ir didinti jų domėjimąsi bei motyvaciją balsuoti, ir, atsižvelgiant į subsidiarumo principą bei siekiant užtikrinti aktyvesnį dalyvavimą rinkimuose, rekomenduoja valstybėms narėms ilguoju laikotarpiu apsvarstyti galimybę padaryti rinkimų procedūrą labiau prieinamą, pavyzdžiui, sudarant išankstinio balsavimo, elektroninių rinkimų galimybę arba numatant „mobiliąsias“ balsadėžes; reikia atsižvelgti ir į JT neigaliųjų teisių konvenciją, kurioje būtent raginama užtikrinti galimybes visiškai nekludomai dalyvauti rinkimuose;

51. pažymi, kad, nepaisant tikslinių priemonių, kuriomis siekiama informuoti ES piliečius apie jų rinkimų teises, rinkimų aktyvumo lygis vis dar labai skiriasi. Todėl, kad būtų skatinamos rinkimų teisės, Komitetas rekomenduoja remti ir gilinti vietos ir regionų valdžios institucijų keitimąsi šios srities patirtimi;

52. pabrėžia, kad ES pilietybės koncepcijos ir vietos ir regionų perspektyvų susiejimas, taip pat piliečių dėmesio atkreipimas į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens svarbą ES sprendimų priėmimo procese padės jiems suvokti, kad svarbu dalyvauti rinkimuose;

53. remdamasis savo 2010 m. nuomone dėl ES pilietybės, RK nurodo, jog svarbu taip pat stiprinti trečiųjų šalių piliečių politines teises. Kelete ES valstybių narių trečiųjų šalių piliečiai turi teisę balsuoti ir būti išrinkti vietos ir regionų lygmens rinkimuose. Dėl to gali padidėti visų užsienio piliečių susidomėjimas rinkimais, kartu ir informacinės medžiagos įvairiomis kalbomis paklausa;

⁽¹²⁾ CdR 173/2007.

⁽¹³⁾ Pavyzdžiui, Berlyne, kuris taip pat yra viena iš žemių, 2008 m. Romoje, 2009 m. Koblence, 2012 Jungtinėje Karalystėje.

⁽¹⁴⁾ CdR 170/2010.

54. rekomenduoja siekti plataus masto ES institucijų, jų atstovų, *Europe Direct* centrų, vietos ir regionų valdžios institucijų, pilietinės visuomenės organizacijų ir ekonominių bei socialinių partnerių bendradarbiavimo siekiant užtikrinti, kad visi balsavimo amžiaus sulaukę ES piliečiai būtų atsakingai informuojami apie jų teises ir apie tai, kaip jomis pasinaudoti;

55. pabrėžia, jog svarbu, kad Europos piliečių metais vietos ir regionų valdžios institucijos, vyriausybės institucijos, pilietinės visuomenės organizacijos bendrai vykdydamos supažindinimo,

informavimo ir švietimo kampanijas kalbėtų paprastai ir piliečiams suprantamai; publikacijos ir populiarinimo dokumentai turi būti parengti visomis oficialiomis ES kalbomis;

56. mano, kad svarbu užtikrinti aktyvesnę ES institucijų, valstybių narių ir vietos ir regionų valdžios institucijų bei žiniasklaidos bendradarbiavimą. Regionų komitetas galėtų inicijuoti geriausio ir piliečiams geriausiai suprantamo straipsnio ir žiniasklaidos pranešimo apie rinkimus, naudojimąsi rinkimų teisėmis ir įvairius rinkimų proceso etapus konkursą.

2013 m. sausio 31 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Didesnės ES, nacionalinių ir subnacionalinių biudžetų sinergijos kūrimas

(2013/C 62/07)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra atsakingos už didžiąją Europos viešųjų išlaidų dalį, kad subnacionalinio lygmens viešosios investicijos iš esmės sutelktos keliuose prioritetiniuose sektoriuose, ypač svarbiuose sėkmingam strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimui, ir todėl ragina didesnę politinę prioritetą suteikti ES, valstybių narių ir subnacionalinių (vietos ir regionų valdžios institucijų) biudžetų sinergijos kūrimui;
- pažymi, kad nepaisant santykinai mažo dydžio, ES biudžetas ir Europos investicijų bankas (EIB) gali atlikti lemiamą sverto vaidmenį suteikiant postūmį investicijoms visoje Europos Sąjungoje,;
- palankiai vertina Europos lygmeniu vykstančias diskusijas, kaip esamą ekonominę ir pinigų sąjungą papildyti integruota ES biudžeto sistema siekiant užtikrinti tvarią biudžeto politiką valstybėse narėse ir mano, kad dėl didelės euro zonos ekonomikų tarpusavio priklausomybės bei šalutinio poveikio viena kitai ir biudžeto politikos būtina sukurti fiskalinio pajėgumo priemonę, kuri leistų lengviau prisitaikyti prie ekonomikos sukrėtimų;
- nerimauja, kad diskusijoje dėl ketinimų stiprinti galių ir sprendimų priėmimo centralizavimą nedalyvauja subnacionalinio lygmens valdžios institucijos ir pabrėžia, kad tikros fiskalinės sąjungos neįmanoma sukurti neapibrėžus skirtingų valdžios lygmenų teisių ir atsakomybės (fiskalinis federalizmas), nenustačius aiškesnės sąsajos tarp politikos priemonių derinimo ir sprendimų dėl biudžeto priėmimo bei nesant plataus užmojo vizijos, kaip taikant tinkamus koordinavimo mechanizmus stiprinti vertikalią sinergiją tarp ES, nacionalinių ir vietos bei regionų lygmens biudžetų;
- palankiai vertina tai, kad į Europos Komisijos 2012 m. ekonominės ir pinigų sąjungos viešųjų finansų ataskaitą pirmą kartą įtrauktas skyrius apie ES fiskalinę decentralizaciją, ir ragina Europos Komisiją ateityje į šią metinę ataskaitą įtraukti skyrių apie subnacionalinio lygmens viešųjų finansų padėtį;
- ragina Europos Komisiją apsvarstyti, ar verta ir ar būtų praktiška (taip pat įvertinti galimas administracines problemas ir sąnaudas) siekti visoje ES glaudžiau suderinti biudžetų ciklus ir skatinti bei raginti subnacionaliniu lygiu taikyti vidutinės trukmės biudžeto sistemas (MTFB);
- ragina Europos Komisiją paskelbti žaliąją knygą, kurioje būtų nagrinėjami šie klausimai.

Pranešėjas Rhodri Glyn THOMAS (UK/EA), Vėlo nacionalinės asamblėjos narys

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Ižanga

1. pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra atsakingos už didžiąją Europos viešųjų išlaidų dalį: 2011 m. subnacionalinio lygmens viešojo sektoriaus išlaidos sudarė 16,7 proc. BVP ir 34 proc. visų Europos viešųjų išlaidų (vien vietos lygmens viešojo sektoriaus išlaidos sudarė, atitinkamai, 11,9 proc. (272,2 mlrd. EUR) ir 24,3 proc.), jam taip pat teko maždaug du trečdaliai 2011 m. tiesioginių investicijų Europoje⁽¹⁾;

2. atkreipia dėmesį, kad subnacionalinio lygmens viešosios investicijos iš esmės sutelktos keliuose prioritetiniuose, sėkmingam strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimui ypač svarbiuose sektoriuose, būtent ekonomikos, švietimo, aplinkos apsaugos, būsto ir komunalinių patogumų, o tai reiškia, kad griežto taupymo priemonės (26 proc. JK ir daugiau nei 30 proc. Ispanijoje) netiesiogiai paveiks strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimą (pavyzdžiui, Vėlo kapitalo investicijų biudžetas sumažintas 42 proc.);

3. todėl ragina didesnę politinį prioritetą suteikti ES, valstybių narių ir subnacionalinių (vietos ir regionų valdžios institucijų) biudžetų sinergijos kūrimui, sutelkiant pagrindinį dėmesį į bendrai nustatytų ES prioritetų, visų pirma strategijos „Europa 2020“, įgyvendinimą, primindamas 2010 m. Europos Parlamento tyrimo išvadas, kuriose teigiama, kad „bendra strateginių ES politikos tikslų ir biudžeto politikos sinergija yra silpna“, „nacionaliniuose biudžetuose tik retais atvejais numatoma padėti siekti Lisabonos [Europa 2020] arba kitų ES strategijų tikslų“⁽²⁾;

4. pabrėžia, kad dabartinė krizė, daugumoje valstybių narių ir subnacionalinių lygmeniu taikomos griežto taupymo priemonės ir dėl to viešosioms išlaidoms daromas milžiniškas spaudimas reikalauja, kad veiksmingumo ir našumo didinimas taptų svarbiu politiniu tikslu;

5. palankiai vertina tai, kad Europos Vadovų Tarybos išvadoje pabrėžiama, jog pagal Stabilumo ir augimo pakto prevencinę dalį reikėtų toliau „išnaudoti esamos ES fiskalinės sistemos siūlomas galimybes suderinti rentabilių valstybės investicijų reikalingumą su fiskalinės drausmės tikslais“. Šis uždavinys yra dar aktualesnis atsižvelgiant į naujausias Tarptautinio valiutos

fondo išvadas, rodančias, kad vadinamieji fiskaliniai multiplikatoriai, taikyti įvertinant biudžeto konsolidavimo poveikį ekonomikos augimui, buvo „daug didesni“, nei skolų krizės metu manyta analitikų. Todėl Komitetas tikisi, kad Komisija toliau spręs šį klausimą komunikate dėl viešųjų išlaidų kokybės, kuriame, be kitų dalykų, turėtų būti sprendžiamas klausimas dėl *einamųjų išlaidų* ir *investicijų* atskyrimo apskaičiuojant biudžeto deficitą tam, kad investicijos, kurios ilgalaikėje perspektyvoje duoda gryniosios naudos, nebūtų priskiriamos prie išlaidų;

6. atkreipia dėmesį, kad šios diskusijos dėl sinergijos bet kuriuo atveju neturėtų būti naudojamos kaip Trojos arklys pasiūlytos daugiametės finansinės programos (DFP) biudžeto sumažinimui pateisinti ir neturėtų tapti pretekstu tam tikrų ES biudžeto dalių finansavimui „renacionalizuoti“ (pavyzdžiui, struktūrinių fondų vadinamosiose „turtingesnėse“ valstybėse narėse) ar makroekonominių sąlygų nustatymui įteisinti;

ES, vietos ir regionų biudžetų sinergija

7. primena, kad ES biudžetas sudaro mažą visų ES viešųjų išlaidų dalį (apie 2 proc.) ir jo vieno nepakanka užtikrinti 1 800 mlrd. EUR į ateitį orientuotų tiesioginių investicijų, būtinų strategijos „Europa 2020“ pavyzdinėms iniciatyvoms įgyvendinti (kaip nurodoma Europos Parlamento ataskaitoje dėl DFP pasiūlymų); tai reiškia, kad norint įgyvendinti bendrus strategijos „Europa 2020“ tikslus, būtina veiksmingai sutelkti viešojo ir privataus sektorių finansus valstybių narių ir subnacionalinių lygmenimis, taip pat ir plėtojant finansavimą paskolomis ir skatinant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę;

8. pažymi, kad nepaisant santykinai mažo dydžio, ES biudžetas ir Europos investicijų bankas (EIB) gali atlikti lemiamą sverto vaidmenį suteikiant postūmį investicijoms visoje Europos Sąjungoje, visų pirma (bet ne vien) panaudojant Bendros strateginės programos (BSP) fondus, kurie sutelkiami ir naudojami teritorinių lygmeniu (dažniausiai vietos ir regionų valdžios institucijų) ir ekonomikai daro svarbų „didinamąjį“ poveikį;

9. pabrėžia, kad ištikus ekonomikos krizei, ES finansavimas, visų pirma BSP fondų, leido vietos ir regionų valdžios institucijoms užtikrinti stabilias ir saugias lėšas ir dažnai buvo vieninteliu prieinamu finansavimo šaltiniu viešosioms investicijoms ir pagrindinėms iniciatyvoms remti, kadangi vietos, regionų ir nacionaliniai biudžetai buvo „apkarpyti“ ir, kalbant apie EIB lėšas, padėjo užpildyti didžiulę dėl finansų krizės atsiradusią spragą paskolų finansavimo sistemoje; be to, atkreipia dėmesį į galimą neigiamą siūlomų makroekonominių sąlygų poveikį juntamam BSP finansavimo stabilumui;

⁽¹⁾ Dexia Crédit local ir ESRT (2012 m.), Subnacionalinio lygmens viešieji finansai Europos Sąjungoje, 2012 m. liepos mėn.

⁽²⁾ Europos Parlamentas (2010 m.): Didesnės Europos ir nacionalinių biudžetų sąveikos kūrimas (parengė Deloitte Consulting Biudžeto komiteto prašymu); 4 psl., Santrauka.

10. pabrėžia tokių investicijų tiesioginės ir netiesioginės naudos vietos ekonomikai ir ekonomikai apskritai daromą svėrto ir didinamąjį poveikį;

— remiantis Europos Komisijos skaičiavimais, 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu kiekvienas iš ES struktūrinių fondų skirtas euras vidutiniškai davė 2,1 EUR naudos;

— 2014–2020 m. laikotarpiui Europos Komisija užsibrėžė tikslą siekti, kad kiekvienas pagal sanglaudos politiką investuotas euras duotų 4,2 euro naudos;

— remiantis Regioninės politikos GD skaičiavimais, didinamasis poveikis, išreikštas BVP augimu, 2007–2013 m. Ispanijoje sudarys 1 proc., Lenkijoje, Slovakijoje ir Rumunijoje – 3 proc., o Baltijos šalyse daugiau nei 5 proc.;

— remiantis kitais skaičiavimais, 1999–2010 m. laikotarpiu BVP padidėjo maždaug 8,5 proc. Airijoje ir 19,6 proc. Ispanijoje, nors dėl krizės poveikio šie skaičiai sumažės. Taip pat reikėtų pabrėžti, kad apskaičiuojant didinamąjį poveikį susiduriama su metodologiniais sunkumais.

11. primena, kad BSP fondų svėrto poveikis yra ne tik finansinio, bet ir politinio pobūdžio, nes vietos ir regionų strateginiai prioritetai derinami su ES lygmens prioritetais; taip pat gaunama ir kitokios naudos, pavyzdžiui, stiprinama partnerystė ir plėtojamas tarptautinis bendradarbiavimas, kurių gerosios praktikos pavyzdžių gausu visoje Europoje; taip pat pabrėžia, EIB paramos vertę, kuris įvairiomis finansinėmis skolinimo priemonėmis padeda ugdyti vietos ir regionų lygmens gebėjimus valdyti ir įgyvendinti naujas ir novatoriškas sistemas;

12. tačiau pripažįsta, kad žemas paramos panaudojimo lygis kai kuriuose Europos regionuose rodo, kad sanglaudos ir struktūrinių fondų įgyvendinimas vietos lygmeniu „stringa“. Visų pirma atkreipia dėmesį į neseniai parengtame OECD tyrime⁽³⁾ nurodytus trūkumus, susijusius su kai kurių valstybių narių ir subnacionalinio lygmens valdžios institucijų administraciniais susitarimais, gebėjimais ir reguliavimo sistemomis, ir būtinybę imtis intervencinių veiksmų jiems panaikinti;

13. palankiai vertina Europos Komisijos pastangas racionalizuoti ir supaprastinti BSP fondų remiamų projektų valdymo, įgyvendinimo ir ataskaitų teikimo taisykles, kadangi tai turėtų leisti pagerinti panaudojimo rodiklius. Pripažįsta, kad reikia rasti pusiausvyrą tarp veiksmingos kontrolės ir pakankamo lankstumo, kad būtų panaikinta nereikalinga reguliavimo našta, ir todėl palankiai vertina poslinkius audito srityje, labiau jį siejant su rizika;

⁽³⁾ Subnacionalinio lygmens reglamentavimo pajėgumai įgyvendinti su ES struktūrinių fondų įsisavinimu susijusias viešųjų investicijų strategijas, parengė Allio-Rodrigo Consulting OECD prašymu, 2012 m. birželio mėn.

14. apgailestauja, kad iš nacionalinių ar regionų valdžios institucijų, kurios turi Europos programų valdymo institucijos statusą, vis dar reikalaujama investicijų išankstinio finansavimo pastangų. Tokių finansavimą teikti sunku dėl dabartinių suvaržymų finansų rinkose. Jeigu bus įtvirtintas investicijų išankstinio finansavimo principas, Europos Sąjunga praras unikalią galimybę finansinius išteklius tiesiogiai skirti ekonomikos skatinimui ir struktūrinėms reformoms iš anksto mokant didesnes sumas, kad finansavimas būtų suteiktas tinkamu laiku ir paspartintų investicijų grąžą;

15. mano, kad mažesnis už Europos Komisijos 2014–2020 m. laikotarpiui pasiūlytą daugiamečių finansinės programos BSP fondų biudžetas yra nepriimtinas, nes susilpnintų Europos Sąjungą būtent tuo metu, kai labiausiai reikia ją stiprinti;

16. ragina užtikrinti didesnę vietos ir regionų biudžetinių procesų skaidrumą, kad būtų aiškiai pripažintas BSP fondų indėlis į regionines investicijų strategijas; taip pat ragina metinių biudžetų projektuose nurodyti, kaip biudžeto cikle planuojamas ES finansavimas. Vietos ir regionų valdžios institucijas ragina pateikti tokio biudžeto planavimo gerosios praktikos pavyzdžių;

17. atkreipia dėmesį į visos ES vietos valdžios institucijų susirūpinimą dėl vaidmens, kurį valstybių narių (ir regionų) vyriausybės gali atlikti neleidamos visapusiškai pasinaudoti struktūrinių fondų reglamentuose numatytais teisinėmis priemonėmis, leidžiančiomis subdeleguoti tam tikras programų rengimo ir įgyvendinimo funkcijas; ragina šią problemą spręsti 2014–2020 m. programose, kad naujas priemonės (pavyzdžiui, integruotas teritorines investicijas, integruotus veiksmus, bendrus veiksmų planus ir bendruomenės inicijuojamą vietos plėtrą), kurios numatytos BSP fondų bendrųjų nuostatų reglamento projekte, būtų galima išnaudoti kuo optimaliau;

18. šiuo požiūriu palankiai vertina 2013 m. sausio 15 d. priimtą Europos Parlamento pranešimą savo iniciatyva dėl ES biudžeto vidinės sinergijos. Šiame pranešime daugiausia dėmesio skiriama BSP fondams. Susidomėjęs atkreipia dėmesį į vietos lygmeniu vykdomų iniciatyvų, kuriomis siekiama, kad finansavimo programų naudos gavėjams būtų paprasčiau šias programas įgyvendinti, pavyzdžius;

19. tvirtai pritaria Europos Parlamentui, kuris savo rezoliucijoje ragina Komisiją kitoje metinėje augimo apžvalgoje „pabrėžti ES biudžeto vaidmenį Europos semestro procese ir į jį visapusiškai atsižvelgti, taip pat pateikti faktinius ir konkrečius duomenis apie jo inicijuojamąjį, skatinamąjį, sinergijos ir papildomąjį poveikį visoms viešosioms išlaidoms vietos, regionų ir nacionaliniu lygmenimis“;

20. palankiai vertina tai, kad tęsiamos diskusijos dėl ES teisės aktų sistemos teikiamų galimybių racionalizuoti ir supaprastinti programų įgyvendinimą vietos lygmeniu, pastangas sutelkiant į paramą projektams ir iniciatyvoms, kurios lemia realius pokyčius. Tuo pačiu galėtų būti aptartos galimybės sukurti „bendrą teritorinį investicinį fondą“, kuris sujungtų įvairius ES, valstybių narių ir subnacionalinio lygmens fondus, arba diegti „vieno langelio“ principą, kad fondų lėšomis būtų galima naudotis pagal suderintas taisykles, išsamias ir aiškias gaires; daugiau dėmesio reikėtų skirti tvarių rezultatų užtikrinimui, kad lėšos galutinį naudotoją pasiektų greičiau ir vietos lygmeniu būtų pasiekta labiau strateginio pobūdžio tikslų. Toks bendras visų fondų programavimas ir veikimas leistų pagerinti koordinavimą ir išvengti dubliavimosi;

21. tvirtina, kad diskutuojant dėl ES, nacionalinių ir subnacionalinių biudžetų sinergijos reikia neužmiršti ir vidinės ES biudžeto, įskaitant tokias temines programas kaip „Horizontas 2020“, „Erasmus visiems“, Socialinių pokyčių ir inovacijų programa (PSCI), Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP), COSME ir kt., sinergijos, kuri yra aktuali ir turi įtakos teritoriniu lygmeniu bei yra neatsiejama nuo tokių BSP fondų prioritetų kaip MTTP ir inovacijos, švietimas bei mokymas ir MVĮ konkurencingumas;

22. todėl palankiai vertina pastangas tobulinti 2014–2020 m. teisinę bazę siekiant paskatinti sinergiją, pavyzdžiui, tai, kad į BSP fondų reglamentą įtraukta 55 straipsnio 8 dalis, ir ragina plačiai skleisti informaciją apie projektus ir iniciatyvas, įgyvendinamus pagal šias naujas nuostatas, kad būtų pateikiama daugiau informacijos, kaip šią sinergiją galima sukurti praktiškai;

23. ragina Komisiją išsamiai paaiškinti, kokių poveikį ES ekonominės politikos valdymas ir kiti viešųjų finansų klausimai turės vietos ir regionų valdžios institucijų galimybei priimti sprendimus dėl jų biudžeto turinio;

24. apgailestauja, kad dabartinėse diskusijose dėl ekonominės, pinigų ir politinės sąjungos stiprinimo Ekonominėje ir pinigų sąjungoje (EPS) ir ES apskritai apsiribojama pagrindinėmis ES institucijomis ir valstybių narių vyriausybėmis subnacionaliniam lygmeniui skiriant menką dėmesį arba jį visai paliekant nuošalyje nepaisant įtakos, kurią gali turėti didesnis kontrolės centralizavimas ES lygmeniu subnacionalinio lygmens biudžetinėms teisėms bei pareigoms ir fiskaliniam decentralizavimui;

25. taip pat apgailestauja, kad – kaip nurodoma spalio mėn. paskelbtoje 3-iojoje Regionų komiteto „Europa 2020“ stebėsenos ataskaitoje – ir toliau nepavyksta įvairių ES vietos ir regionų valdžios institucijų veiksmingai ir prasmingai įtraukti į Europos semestrą, ir primena, kad biudžetinių procesų sinergijos nepavyks užtikrinti, jei nebus politikos nustatymo ir stebėsenos procesų sinergijos;

Fiskalinės sąjungos kūrimas: ekonomikos ir politikos valdymo permainos

26. palankiai vertina Europos lygmeniu vykstančias diskusijas, kaip esamą ekonominę ir pinigų sąjungą papildyti integruota ES biudžeto sistema siekiant užtikrinti tvarią biudžeto politiką valstybėse narėse;

27. pabrėžia, kad diskusija dar tebevyksta ir gali turėti didelės įtakos tam, kaip ateityje bus sprendžiami su ES, nacionalinių ir subnacionalinių biudžetų sinergija susiję klausimai;

28. nerimauja, kad diskusijoje dėl ketinimų stiprinti galių ir sprendimų priėmimo centralizavimą nedalyvauja subnacionalinio lygmens valdžios institucijos, ir atkreipia dėmesį, kad Europos Komisijos 2012 m. Ekonominės ir pinigų sąjungos viešųjų finansų ataskaitoje pabrėžiamas federalinio fiskalinio modelio, pagal kurį subnacionaliniams subjektams perduodama atsakomybė ne tik už įplaukas į biudžetą, bet ir už išlaidas, patikimumas;

29. pastebi, kad ES ekonomikos valdysenos permainos (numatytos pagal Europos semestrą šešių dokumentų rinkinyje, Sutartyje dėl stabilumo, koordinavimo ir valdymo ir pasiūlymuose dėl dviejų dokumentų rinkinio) lėmė tai, kad valstybėse narėse nustatytos griežtesnės vietos ir regionų viešųjų finansų priežiūros taisyklės (keliose valstybėse narėse subalansuoto biudžeto taisyklę imta taikyti ne tik valstybės, bet ir subnacionaliniu lygmeniu);

30. nerimauja dėl to, kad tokiose tarpvyriausybėse iniciatyvose kaip Sutartis dėl stabilumo, koordinavimo ir valdymo, kuri dar vadinama fiskaliniu susitarimu, numatytos taisyklės buvo perkeltos į nacionalines konstitucijas arba teisę, iš anksto deramai nepasikonsultavus su Regionų komitetu dėl atitinkamų klausimų regioninio ir vietos aspekto, ir pabrėžia, kaip svarbu laikytis bendrijos metodo kituose fiskalinės sąjungos kūrimo etapuose;

31. ragina kuo skubiau užtikrinti skaidresnį ir konkretesnį biudžetinius įgaliojimus turinčių subnacionalinio lygmens valdžios institucijų dalyvavimą vykstančiose diskusijose šiais klausimais, taip pat oficialiai įtraukti Regionų komitetą priimant sprendimus dėl galimų vėlesnių Sutarties pakeitimų;

32. atkreipia dėmesį į tai, kad JAV fiskalinio federalizmo istorija ir pirmieji žingsniai kuriant ES fiskalinę sąjungą grindžiami visiškai skirtingomis koncepcijomis. JAV atveju federalinė vyriausybė valstijoms nenustatė subalansuoto biudžeto taisyklių ir nekontroliavo jų vykdymo (taip pat ir valstijos to nedarė savivaldybių atžvilgiu): valstijos pačios nepriklausomai

nuo

federalinės vyriausybės nustatė šias taisykles ir jas vykdė, laikydamosi aiškaus federalinės vyriausybės reikalavimo „neteikti finansinės pagalbos“. Tokio savaiminio pobūdžio proceso rezultatas buvo visiškas savarankiškumas konkrečios vyriausybės lygmeniu. ES, priešingai – skolos ribos nustatomos centralizuotai, o už jų laikymosi priežiūrą yra atsakingas Teisingumo Teismas, iš anksto atmetant galimybę valstybei narei (ir net valstybės narės savivaldybei) bankrutuoti;

33. mano, kad dėl didelės euro zonos ekonomikų tarpusavio priklausomybės bei šalutinio poveikio viena kitai ir biudžeto politikos būtina sukurti fiskalinio pajėgumo priemonę, kuri leistų lengviau prisitaikyti prie ekonomikos sukrėtimų integruotoje ES biudžeto sistemoje;

34. pritaria, kaip vienam iš būdų sukurti fiskalinio pajėgumo priemonę integruotoje ES biudžeto sistemoje, tolesniam „lankstumo rezervo“ ES biudžete nagrinėjimui. Toks mechanizmas galėtų leisti laikantis biudžeto metinio periodiškumo ir skaidrumo principų pagal biudžeto išlaidų kategorijas nepanaudotas lėšas perskirti kitiems veiksams remti, užuot automatiškai grąžinus valstybėms narėms. Tai atitinka 2012 m. birželio 13 d. ir spalio 23 d. priimtas Europos Parlamento rezolucijas dėl DFP;

35. pabrėžia, kad tikros fiskalinės sąjungos neįmanoma sukurti neapibrėžtus skirtingų valdžios lygmenų teisių ir atsakomybės (fiskalinis federalizmas), nenustačius aiškesnės sąsajos tarp politikos priemonių derinimo ir sprendimų dėl biudžeto priėmimo bei nesant plataus užmojo vizijos, kaip taikant tinkamus koordinavimo mechanizmus stiprinti vertikalią sinergiją tarp ES, nacionalinių ir vietos bei regionų lygmens biudžetų;

36. ragina Europos Komisiją pirmąjį 2013 m. pusmetį paskelbti žaliąją knygą, kurioje būtų nagrinėjami šie klausimai bei toliau išvardytos temos;

Keletas pagrindinių principų, į kuriuos būtina atkreipti dėmesį kuriant didesnę sinergiją

37. ragina nustatyti toliau išvardytus pagrindinius didesnės biudžeto sinergijos kūrimo principus ir jų laikytis:

— **fiskalinė autonomija:** paaiškinti įvairių ES, valstybių narių ir subnacionalinio lygmens biudžeto valdymo institucijų vaidmenį ir atsakomybę, be kitų dalykų aiškiai apibrėžiant ES politikos ir finansinių intervencinių priemonių vaidmenį ir priešastis, kartu laikantis subsidiarumo principo ir gerbiant vietos ir regionų valdžios institucijų biudžetines teises (jų vaidmenį priimant sprendimus ir atliekant kontrolę), t. y. jų demokratinę atsakomybę juos išrinkusioms bendruome-

nėms, užtikrinant kiekvieno valdymo lygmens savarankiškumą prioritetų nustatymo ir išlaidų srityse;

— **skaidrumas:** užtikrinti biudžetinių procesų skaidrumą visais valdymo lygmenimis (įskaitant aiškų ES finansavimo šaltinių įvardijimą nacionaliniuose ir subnacionaliniuose biudžetuose); ES lygmeniu užtikrinti duomenų prieinamumą apie ES finansavimo programų lėšų panaudojimo pobūdį regionų lygmeniu (jei tai įmanoma);

— **procesų supaprastinimas:** tiksliau nurodyti, kaip prioritetai ir finansavimas yra derinami ES, valstybių narių ir subnacionaliniu lygmenimis, siekiant įgyvendinti nustatytus ES lygmens prioritetus; išpareigoti stengtis pašalinti trukdžius (supaprastinti administravimo, reglamentavimo ir politinės procedūras) didesnei biudžetinei ir politinei sinergijai kurti ir vengti papildomos administracinės naštos kūrimo;

— **partnerystė:** išpareigoti laikytis „partnerystę grindžiamo“ veiklos modelio, pagal kurį pirmiausia būtų skatinama lygiavertė įvairių valdymo lygmenų (ES, valstybių narių ir subnacionalinio lygmens) partnerystė ir kuris būtų remiamas formaliomis ir neformaliois bendradarbiavimą skatinančiomis priemonėmis, pavyzdžiui, stiprinant dialogą tarp Europos Parlamento ir valstybių narių parlamentų – į jį įtraukiant subnacionalinių teisės aktų leidimo organų atstovus.

38. mano, kad ES biudžeto vaidmuo (dabartiniu metu) yra i) finansuoti pagrindines bendras ES politikos kryptis, pavyzdžiui, žemės ūkį ir žvejybą, ii) pagal ES kompetenciją, kurią ši dalijasi su valstybėmis narėmis, įskaitant sanglaudos politiką, vidutinio laikotarpio investicijomis padėti įgyvendinti kitus sutartus ES politikos tikslus. Šios intervencinės priemonės taip pat yra grindžiamos ir kitais įtvirtintais principais, pavyzdžiui, a) ES intervencinių priemonių pridėtinės vertės, b) remiamų veiksmų papildomumo ir c) ES intervencinių priemonių svorto ir didinamojo poveikio;

39. atsižvelgdamas į vykstančių debatų dėl ekonominės, pinigų ir fiskalinės sąjungos stiprinimo eigą, palankiai vertina tolesnes diskusijas ir paaiškinimus dėl to, kokių padarinių priimami sprendimai gali turėti ES intervencinių priemonių vaidmeniui ir prielaidoms bei šių priemonių santykiui su valstybių narių ir subnacionalinio lygmens biudžeto procesais;

40. mano, kad geresnis vertikalus biudžeto politikos koordinavimas, jei būtų laikomasi subsidiarumo, papildomumo, Europos pridėtinės vertės ir masto ekonomijos pranašumo principų ir šie principai būtų stiprinami, leistų sukurti didesnę sinergiją⁽⁴⁾. Todėl toks koordinavimas visiškai atitinka ES sutartyse įtvirtintą subsidiarumo principą;

⁽⁴⁾ 2010 m. Europos Parlamento tyrimas: Didesnės Europos ir nacionalinių biudžetų sąveikos kūrimas.

Trukdžiai, kuriuos reikia panaikinti kuriant didesnę vertikalią sinergiją

41. pabrėžia, kaip svarbu, kad ES lygmeniu turimi viešųjų finansų ir biudžeto procesų duomenys ir analizė iki pat subnacionalinio lygmens būtų tikslūs ir patikimi;

42. pabrėžia, kad dėl subnacionalinių struktūrų visoje ES įvairiarūšiškumo sinergijos kūrimas yra labai sudėtingas uždavinys;

43. palankiai vertina tai, kad į Europos Komisijos 2012 m. ekonominės ir pinigų sąjungos viešųjų finansų ataskaitą pirmą kartą įtrauktas skyrius apie ES fiskalinę decentralizaciją, ir ragina Europos Komisiją ateityje į šią metinę ataskaitą įtraukti skyrių apie subnacionalinio lygmens viešųjų finansų padėtį;

44. palankiai vertina ir kitus mokslinius tyrimus, kuriuose nagrinėjami viešieji finansai ir viešųjų investicijų pajėgumai bei socialinės, ekonomikos ir fiskalinės krizės poveikis subnacionaliniam lygmeniui, ypač DEXIA Crédit Local (DCL)/CEMR ataskaitą ir OECD tyrimus;

45. tačiau pabrėžia, kad turima nepakankamai informacijos apie viešuosius vietos ir regionų finansus visoje ES ir kad apskritai trūksta duomenų apie ES, valstybių narių ir subnacionalinio lygmens finansų sinergiją;

46. ragina Europos Komisiją toliau ieškoti priemonių šiam trūkumui panaikinti ir siūlo sukurti Europos universitetų mokslinių tyrimų tinklą, kad šioje svarbioje veiklos srityje būtų galima ugdyti profesinę kompetenciją; be to, Komitetas prašo Europos Komisijos remti projektais pagrįstą įvairių vietos ir regionų valdžios institucijų keitimąsi patirtimi ir taip skatinti sekti geriausios praktikos pavyzdžiais kuriant ES valstybių narių nacionalinių ir subnacionalinių lygmenų sinergiją;

47. pripažįsta, kad yra nemažai kitų trukdžių, susijusių su ES biudžeto procesais ir ciklais, kuriuos dar labiau sustiprina subnacionalinių biudžeto struktūrų įvairiarūšiškumas. Valstybių narių ir subnacionalinio lygmens biudžeto ciklai nėra suderinti su kalendorinių metų principu pagrįstu ES biudžeto ciklu; be to, vietos ir regionų biudžeto sudarymas paprastai būna grindžiamas metiniais ciklais, o ne daugiamečiu planavimu, kuris būdingas ES biudžeto struktūrai;

48. ragina Europos Komisiją apsvarstyti, ar verta ir ar būtų praktiška (taip pat įvertinti galimas administracines problemas ir sąnaudas) siekti visoje ES glaudžiau suderinti biudžetų ciklus ir skatinti bei raginti subnacionaliniu lygiu taikyti vidutinės trukmės biudžeto sistemas (MTFB) (vadovaujantis šešių dokumentų rinkinyje nustatytomis priemonėmis) bei paaiškinti, kaip tai veiktų metinių Europos semestrų cikle,

49. pažymi, kad ES vis dar vyksta derybos dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos (COM(2010) 774 final) ir apgailestauja dėl to, kad ES vietos ir regionų biudžetų (jų struktūros, suprantamumo ir turinio) negalima palyginti, taip pat dėl to, kad ES lygmeniu trūksta suderinimo, todėl yra sudėtinga atlikti prasmingus palyginimus ir analizę;

50. nurodo, kad Direktyvos 2011/85/ES (šešių dokumentų rinkinio dalis) 3 straipsnyje valstybės narės įgaliojamos savo nacionalinėse viešojo sektoriaus apskaitos sistemose taikyti ESA 95 standartą ir užtikrinti, „kad visų valdžios sektoriaus subsektorių fiskaliniai duomenys būtų laiku ir reguliariai viešai skelbiami“; apgailestauja, kad didžioji dauguma valstybių narių nepritarė Eurostato pasiūlymui NUTS 2 regionų viešųjų investicijų rodiklius papildyti keliais naujais rodikliais;

51. palankiai vertina tai, kad Eurostatas šiuo metu vertina, ar suderintus viešojo sektoriaus apskaitos standartus tinka naudoti visoje ES ir įvairiais valdymo lygmenimis, siekiant sustiprinti ES, nacionalinių ir subnacionalinių biudžetų sinergiją;

52. pabrėžia, kad būtina patobulinti ESA 95 standarto nuostatas dėl vietos ir regionų valdžios institucijų skolinimosi išlaidų. Taikant ESA 95 apskaitos metodą, finansinės operacijos (taigi ir skolinimasis) traktuojami nevienodai, todėl vietos ir regionų valdžios institucijos, kurios nori investuoti, stengdamosi subalansuoti savo biudžetus, nukenčia. Pagal ESA 95 įskaitomos tik atitinkamų finansinių metų operacijos, todėl vietos ir regionų valdžios institucijos negali kompensuoti laikino su investicijomis susijusio deficito iš rezervų arba perkelti biudžeto pertekliaus. Norėdamos savo apskaitos sistemose pasiekti analogiškų rezultatų, šios vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų visą savo investicijų sumą finansuoti nuosavomis lėšomis;

53. nurodo, kad valstybės narės, kurios savo vietos ir regionų valdžios institucijas oficialiai įtraukė į biudžeto procesą (primdamos vidaus stabilumo paktą, pavyzdžiui, Belgija, Ispanija ir Austrija) dažniausiai numatė mechanizmus, kurie leidžia lanksčiau taikyti ESA 95 standartus, kad liktų galimybė investuoti. Tokie mechanizmai gali būti, pavyzdžiui, daugiamečių biudžeto tikslų koregavimas arba sistemos, pagal kurias iš dalies atleidžiama nuo investicijų išlaidų tikslų laikymosi, kad būtų galima atsižvelgti į investavimo ciklą;

54. todėl ragina spręsti šiuos klausimus ES lygmeniu ir suderinti taisykles, kad būtų galima lanksčiau taikyti ESA 95 standartus ir taip vietos bei regionų valdžios institucijoms sudaryti galimybę investuoti kartu laikantis Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų dėl patikimo viešųjų finansų valdymo;

55. ragina geriau išnaudoti naujoviškas finansavimo priemones, pavyzdžiui, paskolas ir kitus atnaujinamuosius fondus, ir atkreipia dėmesį į galimybes, kurių suteikia viešojo ir privatačiojo sektorių partnerystė bei EIB kūrybingoms ir novatoriškoms investicijoms teritoriniu lygmeniu skatinti; palankiai vertina 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui numatytas priemones, įskaitant BSP fondus, kuriomis toliau bus skatinama ši veikla;

56. nurodo, kad galimybės patekti į finansų rinkas visoje ES yra labai skirtingos ir kai kuriose ES dalyse vietos ir regionų valdžios institucijoms jos nepakankamai išplėtotos, todėl tai turėtų būti sprendžiama ES lygmeniu;

57. tikisi tolesnių diskusijų dėl galimybių ES lygmeniu diegti kitas novatoriškas priemones, įskaitant ES projektų obligacijas ir euroobligacijas, kuriomis būtų skatinamos investicijos ir solidarumas teikiant paramą siekiant padėti Europai įveikti krizę.

2013 m. sausio 31 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Geresnė bendrosios rinkos valdysena

(2013/C 62/08)

REGIONŲ KOMITETAS

- pagal subsidiarumo principą bendrąją rinką ES teisės aktai turėtų reguliuoti tik tiek, kiek yra iš esmės būtina. Jei neatsižvelgiama į subsidiarumo principą, įgyvendinimo etape gali kilti sunkumų, o juk šiame etape nacionalinis lygmuo nebeturi veiksmų laisvės, todėl gali kilti pavojus nacionalinės ekonomikos plėtrai;
- rengiant teisės aktus svarbu nepamiršti svarbaus vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens. Visų pirma principu „visų pirma galvokime apie mažuosius“ pabrėžiama vietos veiklos ir vietos lygiu verslui sukurtų sąlygų svarba. Nors sistema kuriama Europos lygiu, ekonomikos klestėjimas ir ekonominė veikla visada prasideda vietos lygiu. Rengiant bendrosios rinkos teisės aktus svarbu į tai atsižvelgti, nes tai vienintelis būdas suderinti „vietos“ sąvoką su Europos ekonomika;
- vietos ir regionų valdžios institucijos įgyvendina labai didelę bendrosios rinkos teisės aktų dalį. Kad būtų galima išvengti problemų, išskylančių šias taisykles taikant praktikoje, svarbu numatyti RK ir vietos bei regionų valdžios institucijoms tam tikrą vaidmenį rengiant ES teisės aktus;
- nustatant pagrindines sritis, prioritetą reikia suteikti toms sritims, kuriose yra geros sąlygos taikyti inovacijas ir kurti naujas darbo vietas. Pagrindinių sričių pasirinkimas yra palankus vietos valdžios institucijoms. Tinkamai veikianti bendroji skaitmeninė rinka ir paslaugos apskritai yra itin svarbūs ir neatidėliotini prioritetai.

Pranešėjas

Markku MARKKULA (FI / ELP), Espo miesto tarybos narys

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas „Geresnė bendrosios rinkos valdysena“

COM(2012) 259

Regionų komiteto nuomonė – Geresnė bendrosios rinkos valdysena**I. BENDROSIOS PASTABOS**

1. Bendroji rinka yra vienas iš pagrindinių Europos ekonomikos augimo skatinimo veiksnių. Dvidešimt metų laisvas prekių, paslaugų, kapitalo ir darbuotojų judėjimas buvo Europos gerovės ir Europos ekonomikos varomoji jėga. Šios laisvės ir jų valdymo būdų raida suteikia galimybę toliau spartinti krizę patiriančios ekonomikos atkūrimą ir sudaryti sąlygas darniam socialinės rinkos ekonomikos kūrimui Europos Sąjungoje. Be to, sanglaudos politika prisidedama prie bendrosios rinkos kūrimo visuose Europos Sąjungos regionuose, visų pirma skatinant MVĮ konkurencingumą, ekonomikos ekologiškumą, taip pat pabrėžiant praktines žinias ir inovacijas, ypač struktūrinių sunkumų patiriančiuose regionuose.

2. Regionų komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad valstybėms narėms taip pat turėtų būti leidžiama, atsižvelgiant į konkrečius tam tikros nacionalinės ekonomikos poreikius ir interesus, pačioms pasirinkti priemones savo ekonomikai skatinti.

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

3. Komunikate išdėstytas Komisijos planas, kaip vystyti bendrąją rinką ir pasiekti strategijos „Europa 2020“ tikslus.

4. Komunikate nurodoma, kad šių metų vasario mėn. nepakankamo perkėlimo rodiklis buvo 1,2 proc., o bendrosios rinkos teisės aktų įgyvendinimas užtrunka vis ilgiau. Be to, taisyklės nebūtinai būna veiksmingos praktikoje, net jei jos būna perkeltos į nacionalinius teisės aktus.

5. Komisijos komunikate raginama vėl įsipareigoti siekti, kad bendroji rinka padėtų veiksmingai užtikrinti augimą. Pasiūlymą sudaro dvi atskiros dalys:

- a. veiksmai, siekiant padaryti sparčią pažangą pagrindinėse srityse, kuriose augimo galimybės didžiausios;
- b. praktinės priemonės siekiant toliau gerinti bendrosios rinkos taisyklių kūrimą, įgyvendinimą, taikymą ir jų vykdymo užtikrinimą.

REGIONŲ KOMITETO POZICIJA

6. Komisijos susirūpinimas dėl bendrosios rinkos vystymo yra pateisinamas. Tačiau nors komunikate siūlomos bendros

priemonės, taisyklių įgyvendinimas gali būti itin sudėtingas tik konkrečiose srityse arba kai kuriose valstybėse narėse.

7. Bendrosios rinkos veikimą Komisija ketina gerinti taikydama komunikate išvardytas priemones. Komisijos pasiūlymais siekiama dviejų pagrindinių tikslų. Viena vertus, bendrojoje rinkoje siekiama padaryti sparčią pažangą tose srityse, kuriose augimo galimybės didžiausios, kita vertus, reikia imtis veiksmų siekiant užtikrinti didesnę bendrosios rinkos valdymo ciklo efektyvumą. Komisija ketina per Europos semestrą stebėti padarytą pažangą. Regionų komitetas mano, kad tai teisingas žingsnis.

8. Komunikate itin daug dėmesio skiriama tam, kad reikia gerinti įgyvendinimą nacionaliniu lygiu ir stiprinti valstybių narių įsipareigojimus.

9. Lėtą įgyvendinimo tempą iš dalies galima paaiškinti pernelyg silpnu valstybių narių politiniu įsipareigojimu įgyvendinti atskiras taisykles. Vienintelis šios problemos sprendimas – užtikrinti, kad politinis lygmuo turėtų valios ir laikytųsi įsipareigojimų. Nuo pat parengiamųjų darbų, susijusių su bendrosios rinkos teisės aktais, pradžios reikėtų atsižvelgti į teisėkūros ir administravimo kultūros skirtumus.

10. Regionų komitetas sutinka su Komisija, kad perteklinis reglamentavimas – rimta problema, sukėlusį naujos bereikalingos naštos įmonėms ir piliečiams.

11. Komisijos pasiūlymai iš dalies yra *ex-post*, o komunikate nepakankamai dėmesio skiriama lėto įgyvendinimo tempo priežastims.

II. SRITYS, KURIOSE AUGIMO GALIMYBĖS YRA DIDŽIAUSIOS**KOMISIJOS KOMUNIKATAS**

12. Komunikate nurodoma, kad sritys, kuriose augimo galimybės didžiausios, yra paslaugų sektorius (įskaitant mažmeninę ir didmeninę prekybą, verslo ir statybų paslaugas), finansų paslaugų, transporto, skaitmeninės ekonomikos ir energetikos sektoriai.

13. Siekiant užtikrinti, kad ES bendrosios rinkos taisyklės būtų veiksmingai įgyvendintos, siūloma, kad valstybės narės tvirčiau įsipareigotų jas įgyvendinti ir įgyvendinimo etape bendradarbiauti su Komisija.

— Valstybės narės turėtų pripažinti nuostatą, kad visiškai nebus taikstomasi su išpareigojimų perkelti direktyvas nevykdymu, t. y. nepakankamo perkėlimo rodiklis ir nepakankamos atitikties rodiklis turi būti lygūs nuliui.

— Valstybės narės turėtų neoficialiai informuoti Komisiją apie konkrečius priemonių, kurių reikia imtis, aspektus, kad perkėlimo laikotarpiu Komisija galėtų teikti veiksmingą pagalbą.

14. Komisija pirmenybę teikia tam, kad ES taisyklės būtų perkeltos ir veiksmingai įgyvendintos. Komisija parengs metinę bendrosios rinkos integravimo ataskaitą siekiant stebėti, kaip bendroji rinka veikia praktikoje ir nustatyti, kokių tolesnių veiksmų reikia imtis ES ir valstybių narių lygiu. Komisija imsis priemonių, kad padėtų užtikrinti savalaikį, teisingą ir veiksmingą ES taisyklių įgyvendinimą pagrindinėse srityse.

REGIONŲ KOMITETO POZICIJA

15. Pagrindinis Komisijos komunikato tikslas yra pagerinti bendrosios rinkos veikimą. Pasirinkti pagrindines sritis – teisingas žingsnis. Siekiant vystyti Europos bendrąją rinką, svarbu nustatyti, kokios priemonės būtų veiksmingiausios.

16. Dabartinėmis ekonominėmis sąlygomis finansinių paslaugų, kaip vienos iš sričių, kuriose augimo galimybės didžiausios, statusas yra svarbus, bet kartu ir problemiškas klausimas.

17. Nustatant pagrindines sritis, prioritetą reikia suteikti toms sritims, kuriose yra geros sąlygos taikyti inovacijas ir kurti naujas darbo vietas. Pagrindinių sričių pasirinkimas yra palankus vietos valdžios institucijoms. Tinkamai veikianti bendroji skaitmeninė rinka ir paslaugos apskritai yra itin svarbūs ir neatidėliotini prioritetai.

18. Valstybės narės turi dėti dar daug pastangų gerindamos skaitmeninės rinkos veiklą. Valstybės narės gali vaidinti svarbų vaidmenį šioje srityje, pavyzdžiui, vykdydamos viešuosius pirkimus. Viešųjų pirkimų vykdymas elektroniniu būdu ir sąskaitų faktūrų išrašymas tik elektroniniu būdu labai paspartintų skaitmeninės rinkos plėtojimą. Kliūtys ir iššūkiai, kylantys įgyvendinant elektroninę prekybą viešajame sektoriuje, yra susiję ne tik su techninėmis funkcijomis. Sėkmingam skaitmeninės rinkos kūrimui vietos ir regionų lygmeniu ir su tuo susijusiems viešiesiems elektroniniams pirkimams, būtina aukštesniojo valdymo lygmens parama, organizacinis prisitaikymas ir personalo mokymas.

19. Viešųjų pirkimų vykdymui elektroniniu būdu prireiks nemažai nacionalinio ir vietos lygmens priemonių. Europos mastu būtina imtis priemonių, kurios palengvintų

perėjimą prie elektroninės aplinkos. Be to, Europos lygmeniu reikėtų geriau skleisti geriausią praktiką.

20. Už nacionalinių teisės aktų rengimą yra atsakingos nacionalinės valdžios institucijos, iš kurių reikalaujama teisingai ir tinkamai (iš nacionalinės perspektyvos) įgyvendinti ES teisės aktus.

21. Palankiai vertina tai, kad į pagrindinių teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų, kurių įgyvendinimas bus atidžiai stebimas, sąrašą įtraukta direktyva dėl pavėluoto mokėjimo. Tai, kad valdžios institucijos pavėluotai atlieka mokėjimus, kelia didelių problemų mažoms ir vidutinėms įmonėms, todėl ši klausimą reikia spręsti nedelsiant.

22. Pasiūlymus stebėti, kaip valstybės narės vykdo įgyvendinimą, reikėtų vertinti palankiai. Metinės ataskaitos paskelbimas valstybėms narėms suteiks galimybę palyginti savo padėtį su kitomis valstybėmis narėmis. Remdamasi metine ataskaita ir analize Komisija nustatys, kokios yra pagrindinės politinės problemos ir kokių priemonių reikia imtis kitais metais tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu. Metinėje ataskaitoje bus pateikiama kiekvienai šaliai skirtų rekomendacijų, pagrįstų išsamia kiekvienos valstybės narės pasiektų rezultatų analize vykstant Europos semestro procesui.

III. BENDROSIOS RINKOS TAISYKLIŲ KŪRIMAS, ĮGYVENDINIMAS, TAIKYMAS IR VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

23. Komisijos komunikate pabrėžiama, kad rengdama bendrosios rinkos taisykles, ES turėtų užtikrinti, kad:

— taisyklės būtų lengvai suprantamos, nedviprasmiškos ir aiškios;

— nebūtų užkraunama pernelyg didelė administracinė našta įmonėms, piliečiams ir valdžios institucijoms;

— reikalingos administracinės procedūros (suteikiami leidimai ir pan.) būtų atliekamos elektroniniu būdu;

— įmonės ir piliečiai galėtų gauti informacijos ir pasinaudoti veiksmingomis teisės gynybos priemonėmis.

24. Siekiant užtikrinti, kad šių principų būtų laikomasi, prieš rengiant siūlomus teisės aktus turėtų būti konsultuojamasi su suinteresuotaisiais subjektais.

25. Komisija siūlo, kad, kai tinkama, reikėtų vietoj direktyvų naudoti reglamentus, visų pirma tais atvejais, kai įgyvendinant siūlomas ES taisykles papildoma veiksmų laisvė nebūtina.

REGIONŲ KOMITETO POZICIJA

26. Komitetas visiškai pritaria kokybiniams teisėkūros tikslams. Teisės aktų aiškumas ir suprantamumas yra svarbus ES lygmens ir nacionalinių teisės aktų leidėjų tikslas.

27. Komitetas mano, kad Vidaus rinkos informacinė sistema yra labai svarbi priemonė ir kad regionų ir vietos valdžios institucijoms turėtų būti sudarytos galimybės turėti prie jos visapusišką prieigą, tačiau norint, kad šių institucijų darbuotojai galėtų veiksmingai šia sistema naudotis, reikia organizuoti jiems mokymus.

28. Pagal subsidarumo principą bendrąją rinką ES teisės aktai turėtų reguliuoti tik tiek, kiek yra iš esmės būtina. Jei neatsižvelgiama į subsidarumo principą, įgyvendinimo etape gali kilti sunkumų, o juk šiame etape nacionalinis lygmuo nebetrina veiksmų laisvės, todėl gali kilti pavojus nacionalinės ekonomikos plėtrai.

29. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad SOLVIT centrai yra naudingi piliečiams ir mažoms įmonėms, ypač pasienio regionuose, ir ragina Komisiją daugiau informuoti apie jų darbą, o valstybės narės – skirti jiems pakankamai darbuotojų ir išteklių.

30. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad kompetentingi teismai dar nepakankamai žino apie Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą ir ji kol kas dar retai taikoma; šia procedūra pasinaudoję piliečiai susiduria su ypatinga – teismo sprendimo vykdymo kitoje valstybėje narėje – problema.

31. Prasta kai kurių taisyklių kokybė gadina ES legitimumą visuomenės ir įmonių akyse. Pavyzdžiui, viešųjų pirkimų teisės aktai praktiškai apriboja valstybių narių ir vietos valdžios institucijų galimybes nuspręsti, kaip organizuoti savo veiklą. Bendrosios rinkos taisyklės ir baimė jas pažeisti skatina paslaugas organizuoti taip, kaip ne visada tinkama veiklos požiūriu.

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

32. Komisija teigia, kad teikiant informaciją įmonėms ir piliečiams reikėtų sumaniau naudotis IT. Komisija pabrėžia, kad valstybės narės turėtų labiau stengtis teikti suprantamą informaciją apie bendrosios rinkos veiklą.

33. Turėtų būti sudarytos galimybės administracinių priemonių imtis elektroniniu būdu, visų pirma, kai veiksmai vykdomi kitoje valstybėje narėje. Reikėtų supaprastinti valdžios institucijų bendradarbiavimą sukuriant Vidaus rinkos informacijos sistemą.

34. Siekiant spręsti problemas, su kuriomis susiduria įmonės ir piliečiai, komunikate siūloma įsteigti vieną lengvai prieinamą tiesioginės pagalbos nacionalinę tarnybą, į kurią jie galėtų kreiptis.

35. Valstybės narės turėtų išpareigoti užtikrinti spartų ir veiksmingą teisių gynimą teisme.

36. Komunikate teigiama, kad už bendrosios rinkos veikimo nacionaliniu lygmeniu priežiūrą ir stebėseną turėtų būti atsa-kingas vienas subjektas. Komisija rekomenduoja valstybėse narėse įsteigti bendrosios rinkos centrus ir ketina sukurti Europos bendrosios rinkos centrų tinklą.

REGIONŲ KOMITETO POZICIJA

37. Savaimė aišku, kad geriausios praktikos nustatymas ir sklaida yra labai teigiamas dalykas. Tai visada turėtų būti įprastinė Komisijos vystomosios veiklos dalis.

38. Taip pat palankiai vertintina tai, kaip Komisija siūlo vystyti valdžios institucijų bendradarbiavimą. Pavyzdžiui, bendrosios rinkų centrų steigimą galima pateisinti tuo, kad jie padėtų valstybių narių valdžios institucijoms ir Komisijai keistis informacija. Bendrosios rinkos centrų uždaviniai turi būti suderinami su kitais valstybių narių administraciniais aspektais.

39. Rengiant teisės aktus svarbu nepamiršti svarbaus vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmens. Visų pirma principu „visų pirma galvokime apie mažuosius“ pabrėžiama vietos veiklos ir vietos lygiu verslui sukurtų sąlygų svarba. Nors sistema kuriama Europos lygiu, ekonomikos klestėjimas ir ekonominė veikla visada prasideda vietos lygiu. Rengiant bendrosios rinkos teisės aktus svarbu į tai atsižvelgti, nes tai vienintelis būdas suderinti „vietos“ sąvoką su Europos ekonomika.

40. Vietos ir regionų valdžios institucijos įgyvendina labai didelę bendrosios rinkos teisės aktų dalį. Kad būtų galima išvengti problemų, išskylančių šias taisykles taikant praktikoje, svarbu numatyti RK ir vietos bei regionų valdžios institucijoms tam tikrą vaidmenį rengiant ES teisės aktus.

41. Inovacijos yra sukuriamos vietos lygmeniu. Vietos ir regionų valdžios institucijos gali atlikti svarbų vaidmenį remiant ir išbandant inovacijas. Siekiant vystyti Europos bendrąją rinką, būtina sukurti tokį modelį, kuriame tiek vietos, tiek Europos lygmens subjektams būtų galimybė atlikti sau tinkamą vaidmenį. Pavyzdžiui, Komisija galėtų skatinti požiūrį, kurį taikant bendros įvairių generalinių direktoratų pastangos būtų orientuotos plėtoti didžiausią augimo potencialą turinčias sritis, o vietos lygmuo užsiimtų geriausios praktikos taikymu.

42. Tačiau nesant Europos lygmens tinklo, neįmanoma skleisti net ir pačios geriausios praktikos. Komisija gali geriausiai sukurti tokius tinklus. Tose politikos srityse ir regionuose, kur inovacijų galimybės didžiausios, reikėtų įgyvendinti novatoriškus, ES lėšomis finansuojamus projektus, kuriuose moksliniai tyrimai gali veiksmingai skatinti inovacijas, mokymą ir mokymąsi. Su Komisijos pagalba visi vietos lygmens subjektai turi turėti galimybę naudotis pagal šią koncepciją parengta praktika.

IV. TOLESNĖS BŪTINOS PRIEMONĖS

43. Europos Komisija parengė savo komunikatą dėl II-ojo Bendrosios rinkos akto (COM(2012) 573 final). Komunikate teigiama, kad procese dalyvaujant Europos Parlamentas, ES Taryba, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, Regionų komitetas ir daugelis suinteresuotųjų šalių, buvo sukurta bendra plataus masto tolesnio bendrosios rinkos plėtojimo politinė vizija, o politinis dėmesys suvienytas bendram tikslui. RK pritaria Komisijai, kad atsižvelgiant į ekonomikos krizės keliamas problemas, reikalingos intensyvesnės priemonės.

44. Šiame komunikate siūlomi šie naujojo augimo skatinimo veiksniai:

1. Visiškai integruotų tinklų sukūrimas bendrojoje rinkoje;
2. Piliečių ir įmonių judumo tarp valstybių stiprinimas;
3. Skaitmeninės ekonomikos visoje Europoje rėmimas;
4. Socialinio verslumo, sanglaudos ir vartotojų pasitikėjimo skatinimas.

45. Tinklai yra ekonomikos modernizavimo pagrindas. Svarbus tikslas yra sukurti tokią bendrąją rinką, kurioje piliečiams ir įmonėms naudos teiktų viena bendra transporto ir energijos rinka. Skaitmeninis sektorius neabejotinai yra vienas iš pagrindinių našumo ir kūrybingumo skatinimo veiksnių.

Socialinis verslumas yra labai svarbus sutelkiant piliečius ir trečiąjį sektorių bei užtikrinant spartų įvairios partnerystės veiklos apimtį didėjimą. RK tikisi praktinių priemonių, kad su šiais tikslais susieti lūkesčiai būtų laiku įgyvendinti.

46. Be pirmiau išdėstytų dalykų politiniu lygiu reikėtų aptarti keletą klausimų ir problemų, susijusių su bendrosios rinkos veikimu. Atsižvelgiant į patirtį, sukauptą per finansų krizę, šiuos klausimus būtina išspręsti. Nors daugelis jų jau įvardyti strategijoje „Europa 2020“ ir pavyzdinėse iniciatyvose, sprendimų kol kas nerasta. Reikalingos priemonės taip pat jau aptartos kelete RK nuomonių, todėl RK norėtų ypač atkreipti dėmesį į toliau nurodytas priemones.

47. RK (CdR 330/2010) siūlo, kad „būtų sudaryti teritoriniai paktai, kai vietos ir regionų valdžios institucijos, pasinaudamos lanksčiu regioniniu požiūriu, sutelktų savo veiklą ir finansavimą į strategijos „Europa 2020“ ir pavyzdinių iniciatyvų įgyvendinimą. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas projektams, skatinantiems socialines inovacijas regionuose ir darantiems didžiausią įmanomą socialinį poveikį.“ Itin svarbios yra priemonės Komisijos komunikate nurodytose pagrindinėse srityse, pavyzdžiui, visiškai išnaudoti skaitmenines galimybes modernizuojant paslaugų procesus ir struktūrą.

48. RK rekomenduoja (CdR 330/2010) „Komisijai įgyvendinant Bendrosios rinkos aktą pasinaudoti visais Lisabonos sutartimi pasiektais laimėjimais, kurie gali padėti susigrąžinti ES piliečių pasitikėjimą bendrąja rinka, visų pirma turint omenyje Europos Sąjungos Sutarties 3 straipsnį, kuriuo nustatomi nauji Sąjungos socialiniai tikslai: kovoti su socialine atskirtimi ir diskriminacija, skatinti socialinį teisingumą ir apsaugą, lyčių lygybę, kartų solidarumą ir vaiko teisių apsaugą.“ Šiuo atveju taip pat kyla klausimas, kaip sukurti naujų visuomenės inovacijų, kad Europa galėtų rengti novatoriškus projektus diegdama inovacijas kelete sričių ir vykdydama skirtingų sričių bendradarbiavimą teikiant universalius būtiniausius sprendimus.

2013 m. sausio 31 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Žinios apie jūrą 2020 m.

(2013/C 62/09)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad žinios apie jūrą yra esminės svarbos, ypač siekiant tvaraus augimo bei geros vandenynų būklės ir produktyvumo ir norint geriau suprasti jūrų ekosistemas ir žmogaus veiklos padarinius šioms sistemoms;
- mano, kad svarbu turėti centralizuotą duomenų bazę, kurioje būtų kaupiami duomenys apie jūrinę veiklą, kad būtų galima geriau suprasti ir numatyti galimas sąveikas;
- atkreipia dėmesį į tai, kad be duomenų rinkimui skiriamų nuosavų lėšų, valstybės narės turi turėti galimybę pasinaudoti duomenų rinkimui ir moksliniams tyrimams numatytu ES finansavimu;
- mano, kad nors padaryta tam tikra pažanga, visų pirma užbaigtas pirmasis EMODnet kūrimo etapas, dar reikia išspręsti nemažai problemų, jeigu Komisija nori įgyvendinti 2010 m. nustatytus tikslus;
- mano, kad būtinos supaprastintos ir veiksmingos planavimo ir vertinimo procedūros, užtikrinančios efektyvų paraiškų nagrinėjimą;
- pabrėžia, kad svarbu tęsti jau pradėtą darbą, ypač susijusį su EMODnet, ir plačiai išreklamuoti šį tinklą, kai tik jis pradės veikti (2014 m.), siekiant pritraukti reikalingas investicijas ir pristatyti tikslinei auditorijai (viešajam ir privačiajam sektoriui bei plačiajai visuomenei).

Pranešėjas	Arnold HATCH (UK / Nepriklausomas), Kreigavono miesto tarybos narys (Šiaurės Airija)
Pamatinis dokumentas	Žalioji knyga „Žinios apie jūrą 2020 m. – nuo jūros dugno kartografavimo iki procesų vandenynuose numatymo“ COM(2012) 473 final

Regionų komiteto nuomonė– Žinios apie jūrą 2020 m.

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Ižanga

1. mano, kad žinios apie jūrą yra esminės svarbos, ypač siekiant tvaraus augimo bei geros vandenynų būklės ir produktyvumo ir norint geriau suprasti jūrų ekosistemas ir žmogaus veiklos padarinius šioms sistemoms. joms. Pabrėžia, kad šiuo metu turimi duomenys yra fragmentiški ir saugomi atskirose valdžios institucijų, mokslinių tyrimų centrų ir privataus sektoriaus duomenų bazėse, be to, surinkti duomenys peržengia valstybių sienas. Mano, kad svarbu turėti centralizuotą duomenų bazę, kurioje būtų kaupiami duomenys apie jūrinę veiklą, kad būtų galima geriau suprasti ir numatyti galimas sąveikas: pavyzdžiui, naftos telkinių žvalgymas (kasyba, naftos ir dujų eksploatavimas) yra itin rizikinga veikla, kuri šiuo metu valdoma visiškai atskirai nuo žuvininkystės veiklos;

2. manydamas, kad duomenų fragmentiškumas stabdo ekonominį ir tvarų vystymą jūrų srityje, laikosi nuomonės, kad reikia siekti gerinti prieigą prie duomenų, mažinti sąnaudas naudotojams, skatinti inovacijas ir suteikti galimybę geriau pažinti mūsų jūras. Duomenų bazės turėtų būti patogios naudotojui, nurodytas vietinis kontaktinis punktas, teikiantis naudotojams pagalbą, ir prijungtas prie atviro tinklalapio, kuris turėtų būti taip sukurta, kad skatintų visuomenę dalyvauti didelio masto tyrimuose;

3. primena, kad jau išreiškė savo požiūrį į žinias apie jūrą 2011 m. sausio mėn. nuomonėje ⁽¹⁾, kurioje nagrinėjo komunikatą „Žinios apie jūrą“ ⁽²⁾ ir Pasiūlymą dėl reglamento dėl integruotos jūrų politikos ⁽³⁾. Svarstoma žaliaji knyga yra šio ankstesnio komunikato tęsinys, tad dauguma pagrindinių 2011 m. nuomonėje aptartų klausimų išlieka aktualūs;

4. primena, kad ir 2010 m. komunikatas dėl žinių apie jūrą buvo atsakas į 2009 m. lapkričio 16 d. Tarybos išvados dėl

integruotos jūrų politikos pateiktą raginimą taikyti labiau sudėrintą požiūrį į duomenų apie jūrą rinkimą ir rengimą ⁽⁴⁾. Komisijos dokumentuose nurodyti šie uždaviniai: pagrindinių ES iniciatyvų šioje srityje, ypač Europos jūrų stebėjimo ir duomenų tinklo (EMODnet) ir Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) po 2014 m. tvarumas, finansų krizė ir apgalvotas valstybių narių biudžetų šiai sričiai naudojimas bei prieiga prie žuvininkystės duomenų;

5. mano, kad nors padaryta tam tikra pažanga, visų pirma užbaigtas pirmasis EMODnet kūrimo etapas, dar reikia išspręsti nemažai problemų, jeigu Komisija nori įgyvendinti 2010 m. nustatytus tikslus;

6. todėl palankiai vertina Europos Komisijos žaliąją knygą.

Pastabos dėl žaliosios knygos

7. atkreipia dėmesį į tai, kad žinios apie jūrą ir jų ekosistemas yra būtina sąlyga, siekiant visiškai išnaudoti mėlynosios ekonomikos potencialą, kuris yra strategijos „Europa 2020“ jūrų matmuo;

8. pabrėžia, kad mėlynoji ekonomika turi būti tvari ir kurti darbo vietas jūros, jūrininkystės ir žuvininkystės sektoriuose, didinant šios pramonės, valdžios institucijų ir mokslinių tyrimų bendruomenės konkurencingumą ir efektyvumą. Remiantis Europos Komisijos pateiktais skaičiavimais, sukūrus integruotą tinklą, kuris pakeistų dabartinę nenuoseklią jūrų stebėjimo sistemą, kasmet būtų sutaupoma 300 mln. eurų;

9. pakartoja, kad remia Europos jūrų stebėjimo ir duomenų tinklo EMODnet koncepciją ir jo indėlį kuriant labiau integruotą visą Europą apimančią žinių apie jūrą tinklą;

10. pabrėžia, kad svarbu tęsti jau pradėtą darbą, ypač susijusį su EMODnet, ir plačiai išreklamuoti šį tinklą, kai tik jis pradės veikti (2014 m.), siekiant pritraukti reikalingas investicijas ir pristatyti tikslinei auditorijai (viešajam ir privačiajam sektoriui bei plačiai visuomenei). Komitetas taip pat pritaria nuolatinių ir integruotų veiksmų taikymui po 2014 m.;

⁽¹⁾ CdR 339/2010 fin, „Integruotos jūrų politikos vystymas ir jūrų pažinimas 2020 m.“

⁽²⁾ COM(2010) 461 final, Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Žinios apie jūrą 2020 m. Jūrų duomenys ir stebėjimas pažangaus ir tvaraus augimo labui“.

⁽³⁾ COM(2010) 494 final, Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukurama integruotos jūrų politikos tolesnio vystymo paramos programa.

⁽⁴⁾ Tarybos išvados dėl integruotos jūrų politikos, 2 973-iasis Bendrųjų reikalų tarybos posėdis Briuselyje, 2009 11 16.

11. atkreipia dėmesį į tikslesnės informacijos ir duomenų apie jūrų biologinę įvairovę svarbą, apie tai, kaip įvairios jūrų ekosistemos veikia ir kaip jos sąveikauja su žmogaus veikla; be to, mano, kad būtinos supaprastintos ir veiksmingos planavimo ir vertinimo procedūros, užtikrinančios efektyvų paraiškų nagrinėjimą;

12. pabrėžia, kad žinios apie žuvų išteklių būklę yra būtinos siekiant parengti plataus užmojo, realiai įgyvendinamą bendros žuvininkystės politikos reformą ir pakartoja savo raginimą duomenų rinkimui užtikrinti tinkamą finansavimą iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, dėl kurio šiuo metu vyksta diskusijos;

13. atkreipia dėmesį į tai, kad be duomenų rinkimui skiriamų nuosavų lėšų, valstybės narės turi turėti galimybę pasinaudoti duomenų rinkimui ir moksliniams tyrimams numatytu ES finansavimu, visų pirma Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF) ir programos „Horizontas 2020“ lėšomis.

14. prašo laikytis labiau struktūruoto požiūrio į jūrų stebėjimą, kad Prisitaikymo prie klimato kaitos platformai būtų pateikti tikslesni vietinių pasikeitimų rodikliai, susiję su tokiais

klimato parametrais kaip jūros lygio padidėjimas ir vandenynų rūgštėjimas, ir taip būtų prisidėta prie prisitaikymo prie klimato kaitos proceso;

Subsidiarumas

15. primena, kad dėl subsidiarumo principo atsakomybė už duomenų rinkimą daugiausiai tenka valstybėms narėms. Atsižvelgiant į tai, kad reikia užtikrinti nuoseklumą tarp valstybių narių ir įvairių vartotojų bendruomenių veiksmų, ES turėtų užtikrinti pridėtinę vertę duomenų rinkimo etape. Nacionaliniai duomenys nesuteikia mums reikiamos informacijos apie jūrą kaip globalias sistemas, kuriose sąveikauja besikeičiantys vėjai, sezoninės srovės ir migruojančios rūšys. Be to, visi šie kintamieji peržengia valstybių sienas, todėl siekiant norimų rezultatų renkama informacija turi būti koordinuojama ir susiejama;

16. todėl mano, kad būtina atlikti analizę Europos lygiu ir, atsižvelgiant į subsidiarumo principą, ES veiksmai yra visiškai pagrįsti;

17. vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad po šios konsultacijos planuojant būsimas priemones būtina laikytis subsidiarumo ir proporcingumo principų ir įvertinti administracinę arba finansinę našta, galinčią tekti vietos ir regionų valdžios institucijoms.

2013 m. sausio 31 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Mėlynasis augimas. Tvaraus jūrų ir jūrininkystės sektoriaus augimo galimybės

(2013/C 62/10)

REGIONŲ KOMITETAS

- atkreipia dėmesį į tai, kad jūrų ekonomika plačiąja prasme neapsiriboja vietovėmis ir subjektais, turinčiais tiesioginę prieigą prie jūrų ir vandenynų. Jūrų ekonomika taip pat didelė dalimi svarbi toli nuo pakrantės ir uostų esančioms vietovėms, be kitų priežasčių dar ir todėl, kad ten gaminama laivų įranga ir kad jie susiję su transporto, logistikos ir mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veikla;
- pasisako už tai, kad besivystant mėlynajai ekonomikai vykdymo tikslais būtų naudojamosi regioniniais Europos jūrų baseinų ypatumais ir į juos atsižvelgiama;
- pabrėžia, kad būtina finansiškai remti akvakultūrą jai skiriant ES lėšų, ir atmeta pasiūlymus genetiškai modifikuoti jūrų organizmus siekiant sukurti naujas ligoms ar aplinkos taršai atsparesnes rūšis;
- atkreipia dėmesį į po pasaulinių karų ir šaltojo karo likusią karinę įrangą ir praeityje į jūrą išmestas radioaktyviasias atliekas ir mano, kad labai svarbu parengti Europos lygmens metodologiją ir suteikti lėšų šių pavojingų medžiagų saugumo užtikrinimui;
- ragina Regionų komitetą, kuris yra vietos ir regionų valdžios institucijų atstovas, nuolat įtraukti į bet kokią veiklą, kuri bus vykdoma mėlynosios augimo klausimu, įskaitant Jūrų baseinų strategijų, kurios, jo nuomone, yra svarbios pagrindinių mėlynosios augimo aspektų įgyvendinimo priemonės, rengimą.

Pranešėjas

Adam BANASZAK (PL / EA), Kujavijos Pamario vaivadijos tarybos narys

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Mėlynasis augimas. Tvaraus jūrų ir jūrininkystės sektoriaus augimo galimybės“

COM(2012) 494 final

Regionų komiteto nuomonė – Mėlynasis augimas Tvaraus jūrų ir jūrininkystės sektoriaus augimo galimybės**I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

REGIONŲ KOMITETAS

1. pabrėžia, kad mėlynojo augimo koncepcija grindžiama prielaida, kad jūros, pakrantės ir vandenynai gali atlikti svarbų vaidmenį įveikiant daugelį šiandieninių problemų, ir šio augimo pagrindą turėtų būti tvaraus vystymosi principai ir „pažangioji specializacija“;

2. atkreipia dėmesį į tai, kad jūrų ekonomika plačiaja prasme neapsiriboja vietovėmis ir subjektais, turinčiais tiesioginę prieigą prie jūrų ir vandenynų. Jūrų ekonomika taip pat didelė dalimi svarbi toli nuo pakrantės ir uostų esančioms vietovėms, be kitų priežasčių dar ir todėl, kad ten gaminama laivų įranga ir kad jie susiję su transporto, logistikos ir mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veikla;

3. pabrėžia, kad mėlynosios ekonomikos atveju labai svarbu augimas, kuris gali užtikrinti didesnę ES konkurencingumą tarptautinėje arenoje;

4. yra įsitikinęs, kad mėlynasis augimas turi būti grindžiamas biologinės įvairovės ir jūrų aplinkos bei jos ekosistemų apsauga, kuri sustiprintų sveikų ir atsparių jūrų ir pakrančių ekosistemų atliekamus gamtinius vaidmenis;

5. palankiai vertina šiuo metu ES vykdomas ir 2014–2020 m. numatytas iniciatyvas, kuriomis siekiama paremti valstybių narių vietos bei regionų valdžios institucijų veiksmus ir paskatinti mėlynosios ekonomikos augimą;

6. remia siekius visoje Europos Sąjungoje įdiegti suderintą Jūrų erdvės planavimo sistemą, kuri bus svarbi priemonė, padėsianti suderinti įvairių mėlynosios ekonomikos sektorių interesus ir užtikrinti veiksmingą ir tvarų vertingų jūrų išteklių naudojimą;

7. mano, kad Europa neturi vienos bendros jūrų politikos. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį, kad komunikate neatsižvelgta į keletą jūrų ekonomikos sričių, pavyzdžiui, jūrų transportą ir laivų statybos pramonę;

Mėlynoji energija

8. sutinka, kad atsinaujinančiosios jūros energijos pramonė plačiaja prasme yra svarbus ekonomikos sektorius, suteikiantis galimybę gauti elektros energijos, kuri daro nedidelį poveikį aplinkai ir gali paskatinti atitinkamo regiono vystymąsi;

9. pabrėžia, kad ES lėšos yra svarbi priemonė, atliekanti šio ekonomikos sektoriaus varomosios jėgos vaidmenį. Lėšos naudojamos šios srities investicijoms, moksliniams tyrimams ir vystomajai veiklai, taip pat žmogiškųjų išteklių mokymui finansuoti;

10. primena, kad ypatingą dėmesį reikėtų skirti su atsinaujinančiosios energijos gamyba susijusių įrenginių aplinkai daromam poveikiui;

11. atkreipia dėmesį į tai, kad atsinaujinančiosios jūros energijos pramonės vystymas gali paskatinti mažesnių jūros uostų, kurie bus pajėgūs patenkinti šio jūrų ekonomikos sektoriaus logistinius poreikius, vystymąsi;

12. yra įsitikinęs, kad jūrinių valstybių administracijos, uostų administracijos ir vietos bei regionų valdžios institucijos turėtų būti pakviestos įtraukti į tolesnes diskusijas dėl atsinaujinančiosios jūros energijos sektoriaus perspektyvų;

13. pabrėžia, kad viešasis sektorius turės atlikti išskirtinį vaidmenį remiant būsimas šios srities iniciatyvas;

Akvakultūra ir žuvininkystė

14. atkreipia dėmesį, kad akvakultūros vystymas, taip pat aplinkos tausojimu, ekologine pusiausvyra ir bioįvairove grindžiamas produkcijos didinimas turės teigiamo poveikio žuvies ir kitų jūrų organizmų vartojimo augimui. Tai leis pagerinti visuomenės sveikatą, paremti akvakultūros srityje veikiančius ūkio subjektus, sumažinti žuvų baltymų pakaitalų kiekį ir suteikti postūmį užimtumui šiame mėlynosios ekonomikos sektoriuje;

15. pabrėžia, kad būtina finansiškai remti akvakultūrą jai skiriant ES lėšų. Taip bus padidinta žvejybos sektoriaus ir žuvininkystės veiklos svarba pakrančių regionams;

16. atmeta pasiūlymą genetiškai modifikuoti jūrų organizmus siekiant sukurti naujas ligoms ar aplinkos taršai atsparesnes rūšis;

17. pritaria žvejybos laivų variklių keitimui ir naujų energiją tausiai naudojančių žvejybos laivų tiekimui rinkai siekiant vykdyti atrankiąją žvejybą ir pagerinti laivų saugumą ir patogumą;

18. primena savo poziciją, išdėstytą nuomonėje dėl bendros žuvininkystės politikos reformos, kurioje buvo pripažinta, kad reikia įsteigti Akvakultūros patariamąjį komitetą, kuris vienytų gamybos sektoriaus atstovus;

19. pabrėžia Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (ŽMTEK), kuris yra mokslinė įstaiga, talkinanti Europos Komisijai siekiant užtikrinti tvarų žuvininkystės valdymą, vaidmenį;

Jūrų, pakrančių ir kruizų turizmas

20. atkreipia dėmesį, kad daugelis ES gyventojų vis dažniau renkasi atostogas kurios nors iš ES šalių pajūryje. Beje, tokių atostogų populiarumo didėjimą skatina gerėjanti šiame ekonomikos sektoriuje teikiamų paslaugų kokybė;

21. pritaria strateginiam požiūriui į jūrų uostų, priplaukų pajėgumų ir transporto plačiąją prasmę infrastruktūrą ir pabrėžia tokios investavimo veiklos finansinio rėmimo sanglaudos fondo, Europos regioninės plėtros fondo, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo lėšomis svarbą;

22. yra įsitikinęs, kad pagal naująją 2014–2020 m finansinę programą reikėtų remti ir skatinti iniciatyvas, kurias įgyvendinant vienu metu būtų taikomos su pakrančių apsauga susijusios priemonės irplėtojama aplinkai nekenkianti turizmo veikla;

23. pabrėžia, kad saugomos jūrų teritorijos atlieka svarbų vaidmenį išsaugant ir apsaugant jūrų ekosistemas ir vystant tvarią turistinę nardymo veiklą, kadangi ji yra strateginė jūrų aplinkos pažinimo ir visuomenės informavimo apie ją priemonė;

24. pritaria šiandieniniams vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimui remiant, skatinant ir populiarinant aplinkos apsaugą, turizmo infrastruktūros vystymo iniciatyvas, taip pat šio ekonomikos sektoriaus aukštos kvalifikacijos darbuotojų rengimą;

25. atkreipia dėmesį į jūreivystės mokyklų ir universitetinių mokymo centrų, jūrų ekonomikai rengiančių kvalifikuotus

darbuotojus, turinčius ir aukštojo mokslo laipsnį, ir gerų konkretaus darbo kompetencijų, svarbą. Taip pat labai svarbu remti jūreivystės mokyklų bendradarbiavimo forumus;

Jūrų mineraliniai ištekliai

26. sutinka, kad dėl didėjančio žaliavų poreikio gali išaugti susidomėjimas jų išgavimu iš jūrų ir vandenynų dugno ir tai gali turėti sunkių padarinių jūrų ekosistemų, iš kurių kai kurios yra menkai žinomos, pusiausvyrai, o dugno kasimas netoli kranto teritorijose gali sukelti gamtos ir žmogaus aplinkai žalingus reiškinius (žemės įgriuvos, erozija, jūros užliejimas). Todėl, kaip Komitetas nurodė savo nuomonėse dėl tvaraus vystymosi, pirmenybę reikėtų teikti tokių žaliavų pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui siekiant sumažinti minėtą ekonominį spaudimą;

27. yra įsitikinęs, kad moksliniams tyrimams ir vystomajai veiklai remti skirti ištekliai, universitetinių centrų, tyrimų, mokslinių programų ir stipendijų finansavimas gali suteikti postūmį šios ekonomikos srities vystymuisi;

28. pabrėžia, kad ištis svarbu remti specializuotą laivų statybos sektorių ir laivų bei kitų jūrinių įrenginių (įskaitant kasybos laivus) įrangos gamybą, kadangi tai padės jūros dugne esančius telkinius eksploatuoti laikantis aukštų aplinkos apsaugos standartų;

29. atkreipia dėmesį į klausimą, kuris gali būti labai svarbus visoms pasiūlytomis mėlynosios ekonomikos vystymo sritims – po pasaulinių karų ar šaltojo karo likusi karinė įranga ir praeityje į jūrą išmestos radioaktyviosios atliekos. Tuo tikslu svarbu parengti Europos lygmens metodologiją ir suteikti lėšų šių pavojingų medžiagų saugumo užtikrinimui;

Mėlynosios biotechnologijos

30. sutinka, kad šiuo metu visa vandens ištekliais grindžiamų biotechnologijų sritis yra menkai išvystyta. Nurodyti gerosios praktikos pavyzdžiai, visų pirma jūrų organizmų naudojimas vaistams gaminti, teikia vilties, kad šioje srityje vykdomi moksliniai tyrimai gali būti ištis vaisingi;

31. yra įsitikinęs, kad mokslinių tyrimų stebėsena gali padėti pritaikyti naujas novatoriškas technologijas, kurios jas įdiegus pramonės lygmeniu galėtų suteikti reikšmingą postūmį ekonomikai;

Išvados

32. pabrėžia, kad tvarus mėlynosios ekonomikos vystymas turi būti grindžiamas aplinkos tausojimu ir tvaraus vystymosi principais. Tačiau taip pat labai svarbu užtikrinti, kad vystant mėlynąją ekonomiką būtų atsižvelgiama į aplinkos apsaugos aspektus;

33. mano, kad mėlynosios ekonomikos atveju labai svarbu vystyti pagrindinę infrastruktūrą, visų pirma jūrų uostus, prieplaukų pajėgumus ir transporto tinklus. Todėl visi paramos infrastruktūros vystymui būdai, visų pirma mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programos, nusipelno išskirtinio dėmesio ir turi būti nagrinėjamos strategiškai;

34. pasisako už tai, kad besivystant mėlynajai ekonomikai vykdymo tikslais būtų naudojamos regioniniai Europos jūrų baseinų ypatumais ir į juos atsižvelgiama;

35. ragina Regionų komitetą, kuris yra vietos ir regionų valdžios institucijų atstovas, nuolat įtraukti į bet kokią veiklą, kuri bus vykdoma mėlynojo augimo klausimu, įskaitant Jūrų baseinų strategijų, kurios, jo nuomone, yra svarbios pagrindinių mėlynojo augimo aspektų įgyvendinimo priemonės, rengimą.

2013 m. sausio 31 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Atsinaujinančioji energija – reikšmingas Europos energijos rinkos objektas

(2013/C 62/11)

REGIONŲ KOMITETAS

- pažymi, kad dėl nekoordinuojamo ir spartesnio nei tikėtasi atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymosi daugelyje šalių visoje ES iškilo daug politinių, reguliavimo ir techninių su energetikos sistemų veikimu susijusių problemų. Būtina ES lygmeniu surengti rimtas diskusijas dėl koordinuojamo atsinaujinančiųjų energijos išteklių skatinimo mechanizmų ir priemonių;
- pasisako už tai, kad reikėtų parengti paprastą ir veiksmingą atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo paramos schemą, pagrįstą bendra Europos strategija. Siekiant užtikrinti veiksmingą ir socialiniu požiūriu perspektyvų perėjimą prie didesnės apimties energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, būtina bendra rinkos ir reguliavimo priemonių kūrimo strategija;
- mano, jog būsimi subsidijavimo mechanizmai galėtų būti grindžiami patikrintomis sanglaudos politikos procedūromis siekiant teikti paramą atsinaujinančiosios energijos gamybai ir paskirstymui, bei su naujų AEI technologijų diegimu;
- yra įsitikinęs, kad norint stabilizuoti dabartinę padėtį ir investuotojams sukurti ilgalaikes paskatas, reikia siekti, kad atskirų valstybių narių sprendimai kuo labiau derėtų vieni su kitais. Vienas iš būdų tam skatinti galėtų būti visos Europos atsinaujinančiųjų išteklių paramos schema;
- mano, kad regionuose, taikant pažangiųjų tinklų technologijas, būtų įmanoma skirtingas atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijas derinti su naujais energijos gamybos ir perdavimo pajėgumų valdymo metodais ir tokiu būdu vietos mastu subalansuoti elektros energijos poreikius ir jos gamybą ir taip smarkiai padidinti regionų energijos saugumą ir sumažinti jų priklausomybę nuo energijos importo.

Pranešėjas

Witold STĘPIEŃ (PL / ELP), Lodzės vaivadijos maršalka

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atsinaujinančioji energija – reikšmingas Europos energijos rinkos objektas“

COM (2012) 271 final

Regionų komiteto nuomonė – Atsinaujinančioji energija – reikšmingas Europos energijos rinkos objektas**I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS****REGIONŲ KOMITETAS****Ižanga**

1. sutinka su Europos Komisijos nuomone, kad atsinaujinančioji energija yra labai svarbi energijos tiekimo įvairinimui, Europos konkurencingumo didinimui, darbo vietų kūrimui ir Europos Sąjungos išsipareigojimų klimato kaitos srityje įgyvendinimui; taip pat mano, kad atsinaujinančiosios energijos plėtojimo po 2020 m. gairės yra būtinos norint užtikrinti, kad atsinaujinančioji energija taptų Europos energijos rinkos dalimi;

2. mano, kad viena pagrindinių priežasčių, dėl kurios kyla atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimo problemos, yra ta, kad Europos Sąjungos energetikos politikoje trūksta ilgalaikės vizijos ir tinkamo koordinavimo tarp šalių, regionų ir suinteresuotų šalių, laikantis subsidiarumo principo, ir atkreipia dėmesį į energijos naudojimo efektyvumo priemonių svarbą siekiant nustatytų tikslų; taip pat sutinka su Europos Komisija, kad valstybės narės, norėdamos skatinti tarpusavio bendradarbiavimą ir prekiauti atsinaujinančiąja energija, turėtų naudotis esamomis priemonėmis, ir pabrėžia, kad šioje srityje pasienio regionai gali atlikti ypatingą vaidmenį kaip bendradarbiavimo laboratorijos;

3. pasisako už tai, kad reikėtų parengti paprastą ir veiksmingą atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo paramos schemą, pagrįstą bendra Europos strategija. Vadovaujantis subsidiarumo ir proporcingumo principais, bendra sistema turėtų būti nustatyta tik Europos lygmeniu, pagrindinį dėmesį teikiant jos poveikiui pasienio teritorijoms. Būsiami subsidijavimo mechanizmai galėtų būti grindžiami patikrintomis sanglaudos politikos procedūromis siekiant teikti paramą atsinaujinančiosios energijos gamybai ir paskirstymui, bei su naujų AEI technologijų diegimu. Pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi atlikti svarbų vaidmenį rengiant ir įgyvendinant su atsinaujinančiąja energija susijusius sprendimus, kurie turi būti grindžiami skirtingų regionų patirtimi ir poreikiais, todėl ragina Europos Komisiją ir valstybes nares įtraukti vietos ir regionų lygmens atstovus į ES lygmens politikos priemonių kūrimo ir jų įgyvendinimo procesą.

II. EUROPOS KOMISIJOS KOMUNIKATAS

4. sutinka su Europos Komisija, kad siekiant greito atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalies augimo reikės patobulinti dabartines paramos schemas. Remiantis Komisijos analize,

didelės administracinės ir kapitalo sąnaudos dažnai padidina atsinaujinančiųjų energijos išteklių projektų kainą ir kelia pavojų jų konkurencingumui, ypač ankstyvuosiuose etapuose. Komunikate teigiama, kad reikia užtikrinti nacionalinių paramos sistemų nuoseklumą, nes tai padėtų panaikinti energijos rinkos iškraipymus. Paramos schemos, kurios leis gamintojams laipsniškai pajusti su rinkos kainomis susijusią riziką, turėtų padidinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų konkurencingumą. Visų pirma, gerai veikianti anglies dioksido rinka yra itin svarbi norint ilgainiui sumažinti brandžių technologijų subsidijavimo poreikį. Nepaisant to, parama bus reikalinga naujoms, ne tokioms brandžioms technologijoms. Todėl Regionų komitetas pritaria Europos Komisijos planams parengti geriausios praktikos ir šioje srityje įgytos patirties gaires;

5. pabrėžia, jog norint pasiekti gerų rezultatų vidaus rinkoje ir atsinaujinančiąją energiją integruoti į energijos sistemas, būtinai reikia vystyti infrastruktūrą. Energetikos infrastruktūra gali būti tobulinama:

- investicijomis į paskirstymo tinklus,
- perdavimo infrastruktūros atnaujinimu, investuojant į jungtis, ypač tarp valstybių narių ir jų regionų
- pažangiųjų tinklų plėtojimas;
- parama decentralizuotai energijos gamybai ir (arba) energijos gamybai nedidelėse įėgainėse;

6. pažymi, kad technologijų inovacijoms ir plėtrai lemiamos reikšmės turi mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) finansavimas. Sutinka su Europos Komisija, kad ypač daug dėmesio reikėtų skirti vandenynų technologijų moksliniams tyrimams, energijos saugojimui ir atsinaujinančiai energijai reikalingoms pažangioms medžiagoms, taip pat iki šiol nenaudotų biomasės išteklių technologijų plėtojimui. Svariausias Europos Sąjungos indėlis skatinant pagrindinių energijos technologijų vystymąsi yra strateginis energetikos technologijų (SET) planas ir būsima mokslinių tyrimų programa „Horizontas 2020“. Pabrėžia, koks svarbus vaidmuo tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms bendradarbiaujant su mokslinių tyrimų sektoriumi ir jį remiant ir tai, kad jos taip pat atlieka valstybinio investuotojo funkcijas. Atsižvelgdamas į tai dar primena, kad itin

svarbus

šios srities ES mokslinių tyrimų finansavimo klausimas turi būti adekvačiai apvarstytas dabar vykstančiose diskusijose dėl daugiametės ES finansinės programos;

7. atkreipia dėmesį į Komisijos atliktą įvairių energetikos rinkų (šildymo ir vėsinimo, transporto, elektros energijos ir kt.) skirtingo atvirumo ir integracijos laipsnio analizę. Sutinka, kad rinkų integracija gali padėti naujiems dalyviams, pavyzdžiui, atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamintojams, patekti į rinkas, tačiau taip pat pabrėžia, kad rinkos atvėrimas savaime negarantuoja didesnio efektyvumo ir mažesnių kainų ir kad sėkmingam rinkų atvėrimui užtikrinti reikia tinkamo Europos lygio reguliavimo ir priežiūros, skaidrumo ir informacijos vartotojams. Todėl nekantriai laukia būsimų diskusijų dėl Komisijos pasiūlymų dėl vidaus energijos rinkos;

III. ATSINAUJINANČIŲJŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ VYSTYMAS

Atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis energijos vartojime

8. atkreipia dėmesį į tai, kad atsinaujinančioji energija 2012 m. viduryje sudarė 12,4 proc. visos ES suvartotos energijos, taigi palyginti su 2008 m. jos vartojimas išaugo 1,9 proc.; tai reiškia, kad Europos Sąjunga šiuo metu stengiasi pasiekti savo tikslą iki 2020 m. 20 proc. energijos išgauti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, tačiau tai taip pat reiškia, kad ES turėtų sau iškelti aukštesnį tikslą arba nustatyti, kad tokį bent 20 proc. tikslą turi pasiekti kiekviena valstybė narė; be to, reikia stengtis įgyvendinti ir tolimesnius, ne tik iki 2020 m. nustatytus tikslus, tad ES turėtų kuo greičiau užsibrėžti sau plataus užmojo tarpinius tikslus, kad iki 2050 m. pasiektų savo tikslą iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminti 100 proc. suvartojamos energijos;

Subsidijos atsinaujinantiesiems energijos ištekliams

9. ragina sukurti tinkamą ES prekybos taršos leidimais sistemos, kuri turėtų būti netiesiogine AEL rėmimo priemone, struktūrą ir nustatyti realistiškus jos tikslus;

Paramos schemos ir energijos rinka

10. pritaria EK nuomonei, kad reikia didinti atsinaujinančiosios energijos išteklių konkurencingumą energijos rinkose. Subsidijavimo sistemos turėtų būti tokios, kad skatintų investuotojus vystyti atsinaujinančiąją energiją ir užtikrintų jos konkurencingumą energijos rinkose. Paramos sistemos taip pat turėtų sudaryti galimybes palaipsniui pakeisti kitas energijos formas, ypač tas, kurių poveikis aplinkai yra žalingas;

11. yra susirūpinęs dėl to, kad kai kurios atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos schemos gali sukelti nenumatytų padarinių arba tomis schemomis kai kurie atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamintojai gali piktnaudžiauti, ir dėl to gali pakilti atsinaujinančiųjų energijos išteklių kainos vartotojams. Norint užkirsti kelią piktnaudžiavimui, reikalinga suderinta ES lygmens atsinaujinančiųjų energijos išteklių strategija, kuriai įgyvendinti būtų naudojamos esamos Europos ir nacionalinės konkurencijos politikos priemonės;

12. atkreipia dėmesį į tai, kad ir „žaliųjų“ sertifikatų, ir garantuotų tarifų sistemos mažina rinkos riziką. Be to, sertifikatų sistema negali visais požiūriais gerai veikti kai kuriose šalyse. Dėl spartaus energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių augimo sertifikatų skaičius pradeda viršyti privalomų pirkti sertifikatų skaičių ir dėl to krenta sertifikatų kainos. Todėl būtina dar kartą persvarstyti atsinaujinančiosios energijos gamybos tikslus didinimo klausimą;

13. iš esmės palankiai vertina naują kilmės garantijos (angl. *guarantee of origin*) sistemą – tam tikrą Europos „žaliojo“ sertifikato rūšį, kuris suteiks galimybę „žaliaisiais“ sertifikatais prekiauti visose Europos Sąjungos šalyse, kurios įdiegė šią sistemą; tačiau reikės įsitikinti, ar tokios priemonės pakanka esamų sistemų trūkumams ištaisyti;

Kaip reaguojama į nekoordinuotą atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymąsi

14. pažymi, kad dėl nekoordinuojamo ir spartesnio nei tikėtasi atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymosi daugelyje šalių visoje ES iškilo daug politinių, reguliavimo ir techninių su energetikos sistemų veikimu susijusių problemų. Būtina ES lygmeniu surengti rimtas diskusijas dėl koordinuojamo atsinaujinančiųjų energijos išteklių skatinimo mechanizmų ir priemonių. Siekiant užtikrinti veiksmingą ir socialiniu požiūriu perspektyvų perėjimą prie didesnės apimties energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, būtina bendra rinkos ir reguliavimo priemonių kūrimo strategija;

15. nurodo, kad elektros energijos srautų tarp įvairių šalių ir regionų koordinavimas turi būti geresnis. Didelis atsinaujinančiosios energijos išteklių dalies padidėjimas, palyginti su visa pagaminta energija, verčia geriau koordinuoti tinklų vystymą ir veikimą bei teisiškai veiksmingai reguliuoti tarpusavyje sujungtas įvairių šalių ir regionų, žemyno ir salų energijos sistemas;

16. atkreipia dėmesį į tai, kad energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gali būti skatinama atsižvelgiant į vietos energetikos koncepcijas. Šiose energetikos koncepcijose turi būti numatytos energijos taupymo, atsinaujinančiųjų energijos išteklių plėtojimo, išteklių taupymo priemonės, deramai atsižvelgiant į tvarumą;

Techninės atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimo sąlygos

17. atkreipia dėmesį į tai, kad atsinaujinantieji energijos ištekliai yra prijungti prie elektros energijos tinklų, kurie buvo pastatyti ne tokio pobūdžio energijos ištekliams. Norint atsinaujinančiuosius energijos išteklius plačiau taikyti, reikia daug investicijų, kad būtų galima modernizuoti esamus tinklus, kurių dabartinė būklė neleidžia visu pajėgumu vystyti atsinaujinančiuosius energijos išteklių. Šią kliūtį būtų galima panaikinti kuriant pažangesnius tinklus ir aktyviau sujungiant elektros energijos tinklus tarp ES valstybių narių, tarp žemyninių ir salų regionų ir tarp salų. Be to, daugelio atsinaujinančiųjų energijos išteklių, tokių kaip vėjo jėgainių parkai arba fotovoltinės plokštės, gamyba yra

labai nepastovi. Todėl reikia turėti tam tikrų rezervinių pajėgumų – tam naudoti reikėtų tradicines jėgaines arba kurti reikiamas saugojimo technologijas ir skatinti lankstumą, grindžiamą paklausos valdymu;

18. atkreipia dėmesį į tai, kad pradėjus energiją saugoti dideliais kiekiais, labai pagerėtų atsinaujinančiuosius energijos išteklius apimančios elektros energijos sistemos veikimo sąlygos, tačiau elektros energijos techniškai negalima kaupti tiesiogiai, o netiesioginio energijos kaupimo sistemos, keičiančios elektros energiją į cheminę (pavyzdžiui, elektros akumuliatorių baterijos), arba kinetinę energiją (pavyzdžiui, hidroakumuliacinės elektrinės), šiuo metu yra labai brangios ir negali būti plačiai diegiamos. Platesnis atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimas elektros energijos sistemose priklauso nuo naujų technologijų, ypač naujų energijos kaupimo technologijų, kad būtų galima žymiau pigiau sukaupti du-tris kartus daugiau energijos nei dabar. Turėtų būti toliau vystomos tokios technologijos, kurias taikant energijos perteklius yra paverčiamas dujomis (*angl. „power to gas“*), nes tokios technologijos suteikia daug pranašumų. Dirbtinai pagamintoms dujoms gali būti naudojamas esamas tinklas ir saugojimo infrastruktūra. RK nuomone, reikia spartinti naujų energijos kaupimo technologijų mokslinius tyrimus, nes tai sudarytų palankias sąlygas atsinaujinančiuosius energijos išteklius plačiai naudoti elektros energijos gamybai;

19. pabrėžia, kad Europos žemyne nėra infrastruktūros, kuri leistų veiksmingai naudoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, pavyzdžiui, didelės apimties vėjo jėgainių parkų Šiaurės jūroje ir saulės jėgainių Viduržemio jūros regione ir Šiaurės Afrikoje, o tai reiškia, kad reikia didelių investicijų į Europos elektros energijos magistralę⁽¹⁾. Plėtojant Europos elektros energijos magistralę turėtų būti laikomasi tam tikrų griežtų aplinkos apsaugos reikalavimų ir turi būtina dalyvauti suinteresuotieji regionai. Be to, reikėtų rinktis neinvazinius tiekimo metodus, taip pat įvertinti galimybę statyti požemines sistemas; taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad reikia modernizuoti Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo (ENTSO-E) valdomą Europos elektros energijos sistemą, kuri tęsiasi nuo Portugalijos iki rytinės Lenkijos sienos ir nuo Danijos iki Balkanų šalių, kad būtų galima patenkinti naują paklausą, atsirandančią dėl didėjančios Europos energetinės integracijos; todėl pritaria, kad reikia tiesti naujas aukštos įtampos nuolatinės srovės linijas, kurios galėtų padidinti Europos tinklo veikimo patikimumą ir sumažinti energijos nuostolius perdavimo metu;

Užtikrinti, kad atsinaujinančioji energija būtų tvari

20. nurodo, kad atsinaujinančiosios energijos plėtra turi vykti labai tvariai. Tvarumo sumetimais vystant esamas sistemas ar kuriant naujas reikia stengtis užtikrinti, kad jos nesukurtų naujų kliūčių energetikos ir kuro rinkų plėtojimui. Reikėtų visiškai išnaudoti turimas galimybes ir sistemas. Plėtojant atsinaujinančiosios energijos naudojimą taip pat labai svarbu dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad bioenergija būtų neutrali anglies požiūriu.

IV. NAUJA ATSINAUJINANČIŲJŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ PARAMOS SCHEMA

21. pažymi, kad Europos Komisija turėtų atlikti analizę ir parengti naujas atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos

schemas, kurios būtų koordinuojamos visoje Europos Sąjungoje, atsižvelgiant į valstybių narių ir regionų patirtį ir geriausią praktiką. Tokiu atveju būtų galima nustatyti visai Europai bendrus uždavinius ir priemones jiems įgyvendinti. Naujojoje schemoje turėtų būti aptarti teisiniai, ekonominiai, techniniai ir socialiniai aspektai;

22. pažymi, kad Europos masto atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos schema turėtų:

- sukurti visos Europos fondą atsinaujinantiesiems energijos ištekliams remti,
- Europos lygmeniu koordinuoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos schemas ir užtikrinti, kad jos derėtų tarpusavyje,
- padidinti regionų vaidmenį skirstant paramą atsinaujinantiesiems energijos ištekliams ir ugdant socialinį sąmoningumą,
- užtikrinti optimalesnį atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų panaudojimą atsižvelgiant į tai, kokių atsinaujinančiųjų energijos išteklių esama regionuose,
- veikti keliais lygmenimis: Europos, kai įrenginiai yra dideli, nacionaliniu ir regionų, kai ištekliai yra maži arba labai maži,
- teikti subsidijas tokio dydžio investicijoms arba kitokio pobūdžio paramą, kuri leistų atsinaujinantiesiems energijos ištekliams visapusiškai dalyvauti konkurencingose energijos rinkose,
- remti pastangas siekti energetinės nepriklausomybės,
- remti elektros energijos tinklų ir pažangiųjų tinklų plėtojimą, kad būtų galima plėsti atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybą,
- gerinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių valdymą pažangiuosiuose elektros energijos tinkluose, remiant dokumentų rinkinius, skirtus atsinaujinantiesiems energijos ištekliams ir elektros energijos saugojimui,
- užtikrinti, kad Europos bendruomenė kuo optimaliau solidariai dalytųsi atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo sąnaudais;

Visos Europos fondas atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymui remti

23. pažymi, kad kai kurios valstybės narės pradeda riboti paramą atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymui, mėginamos apriboti sparčiai augančias elektros energijos kainas, kurios, jų nuomone, kai kuriais atvejais ir tam tikru mastu auga dėl ydingų atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos sistemų. Tokios trumpalaikės politinės atsakomosios priemonės rodo, kaip stabilaus reguliavimo ir darnios ES politikos dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių nebuvimas ir dėl to kylanti didelė reguliavimo rizika gali neigiamai paveikti ir aplinką, ir energijos rinką;

⁽¹⁾ Energetikos generalinis direktoratas, „2020 m. ir vėlesnio laikotarpio energetikos infrastruktūros prioritetai“, COM(2010) 677 final.

24. yra įsitikinęs, kad norint stabilizuoti dabartinę padėtį ir investuotojams sukurti ilgalaikes paskatas, reikia siekti, kad atskirų valstybių narių sprendimai kuo labiau derėtų vieni su kitais. Vienas iš būdų tam skatinti galėtų būti visos Europos atsinaujinančiųjų išteklių paramos schema. Be to, labai svarbu mažinti nacionalines subsidijas iškastiniam kurui ir nustoti vykdyti visą kitą politiką, kuri trukdo investuoti į atsinaujinančiuosius energijos išteklius;

25. pažymi, jog, atsižvelgiant į tai, kad norint įvykdyti energetikos revoliuciją, reikalingos didelės investicijos (apskaičiuota, kad visoje ES iki 2030 m. reikėtų 1 trilijono eurų), ir į plačiai paplitusį investuotojų nenorą rizikuoti, ypač dabartinėmis aplinkybėmis, būtina pasinaudoti visais esamais finansiniais ištekliais (pavyzdžiui, ES sanglaudos fondo lėšomis, pajamomis iš pakeistos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, įvairių lygmenų naujoviškoms finansinėms priemonėms, investicijų į instaliuotus pajėgumus grąža). Atsinaujinančiųjų energijos išteklių projektams įgyvendinti taip pat gali prireikti numatyti galimybę pasinaudoti projektų obligacijomis, taip siekiant pritraukti finansinių išteklių moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai bei kapitalo investicijoms.

26. todėl mano, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių subsidijas būtina koordinuoti Europos Sąjungos lygmeniu ir tarp valstybių narių, atsižvelgiant į valstybių narių ir regionų patirtį ir geriausią praktiką ir taip sumažinant investicijų riziką bei sukuriant naujas paskatas plėtoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius;

Regionų vaidmens didinimas skirstant paramą atsinaujinančiosios energijos ištekliams

27. pabrėžia, kad kai kurios dabartinės valstybės narės įgyvendinamos paramos sistemos galbūt ne visada atitinka įvairių regionų ypatumus. Dažnai pasitaiko, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir galutinių vartotojų buvimo vieta nesutampa, o tai reiškia, kad reikia įdėti daug darbo tiesiant tiekimo ir paskirstymo linijas. Viena pagrindinių sparčiam atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymuisi trukdančių kliūčių yra ta, kad nepakankamai išvystyta perdavimo infrastruktūra;

28. yra tvirtai įsitikinęs, kad padidinus regionų vaidmenį, pavyktų sustiprinti sinergijos efektą ir kartu optimizuoti tinklų infrastruktūros vystymo sąnaudas. Todėl labai svarbu, kad regionai kuo aktyviau propaguotų atsinaujinančiuosius energijos išteklius, ir fondų lėšas skirti atsinaujinančiųjų energijos išteklių propagavimui regionuose bei energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojams. Diegiant atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos schemas reikėtų dalytis informacija apie regionus, o regionus skatinti bendradarbiauti;

Optimalus atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų panaudojimas atsižvelgiant į tai, kokių atsinaujinančiųjų energijos išteklių esama regionuose

29. yra įsitikinęs, kad regionuose reikėtų apibrėžti geriausią atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų sudėtį (derinį): pavyzdžiui, vėjo ir saulės jėgainių parkų vystymą derinti su elektrinių, naudojančių biudujus ir biomasę bei geoterminius išteklius, o ypač uolienų geoterminės šilumos, iš kurios galima gaminti elektros energiją, technologijų vystymu; todėl ten, kur

yra techninės galimybės, reikėtų siekti užtikrinti jau esamuose gamtinių dujų tinkluose pagamintų biudujų tiekimą ir skatinti tokią praktiką;

30. mano, kad regionuose, taikant pažangiųjų tinklų technologijas, būtų įmanoma skirtingas atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijas derinti su naujais energijos gamybos ir perdavimo pajėgumų valdymo metodais ir tokiu būdu vietos mastu subalansuoti elektros energijos poreikius ir jos gamybą ir taip smarkiai padidinti regionų energijos saugumą ir sumažinti jų priklausomybę nuo energijos importo;

31. pabrėžia, kad regionams tenka ypač svarbus vaidmuo diegiant ir vystant atsinaujinančiųjų energijos išteklių mikroįrenginius ir remiant vadinamuosius prosumerius (angl. *prosumer*) – energijos vartotojus, kurie ne tik vartoja energiją, bet ir ją gamina savo ir artimiausių kaimynų reikmėms. Atsiradus energijos prosumeriams, būtų galima ne tik mažinti bendras energijos gamybos ir tiekimo sąnaudas, bet ir skatinti taikyti naujus tvaraus atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimo ir gamybos modelius. Regionų komitetas labai pritaria tam, kad viešajam ir privačiam sektoriui, įskaitant namų ūkius, skirta energija būtų gaminama regionų lygmeniu;

32. pažymi, kad svarbus vaidmuo regionams tenka ir bendros elektros energijos ir šilumos gamybos vystymo srityje. Ši technologija, kai vienu metu gaminama elektros energija ir šiluma, leidžia išgauti beveik 90 proc. kure esančios pirminės energijos. Regionai galėtų koordinuoti bendros elektros energijos ir šilumos gamybos vystymą atsižvelgdami į esamus šilumos tinklus ir į naujas regionams skiriamas investicijas. Europos Sąjunga turėtų padėti nustatyti bendras sąlygas finansuoti šiuos itin efektyviai veikiančius įrenginius, kad jie būtų ekonomiškai naudingi;

Koordinuoti įvairaus lygmens veiksmai: ES lygmens paramos schemas, kurios leistų atsinaujinantiesiems energijos ištekliams tapti konkurencingais ir padėtų rasti su atsinaujinančiąja energija susijusius regioninius sprendimus

33. pažymi, kad dabartinė atsinaujinančiųjų energijos išteklių subsidijavimo sistema leidžia tik labai ribotai planuoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymą ir daugeliu atveju veiklos vykdytojams nekeliami jokie reikalavimai;

34. todėl mano, kad nauja atsinaujinančiųjų energijos išteklių subsidijavimo sistema turėtų būti nuspėjama, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių subsidijoms skirtų lėšų dydis, derantis su atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo tikslais, būtų žinomas ir nustatytas keleriems metams į priekį. Sistema turėtų būti pritaikyta kiekvienai technologijai, atsižvelgiant į jos veiksmingumą ir brandos lygį, ir pasižymėti reikiamu lankstumu, kad būtų galima reaguoti į rinkos pokyčius kiekvienoje valstybėje;

35. pažymi, kad reikėtų didinti regionų ir vietos suinteresuotųjų subjektų vaidmenį, tam panaudojant turimas žinias, kad būtų galima kiekybiškai įvertinti investicijų kainą ir reikalingą paramą, kad vėlesniame etape atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamintojai galėtų vykdyti veiklą Europos energijos rinkose;

36. pažymi, kad regionuose vystant atsinaujinančiųjų energijos išteklių paramos centrus atsiras daugiau darbo vietų ir bus skatinamas įvairių formų mokymas, būtinas investuotojams ir įrenginių statyba ir jų prijungimu prie tinklo užsiimančioms įmonėms. Be to, vietos lygmeniu kaupiantis praktinei patirčiai daugės ir su regioniniu atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymu susijusių tyrimų. Tokie tyrimai galėtų sudaryti Europos ir nacionaliniu lygmeniu atliekamų tyrimų dalį;

37. atkreipia dėmesį į tai, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymąsi daugeliu atvejų riboja nepakankamai išvystyti paskirstymo ir perdavimo tinklai ir jungtys tarp ES valstybių narių, žemyninių ir salų regionų ir tarp salų. Norint šiuos apribojimus pašalinti, reikia taikyti dvejopą metodą: plėtoti ir modernizuoti dabartinį tinklą ir naujoviškai valdyti tinklą ir prie jo prijungtus elektros energijos vartotojus ir gamintojus. Be to, plėtojant tinklą turėtų būti integruotos įvairios kaupimo technologijos, kurios sumažintų tinklų papildomų pajėgumų būtinybę ir būtų pagaminta rezervinės energijos. Be to, plėtojant energijos pavertimo dujomis įrenginius, turėtų būti svarstoma alternatyvi galimybė naudoti dujų tinklus;

38. taip pat mano, kad dalį finansavimo reikia skirti paskirstymo ir perdavimo tinklo vystymui, taip pat jungčių tarp ES valstybių narių, žemyninių ir salų regionų ir tarp salų kūrimui. Paramos scheme turi būti numatyta, kad parama turi būti koordinuotai teikiama ir tinklo vystymui, ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių statybai. Viena vertus, tai leis efektyviau panaudoti paramos lėšas, kita vertus, padės bendradarbiauti vietos tinklo operatoriams ir atsinaujinančiosios energijos gamintojams bei prosumeriams. Toks koordinuoto paramos lėšų skirstymo paskatintas tinklų operatorių ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamintojų bendradarbiavimas panaikins vieną iš dabartinės schemos trūkumų – nepakankamą tinklo operatorių ir gamintojų bendradarbiavimą;

Atsinaujinančiosios energijos gamybos netolygumo ribojimas remiant atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos kaupimo paketus

39. pažymi, kad energijos gamyba naudojant atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijas priklauso nuo išorinių

veiksnių, pavyzdžiui, nuo vėjo stiprumo arba nuo saulės šviesos kiekio. Todėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių pajėgumų didinimas yra ribotas. Atsinaujinančiųjų energijos išteklių įrenginių pajėgumus būtų galima didinti kuriant atsinaujinančiųjų energijos išteklių klasterius, kurie naudoja įvairias technologijas, pavyzdžiui: vėjo jėgainių, fotovoltinės saulės energijos, biomasės ir biodujų bei geoterminių energijos išteklių ir energijos kaupimo technologijas, tam panaudojant pažangiuosius tinklus;

Solidarus Europos visuomenės atsinaujinančiųjų energijos išteklių vystymo sąnaudų pasidalijimas

40. mano, kad atsinaujinančiosios energijos gamybos sistemų vystymas nėra vien atskirų valstybių narių reikalas. Šis vystymas susijęs su klimato politikos reikalavimais, taip pat su skatinimu vystyti modernias technologijas ir siekiu užtikrinti didesnę Europos energijos saugumą, užtikrinant Europai nuo išorės nepriklausomą energijos tiekimą. Šis visai Europai bendras tikslas turėtų būtų kartu ir darniai įgyvendinamas visais valdymo lygmenimis. Tuo pačiu metu, svarbu tvirtai laikytis tikslo pereiti prie 100 proc. atsinaujinančiųjų energijos išteklių vartojimo ir užtikrinti, kad dėmesys ir ištekliai, būtini šiems pokyčiams įgyvendinti nebūtų nukreipti „netradicinėms“ ar kitoms energijos formoms, kurios gali atrodyti kaip alternatyva, bet kurios nėra atsinaujinančioji energija, todėl nėra tvarios ir nepakeičia tradicinio iškastinio kuro;

41. atkreipia dėmesį į tai, kad nekoordinuojami veiksmai gali turėti nenumatytų padarinių, pavyzdžiui, gali sumažėti tiekimo saugumas arba nepagrįstai padidėti kainos, todėl visuomenė gali susidaryti neigiamą nuomonę ir mažėti jos pritarimas atsinaujinantiesiems energijos ištekliais. Tokią padėtį būtų galima taisyti viešomis diskusijomis ir skaidriais politinių sprendimų priėmimo procesais, taip pat visuomenės informavimo kampanijomis apie būtinybę racionaliai naudoti energiją ir apie esamus naujus tausaus energijos vartojimo ir gamybos modelius.

2013 m. vasario 1 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. 2014–2020 m. nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės

(2013/C 62/12)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad NRP sistema yra labai svarbi priemonė siekiant įgyvendinti ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslus;
- ragina Europos Komisiją jos inicijuotą valstybės pagalbos modernizavimo procesą susieti su platesnio masto Europos Sąjungos augimo, sanglaudos ir užimtumo strategija;
- laikosi nuomonės, kad NRP yra priemonė, kurią valstybės gali panaudoti ilgalaikėms krizės pasekmėms įveikti spartindamos sunkumų patiriančių regionų ekonominę raidą;
- ragina Europos Komisiją atsižvelgti į krizės pasekmes padidinant, pirma, pagalbos koeficientų ribas, ir, antra, tokią pagalbą gaunančių gyventojų aprėptį;
- laikosi nuomonės, kad nauji didelėms – Bendrijos prasme – bendrovėms teikiamos pagalbos apribojimai yra nepagrįsti ekonomikos krizės laikotarpiu ir ragina Europos Komisiją išplėsti dabartines ribas, į kurias atsižvelgiant nustatomos mažos ir vidutinės įmonės (MVĮ);
- reikalauja valstybės pagalbos teikimo taisyklės geriau suderinti su kitose srityse įgyvendinama Europos Sąjungos politika, visų pirma, sanglaudos politika, todėl prašo vykdant NRP reformą atkreipti dėmesį į šios naujos kategorijos sukūrimą;
- siūlo Europos Komisijai rengiant regionų nustatymo kriterijus atsižvelgti į tam tikrų regionų gamtines, geografines arba demografines kliūtis.

Pranešėjas

Jean-Paul DENANOT (FR / ESP), Limuzino regioninės tarybos pirmininkas

Pamatinis dokumentas**Regionų komiteto nuomonė – 2014–2020 m. nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės****I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS****REGIONŲ KOMITETAS****Bendrosios pastabos**

1. džiaugiasi, kad nacionalinės regioninės pagalbos teikimo (NRP) gairių reforma vyksta **valstybės pagalbai taikomų Europos Sąjungos taisyklių persvarstymo ir paprastinimo** kontekste;

2. pabrėžia, kad pagalbos teikėjams, kuriems priklauso ir vietos bei regionų valdžios institucijos, ir jos gavėjams svarbu suteikti galimybę remtis **skaidriais, aiškiais ir suprantamais principais**, ir, laikydamasis savo nuomonėje (ECOS-V-035) dėl Komisijos komunikato „ES valstybės pagalbos modernizavimas“⁽¹⁾ išdėstytos pozicijos, dar kartą ragina Europos Komisiją plėtoti modernizavimo ir paprastinimo procesą pagrindinį dėmesį skiriant pagalbos, turinčios didelį poveikį vidaus rinkai, kontrolei;

3. mano, kad ekonomikos ir socialinės krizės sąlygomis viešosios investicijos atlieka lemiamą vaidmenį įgyvendinant bendrą augimo strategiją ir kad taikant valstybės pagalbos teikimo tvarką regionams turėtų būti suteiktas pakankamas lankstumas, siekiant gerinti jų konkurencingumą, kurti darbo vietas ir įveikti dabartinę krizę;

4. taip pat pabrėžia svarbų vaidmenį nuo 2007 m. atliekamą Europos Komisijos, kuri bandydama įveikti krizės pasekmes nustatė laikinas gaires ir taip pademonstravo puikų gebėjimą nedelsiant reaguoti ir imtis veiksmų. Regionų komitetas ragina Europos Komisiją atsižvelgiant į ekonominės padėties rimtumą ir toliau dėti pastangas rengti būsimas NRP gaires, ir pabrėžia, kad parama įmonėms, stambioms įmonėms ir MVĮ, yra ypatingai svarbi visiems regionams, kuriuose vyksta ekonominis restruktūrizavimas, įskaitant ir tuos, kuriems taikomas 107 straipsnio 3 dalies c punktas;

5. pabrėžia, kad pagal Sutarties nuostatas NRP yra pagrįsta, kai ji skiriama tik tam tikriems regionams ir ją teikiant siekiamas konkretus tikslo užtikrinti tų regionų plėtrą⁽²⁾. Šios konkrečios

pagalbos, kaip ir sanglaudos politikos, tikslas yra paremti silpniausių regionų pastangas pasiekti kitų Europos regionų ekonominio išsivystymo lygį, kad jie galėtų dalyvauti įgyvendinant Europos Sąjungos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslą;

6. pabrėžia, kad NRP yra labai svarbi, nes ji – pagrindinis veiksnys, skatinantis steigti, įkurdinti ir plėsti įmones, įskaitant ir stambias įmones, palankių sąlygų neturinčiuose regionuose, ir atkreipia dėmesį į tai, kad ši pagalba yra būtina reikalinga šalia kitos valstybės pagalbos (pavyzdžiui, pagalba MTTPI, pagalba aplinkos apsaugai ir t. t.) siekiant skatinti investicijas į tokius regionus;

7. pritaria **pastangoms sušvelninti taisykles**, kurių jau ėmėsi Europos Komisija paskelbdama Bendrąją bendrosios išimties reglamentą (angl. GBER)⁽³⁾, kurio 13 straipsnis yra skirtas regioninei pagalbai;

8. pabrėžia savo norą, kad *de minimis* ribos, numatytos Reglamente 2006/1998/EB, būtų padidintos nuo 200 000 EUR iki 500 000 EUR per trejus mokestinius metus; taip pat reikėtų laikantis tos pačios proporcijos peržiūrėti *de minimis* ribas žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriuose nustatant galutinio išipareigojimų nevykdymo santykio normą, atspindinčią garantijų schemų blogiausią scenarijų Sąjungoje;

9. pabrėžia prieštaravimą, susijusį su valstybės pagalbos visuotinės ekonominės svarbos paslaugoms įtraukimu apskaičiuojant regioninės pagalbos intensyvumo ribas; šios paslaugos *a priori* laikomos suderinamomis su Sutartimi ir kartu gali būti bendrai finansuojamos iš struktūrinių fondų⁽⁴⁾. Toks įtraukimas gali atgrasyti valstybes nares finansuoti valstybės pagalbą visuotinės ekonominės svarbos paslaugoms. Todėl Regionų komitetas prašo Komisijos neįtraukti valstybės pagalbos visuotinės ekonominės svarbos paslaugoms apskaičiuojant regioninės pagalbos intensyvumo ribas;

⁽¹⁾ COM(2012) 209 final.

⁽²⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 3 dalies a ir c punktai.

⁽³⁾ 2008 m. rugpjūčio 6 d. Europos Komisijos bendrasis bendrosios išimties reglamentas (800/2008).

⁽⁴⁾ Vadovaujantis 2011 m. gruodžio 20 d. sprendimu dėl SESV 106 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, teikiamai kompensacijų už viešąją paslaugą, skiriamų tam tikroms už visuotinių ekonominės svarbos paslaugų valdymą atsakingoms įmonėms, forma.

NRP sanglaudai, augimui ir užimtumui skatinti

10. mano, kad tikslingiau nukreipta valstybės pagalba reikėtų siekti keturių konkrečių tikslų, t. y.:

- padėti sumažinti regioninius skirtumus;
- kompensuoti rinkos trūkumus neiškreipiant konkurencijos;
- padidinti regioninių įmonių konkurencingumą;
- remti investicijas nuo ekonomikos ir finansų krizės nukentėjusiuose regionuose;

11. konstatuoja, kad pagalbą nukreipiant nepalankiose sąlygose esantiems ir nuošaliems regionams, NRP padeda skatinti **darnią ir subalansuotą Europos Sąjungos teritorijos plėtrą** nepažeidžiant konkurencijos taisyklių;

12. mano, kad NRP sistema yra labai svarbi priemonė siekiant įgyvendinti **ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos** tikslus. Ji prisideda prie sunkumų turinčių regionų ekonomikos vystymosi, kadangi valdžios institucijoms suteikiama galimybė paremti šiuose regionuose veikiančias įmones, ir taip sudaro sąlygas subalansuoti turto ir investicijų pasiskirstymą skirtinguose Europos Sąjungos regionuose;

13. ragina Europos Komisiją jos inicijuotą valstybės pagalbos modernizavimo procesą susieti su platesnio masto Europos Sąjungos **augimo, sanglaudos ir užimtumo** strategija;

14. šiuo klausimu taip pat norėtų pabrėžti, kad Europos Sąjungos regionai dažnai konkuruoja su Europos Sąjungai nepriklausančiomis šalimis dėl tiesioginių užsienio investicijų (TUI), ir todėl mano, kad persvarstant NRP gaires būtina pripažinti, kad ES ekonomikai naudinga pritraukti TUI ir tinkamai prisitaikyti prie tarptautinės konkurencijos dėl investicijų;

15. pabrėžia, kad svarbu NRP gairių reformą derinti su **strategijos „Europa 2020“** tikslais. Šiuo požiūriu Regionų komitetas atkreipia dėmesį, kad siekiant Bendros strateginės programos teminių tikslų daug dėmesio skiriama įmonių konkurencingumui, ir mano, kad būtų paradoksalu, jei, viena vertus, būtų sumažinti viešosios intervencijos įmonių srityje pajėgumai, o, kita vertus, vietos ir regionų valdžios institucijos būtų raginamos remti tų pačių įmonių plėtros projektus panaudojant struktūrinių fondų lėšas;

16. reikalauja **valstybės pagalbos teikimo taisyklės geriau suderinti su kitose srityse įgyvendinama Europos Sąjungos**

politika, visų pirma sanglaudos politika, taip pat pramonės, mokslinių tyrimų ir inovacijų bei vidaus rinkos politika. Regionų komitetas primena, kad, vadovaujantis Sutarties nuostatomis, kuriant vidaus rinką, taigi ir reglamentuojant valstybės pagalbą, reikia atsižvelgti į sanglaudos visoje ES teritorijoje tikslus ir prisidėti prie jų siekimo ⁽⁵⁾;

17. mano, kad tam tikrų sričių, pavyzdžiui, **socialinės ir socialinę įtrauktį skatinančios ekonomikos**, atžvilgiu dėl jų indėlio į ekonominę veiklą ir į socialinių ryšių plėtojimą nepalankiose sąlygose esančiuose regionuose, nepaisant regionams aktualių problemų, turėtų būti laikomasi kitokios pozicijos ir reikėtų numatyti būtent joms skirtą programą, parengtą remiantis Socialinių inovacijų vadovu, kurį turi pasiūlyti Europos Komisija;

Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo NRP srityje

18. atkreipia dėmesį į tai, kad nors Sutartimis Europos Komisijai suteikta išimtinė kompetencija nustatyti valstybės pagalbos suderinamumo taisykles, NRP, kaip rodo jos pavadinimas, yra **regionų plėtrai skirta priemonė**. Taigi, Regionų komitetas apgailestauja, kad Europos Komisija su juo nepasikonsultavo tuo metu, kai valstybėms narėms perdavė pirminius projektus, ir mano, kad Regionų komitetui labai svarbu pareikšti savo nuomonę tokį didelį poveikį regionams turinčiais klausimais. Regionų komitetas ragina Komisiją rengiant būsimas gaires atsižvelgti į šioje nuomonėje išdėstytas rekomendacijas ir pareikštus nuogastavimus;

19. taip pat primena, kad dauguma vietos ir regionų valdžios institucijų, kurios turi įgaliojimus ekonominės plėtros srityje įgyvendinti ekonomikos politiką ir paremti įmonių veiklą, yra pajėgios įvertinti Europos Sąjungos lygmeniu taikomų priemonių poveikį, kadangi jos yra gerai susipažinusios su vietos ekonomine struktūra ir palaiko glaudžius ryšius su ekonominiais ir socialiniais subjektais. Kadangi vietos ir regionų valdžios institucijos turi mažai priemonių Europos Komisijos sprendimams valstybės pagalbos klausimais užginčyti, Regionų komitetas mano, kad Europos Komisija šias institucijas turėtų nuo pat pradžių įtraukti į NRP taisyklių rengimo procesą;

20. teigiamai vertina 2013 m. sausio 14 d. Europos Komisijos pradėtas viešas konsultacijas, kurių tikslas pasirengti naujų 2014–2020 m. gairių persvarstymui. Šios konsultacijos turėtų visų pirma sudaryti galimybę dalyvauti vietos ir regionų valdžios institucijoms ir užtikrinti, kad valstybės pagalbos teikimo taisyklės labiau atitiktų Europos teritorijų ir regionų poreikius ir būtų skaidresnės, taigi, savo ruožtu, padidėtų pagalbos teikėjų ir gavėjų teisinis tikrumas laikantis daugiapakopio valdymo principo;

21. laikosi nuomonės, kad reikia siekti pusiausvyros nustatant vidaus rinkos veikimui būtinas konkurencijos taisykles ir įvertinant konkretų subnacionaliniu lygmeniu teikiamos pagalbos poveikį tai pačiai rinkai;

⁽⁵⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 175 straipsnis.

22. taip pat atkreipia Europos Komisijos dėmesį į tai, kad daugelis vietos ir regionų valdžios institucijų krizės laikotarpiu pradėjo įgyvendinti atgaivinimo planus arba sukūrė pagalbos priemones, kuriuos, norint užtikrinti ekonominį veiksmingumą, reikės koordinuoti su Europos Komisijos aprobuota valstybės pagalba ir ypač su NRP, kad pagalba neprarastų savo prasmės;

23. ragina NRP teikimo gaires taikyti tinkamu lygmeniu ir mano, kad nacionalinis lygmuo turėtų remtis regionine partnerystėje, kurioje nustatant ir derinant pagalbos regionus dalyvautų visos subnacionalinės valdžios institucijos;

NRP regionų nustatymo taisyklės

24. laikosi nuomonės, kad NRP yra priemonė, kurią valstybės gali panaudoti ilgalaikėms krizės pasekmėms įveikti spartindamos sunkumų patiriančių regionų ekonominę raidą, ir todėl visiškai nepritaria viešosios intervencijos įmonių srityje pajėgumų mažinimui, palyginti su dabartinėmis NRPG, kadangi įmonės yra svarbus regionų ekonominės plėtros ir darbo vietų kūrimo juose veiksnys;

25. ragina Europos Komisiją atsižvelgti į krizės pasekmes padidinant, pirma, pagalbos koeficientų ribas, ir, antra, tokią pagalbą gaunančių gyventojų aprėptį atsižvelgiant į Komisijos apskaičiavimus, kuriuos ji pateikė 2007–2013 m. nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairėse (45,5 proc. 27 valstybėse narėse, žr. 2006/C 54/08 15 išnašą);

26. pasisako už tai, kad 2014–2020 m. toliau būtų vykdomas **subalansuotas NRP paskirstymas regionams** siekiant išvengti pernelyg didelių skirtumų tarp Europos Sąjungos regionų ir ypač regionų, nurodytų 107 straipsnio 3 dalies a ir c punktuose, taip užkertant kelią įmonių perkėlimo Europos Sąjungos viduje pavojui;

27. prašo Europos Komisijos numatyti pereinamojo laikotarpio mechanizmą sukuriant **apsauginį tinklą**, kad regionai, kurie turėjo teisę gauti tokio pobūdžio pagalbą ankstesniu laikotarpiu ir nebeatitiks būsimų gairių reikalavimų, nebūtų staiga išbraukti iš pagalbos regionų;

pažymi, kad su NRP susijusiose pagrindinėse gairėse Europos Komisija turėtų numatyti specialias nuostatas Europos Sąjungos valstybėms narėms, kurios patiria sunkią ekonominę ir finansinę krizę ir kurios naudojasi Europos finansinės padėties stabilizavimo priemone, siekiant užtikrinti visos Europos Sąjungos vykdomos ekonominės politikos nuoseklumą;

28. palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą sudaryti galimybę regionus, besiribojančius su 107 straipsnio 3 dalies a punkte nurodytais regionais, priskirti 107 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytiems regionams;

29. konstatuoja, kad NRP regionų nustatymas yra susijęs su regionų skirstymu pagal sanglaudos politiką ir konvergencijos regionus (BVP < 75 proc.) ir konkurencijos regionus (BVP > 75 proc.). Atsižvelgiant į naujus Europos Komisijos pasiūlymus sanglaudos politikos srityje ir ypač į tai, kad sukurta nauja **pereinamojo laikotarpio regionų**, kurių BVP sudaro nuo 75 iki 90 proc., kategorija, Regionų komitetas prašo vykdant NRP reformą atkreipti dėmesį į šios naujos kategorijos sukūrimą ir siūlo supaprastintą sistemą, pagal kurią visi pereinamojo laikotarpio regionai būtų priskirti iš anksto nustatytiems 107 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatomis atitinkantiems regionams. Regionų komitetas apgailestauja, kad 2013 m. sausio 14 d. pateiktame Europos Komisijos projekte tik pereinamojo laikotarpio regionai, nepriklausantys 107 straipsnio 3 dalies a punkte apibrėžtiems regionams, yra laikomi iš anksto nustatytais 107 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatomis atitinkančiais regionais. Todėl prašo Europos Komisijos pataisyti projektą siekiant užtikrinti nuoseklumą su ES struktūrinių fondų bendrojo reglamento projektu ir išvengti nevienodų sąlygų taikymo regionams, priklausantiems tai pačiai kategorijai ir patiriantiems vienodus ekonominius sunkumus;

30. atkreipia Europos Komisijos dėmesį į 107 straipsnio 3 dalies a punkte pripažintą išskirtinę **atokiausių regionų** padėtį ir pabrėžia, kad būtina laikytis lankstesnio ir jų ypatumus labiau atitinkančio požiūrio. Regionų komitetas mano, kad šiems regionams, kadangi jie yra toli nuo Europos Sąjungos vidaus rinkos ir arti kitų rinkų, turi būti suteikta galimybė įmonių veiklai ir toliau teikti pagalbą, kuri nebūtų nei laipsniškai mažinama, nei ribotos trukmės, ir pretenduoti į tokio dydžio pagalbą, kokia jiems buvo įprastai skiriama. Investicinės pagalbos klausimu laikosi nuomonės, kad atokiausiems regionams numatytų priemonių nereikia keisti, kadangi atokiausių regionų padėtis, lėmusi tų priemonių įvedimą, yra struktūrinio pobūdžio ir nuolatinė;

31. siūlo Komisijai taip pat apsvarstyti regionų, kuriems taikomos „specialios nuostatos“, sąrašą, kuris bus nurodytas sutartoje daugiametėje finansinėje programoje, siekiant užtikrinti didesnę nuoseklumą tarp šių sanglaudos politikos nuostatų ir NRPG;

32. abejoja, ar Europos Komisija pasirinko **teisingus rodiklius** NRP regionams nustatyti (BVP ir nedarbo lygi) ir siūlo apsvarstyti kitus leidimo teikti tokią pagalbą ir jos kontrolės metodus. Vietos ir regionų valdžios institucijas reikėtų visapusiškai įtraukti į šiuos svarstymus. Regionų komitetas savo nuomonėje „BVP ir kiti rodikliai pažangai vertinti“ jau pasiūlė keletą galimybių;

33. visų pirma Komitetas siūlo Europos Komisijai rengiant regionų nustatymo kriterijus atsižvelgti į tam tikrų regionų **gamtines, geografines arba demografines kliūtis**:

- kaimo vietovių;
- pramonės pereinamojo laikotarpio regionų;
- didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčių vietovių;
 - retai arba labai retai apgyvendintų regionų, nurodytų iš dalies pakeisto pasiūlymo dėl bendrojo reglamento, taikomo bendros strateginės programos fondams, 111 straipsnio 4 dalyje,
- salų regionų,
- pasienio regionų,
- kalnų regionų,
- regionų, kurie kenčia dėl jaunimo emigracijos ir bendro jų gyventojų senėjimo lemiamo demografinio disbalanso, kadangi tai riboja minėtų regionų vystymosi galimybes;

34. atkreipia dėmesį į tai, kad regionų mažiausio dydžio ir vientisumo sąlygos, taikomos nustatant NRP regionus, netinka kaimo regionų atveju. Šiems regionams netaikoma speciali mažo gyventojų tankio vietovėms numatyta tvarka, bet jie vis tik negali atitikti dokumentuose keliamų gyventojų skaičiaus reikalavimų. Regionų komitetas prašo minėtoms sąlygoms suteikti lankstumo, kad jos atitiktų specifinius Europos Sąjungos kaimo regionų ypatumus, arba nustatant priimtinesnes gyventojų skaičiaus ribas, arba šiuos du reikalavimus taikant pakaitomis;

35. norėtų žengti žingsnį į priekį prašydamas iš naujo apsvarstyti NRP regionų nustatymo kriterijus ir skatindamas susipažinti su labiau į regionus orientuotu požiūriu, kuris leistų geriau atsižvelgti į regionų specifiką;

Rekomendacijos dėl būsimų NRP gairių nustatymo krizės sąlygomis

36. atsižvelgdamas į pirmiau paminėtus skirtingus aspektus ir visų pirma į ekonomikos ir socialinę krizę mano, kad NRP sistema dėl jos teigiamo poveikio darbo vietų kūrimui ir ekonominei veiklai šiuo metu yra reikalinga kaip niekad anksčiau. Palankiai vertina Komisijos ketinimą 2016 m. pradėti laikotarpio vidurio regioninių žemėlapių peržiūrą;

37. atkreipia dėmesį, kad šiuo metu galiojančios Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punkte minimi regionai, „kuriuose yra (...) didelis nedarbas“. Atsižvelgiant į užimtumo padėties pablogėjimą daugelyje valstybių narių, Regionų komitetas siūlo nustatant regionus, kuriems taikomas šis straipsnis, be BVP kriterijaus taikyti ir nedarbo lygio kriterijų;

38. mano, kad suskirstymo į zonas metodas pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą turi būti grindžiamas Europos vidurkiu nustatant BVP lyginamąjį standartą ir nedarbo lygį. Tai leistų geriau atspindėti valstybių narių vystymosi skirtumus ir nustatyti pažeidžiamiausius regionus valstybėse narėse, kuriose užfiksuotas didžiausias nedarbo lygis ir mažiausias BVP;

39. laikosi nuomonės, kad nauji **didelėms – Bendrijos prasme – bendrovėms teikiamos pagalbos** apribojimai, taikomi 107 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatas atitinkantiems regionams, yra nepagrįsti, ypač ekonomikos krizės laikotarpiu. Regionų komitetas pabrėžia, kad šiai kategorijai priklauso ne tik didelės tarptautinio kapitalo ir pasaulinėse rinkose veikiančios bendrovės, bet ir daug vietos ir šeimos įmonių, kurios dėl darbo jėgos poreikių peržengia lemiamą 250 darbuotojų ribą. Tarp jų yra ir mažų tik vietos lygiu veiklą plėtojančių įmonių, kurios taikant Europos Sąjungos konsoliduotos atskaitomybės taisyklės ⁽⁶⁾ gali pasiekti ribą, kurią peržengusios būtų laikomos didelėmis bendrovėmis. Dėl Europos Komisijos atimamos bet kokios galimybės jas paremti 107 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatas atitinkančiuose regionuose kyla pavojus užimtumui ir ekonominei veiklai daugiausia sunkumų patiriančiuose regionuose, kuriems sunku tokias bendroves išlaikyti savo teritorijoje;

40. be to, atkreipia dėmesį į **įmonių perkėlimo** – tiek Europos Sąjungos viduje, tiek ir už jos ribų – **pavojų**, kuris kyla regionams dėl pagalbos didelėms bendrovėms uždraudimo. Pastarosios, jei sumažėtų pagalbos lygis ir koeficientai, galėtų nuspręsti išsikelti iš 107 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytų regionų į 107 straipsnio 3 dalies a punkte nurodytus regionus arba Europos Sąjungai nepriklausančias šalis;

41. teigiamai vertina Europos Komisijos 2013 m. sausio 14 d. projekte pasiūlytą apsaugos sąlygą, kuria siekiama įpareigoti didžiąsias bendroves nenutraukti investicijų ir išsaugoti sukurtas darbo vietas, teritorijose, kuriose buvo suteikta pagalba, penkerius metus, o MVĮ atveju – trejus metus;

42. siūlo vadovaujantis šiuo metu galiojančio bendrojo struktūrinių fondų reglamento 57 straipsnio pavyzdžiu numatyti sąlygą dėl visiško pagalbos sumos sugrąžinimo. Ši **sugrąžinimo sąlyga** būtų taikoma penkerius metus nuo pagalbos suteikimo tuo atveju, jei bendrai finansuojamas veiksmas ar jo įgyvendinimo

⁽⁶⁾ 2008 m. rugpjūčio 6 d. Europos Komisijos bendrojo bendrosios išimties reglamento (800/2008) I priedo 3 straipsnis.

sąlygos yra keičiami, jei veiksmu bendrovei ar valstybinei įstaigai suteikiamas pernelyg didelis pranašumas ar įvyksta infrastruktūros objekto nuosavybės pobūdžio pasikeitimas arba gamybinės veiklos nutraukimas. Valstybės narės ir Komisija užtikrina, kad įmonėms, kurioms, perkėlus gamybinę veiklą valstybėje narėje arba į kitą valstybę narę, taikoma arba buvo taikoma išieškojimo procedūra, nebūtų skiriama struktūrinių fondų parama;

43. ragina Europos Komisiją pradėti taikyti mechanizmą, kuris leistų *ex ante* atsižvelgti į dėl NRP galinčius kilti neigiamus išorės veiksnius, susijusius su didelio skaičiaus darbo vietų praradimu ES teritorijoje esančiose įmonėse, ne tik atliekant palyginamąjį vertinimą, kurį Komisija vykdo pranešimų srityje ir kuris šiuo metu atliekamas tik didelių investicinių projektų atveju (2009/C 223/02, p. 54), bet ir taikant Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą;

44. ragina Europos Komisiją **išplėsti dabartines ribas, į kurias atsižvelgiant nustatomos mažos ir vidutinės įmonės (MVĮ)**, kad NRP sistemą būtų galima ir toliau taikyti įmonėms, kurios atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant augimą ir darbo vietų kūrimą atitinkamuose regionuose, ir prisidėti kuriant stiprią ir struktūruotą, regionuose įsitvirtinusių ir neperkeliamą verslo struktūrą, kuri yra pajėgiausia įveikti konkurencingumo, inovacijų ir globalizacijos, kurie yra strategijos „Europa 2020“ tikslai, iššūkius;

45. prašo Komisijos, kad bandant sudaryti palankias sąlygas MVĮ plėtrai ji, kaip ir žemės ūkio ir maisto produktų pramonės sektoriuje, sutiktų sukurti **naują kategoriją**, kuriai priklausytų **vidutinio dydžio įmonės**, turinčios nuo 250 iki 750 darbuotojų ir mažesnę negu 200 mln. eurų apyvartą, ir kuri būtų tarpinė kategorija tarp MVĮ ir didelių bendrovių. Regionų komitetas taip pat ragina pradėti diskusijas, kaip atsižvelgti į **tarpinio dydžio įmones**, išsivysčiusias iš MVĮ ir turinčias nuo 250 iki 5 000 darbuotojų. Komitetas siūlo vidutinio ir tarpinio dydžio įmonėms numatyti atitinkamo dydžio pagalbos koeficientus, kurie būtų didesni už numatytus didelėms bendrovėms ir mažesni už numatytus MVĮ;

46. atkreipia dėmesį, kad norint atsižvelgti į teritorinį aspektą, kuris teikiant NRP atlieka lemiamą vaidmenį, konsoliduotos atskaitomybės taisyklės ⁽⁷⁾ neturėtų būti taikomos regionams, kurie atitinka reikalavimus tokiai pagalbai gauti. Regionų komitetas mano, kad turėtų būti skiriamos tik **savarankiškos įmonės**, neatsižvelgiant į susijusias bendroves arba partnerius;

47. atkreipia dėmesį, kad NRP regionams 2014–2020 m. pasiūlyti pagalbos koeficientai yra panašaus dydžio, kaip šiuo

metu pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą ⁽⁸⁾ MVĮ numatyti pagalbos koeficientai, ir todėl gali išnykti NRP specifinis pobūdis. Todėl Regionų komitetas prašo bent jau išlaikyti 2007–2013 m. pagal NRP gaires numatytus pagalbos koeficientus ir netgi mano, kad ekonomikos krizės laikotarpiu juos reikėtų padidinti;

48. mano, kad naujos pereinamojo laikotarpio kategorijos regionams, turint omenyje jų ekonominį nuosmukį, reikėtų numatyti didesnę koeficientą siekiant sudaryti palankias sąlygas remti investicijas ir užimtumą;

49. pabrėžia, kad NRP regionuose veikiančios įmonės gali gauti pagalbą tik tam tikrai padarytų investicijų arba sukurtų darbo vietų daliai, atitinkančiai įmonės veiklos padidėjimą, kad būtų skatinama regionų ekonominė raida. Regionų komitetas siūlo krizės laikotarpiu būdingesnius **veiklos atnaujinimo ir gamybos įrangos modernizavimo veiksmus** laikyti atitinkančiais NRP gairėse nustatytus reikalavimus pagalbai gauti;

50. nepritaria taisyklių griežtinimui siekdamas atkreipti dėmesį į skatinamąjį poveikį, kuri turėjo NRP, kuri buvo skirta investiciniams projektams, neatsižvelgiant į jų svarbą ar juos vykdančios įmonės dydį. Dėl NRP taisyklių Regionų komitetas pabrėžia, kad **pagalbos skatinamąjį poveikį** lemia remiamo regiono padėties sudėtingumas, nes jei šiuose regionuose nebūtų teikiama pagalba, ten nebūtų investuojama;

51. pritaria Komisijos pasiūlymui reikalavimus atitinkančia laikyti pagalbą laivų statybos įmonėms, kurių padėtis nebepateisina draudimo jas remti, nustatyto tuo metu, kai šiuos sektorius buvo ištikusi rimta perteklinių pajėgumų krizė. Priešingai, Regionų komitetas nepritaria Komisijos pasiūlymui regioninę pagalbą plieno ir sintetinio pluošto pramonės įmonėms laikyti nesuderinama su vidaus rinka. Regionų komitetas pabrėžia, kad jų padėtis nebepateisina draudimo jas remti, nustatyto tuo metu, kai šiuos sektorius buvo ištikusi rimta perteklinių pajėgumų krizė;

52. pasisako už tai, kad būtų sukurta **lankstesnė, greitai prie ekonominių permainų pritaikoma sistema**, kuri pakeistų šiuo metu kas septyneri metai atliekamą paprastą persvarstymą, nesuteikiantį galimybės rasti išeitį ištikus neplanuotai krizei, galinčiai turėti dramatiškų pasekmių tam tikro regiono ekonominei struktūrai. Pavyzdžiui, Regionų komitetas siūlo **regionų lygmeniu numatyti gyventojų rezervą**, kuris būtų perskirtas atsižvelgiant į ekonomines permainas ir pasikonsultavus su subnacionalinėmis valdžios institucijomis;

⁽⁷⁾ 2008 m. rugpjūčio 6 d. Europos Komisijos bendrojo bendrosios išimties reglamento (800/2008) I priedas.

⁽⁸⁾ 2008 m. rugpjūčio 6 d. Europos Komisijos bendrojo bendrosios išimties reglamento (800/2008) 15 straipsnis.

53. siūlo, kad nurodyto laikotarpio metu Europos Sąjungos lygmeniu būtų atliktas bendras NRP sistemos vertinimas siekiant patikrinti, ar nepasireiškė savaimingumo efektas ir ar įmonės neperkeliamos Europos Sąjungos viduje. Jei tai pasitvirtintų, būtų galima numatyti administracines sankcijas, pavyzdžiui, pagalbos grąžinimą.

2013 m. vasario 1 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Regionų komiteto nuomonė. Atokiausi ES regionai įgyvendinant strategiją „Europa 2020“

(2013/C 62/13)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria Komisijos siekiui palaikyti partnerystę grindžiamus santykius su atokiausiais regionais (toliau – AR) ir jiems visapusiškai taikyti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“ atsižvelgiant į AR būdingus ypatumus ir apribojimus;
- pabrėžia, kad pagal subsidiarumo ir daugiapakopio valdymo principus atokiausių regionų valdžios institucijos turėtų aktyviau dalyvauti rengiant ir įgyvendinant Europos programas bei politiką ir užtikrinti, kad į konkrečius atokiausių regionų poreikius būtų atsižvelgta visais sprendimų priėmimo proceso lygmenimis;
- pabrėžia, kad užimtumas yra prioritetinis tikslas ir visų būsimų svarbiausių veiksmų, kurių bus imamasi atokiausiuose regionuose įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, sėkmės kriterijus, todėl ragina ES imtis praktinių priemonių 2012 m. komunikate numatyto naujo socialinio elemento tikslams įgyvendinti;
- pabrėžia, kad visos pažangiam, tvariam ir integraciniam AR augimui skirtos priemonės turi būti įgyvendinamos partnerystės pagrindais ir kad valstybės narės ir regionų valdžios institucijos turi glaudžiai bendradarbiauti siekdamos kuo labiau padidinti AR augimo potencialą;
- pabrėžia regioninio bendradarbiavimo svarbą atokiausiems regionams, turint omenyje jų išskirtinę geografinę padėtį, ir ragina užtikrinti geresnę sinergiją tarp sanglaudos politikai skiriamų lėšų ir Europos plėtros fondo, taip pat panaikinti 150 km kriterijų jūrų sienoms AR bendradarbiaujant su kaimyninėmis šalimis.

Pranešėjas	Malcolm MIFSUD (MT / ELP), Pietos meras
Pamatinis dokumentas	Komisijos komunikatas „Partnerystė su atokiausiais Europos Sąjungos regionais siekiant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo“ COM(2012) 287 final

Regionų komiteto nuomonė – Atokiausi ES regionai įgyvendinant strategiją „Europa 2020“

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Ižanga

1. pritaria Komisijos siekiui palaikyti partnerystę grindžiamus santykius su atokiausiais regionais ⁽¹⁾ (toliau – AR) ir jiems visapusiškai taikyti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“ atsižvelgiant į AR būdingus ypatumus ir apribojimus, kuriuos akcentavo Taryba ⁽²⁾, tačiau pabrėžia, kad reikėtų sukurti mechanizmus, kuriais naudodamiesi AR galėtų dalyvauti įgyvendinant šią strategiją, priešingu atveju AR šios strategijos įgyvendinti negalės;

2. pabrėžia būtinybę rasti priemonių, kuriomis siekiama kompensuoti konkrečius ir nuolatinius atokiausių regionų apribojimus, ir priemonių, kuriomis siekiama propaguoti jų privalumus ir kurti galimybes, pusiausvyrą;

3. atkreipia dėmesį, kad reikia imtis tolesnių **konkrečių** priemonių, kad būtų sudarytos Sutarčių ir bendros politikos taikymo tuose regionuose sąlygos, kaip nustatyta SESV 349 straipsnyje;

4. pritaria Komisijos iniciatyvai įgyvendinti politiką, kuri padėtų AR tapti savarankiškesniais, ekonomiškai stipresniais ir pajėgesniais **kurti tvarias darbo vietas** panaudojant kiekvieno iš jų unikalų turtą ir Europos Sąjungai sukuriama pridėtinę vertę; ši pagalba privalo būti teikiama praktinėmis ir išradinomis Europos Komisijos priemonėmis, kurios padėtų išnaudoti visas SESV 349 straipsniu teikiamas galimybes, pavyzdžiui, nustatant *ad hoc* priemones;

5. atsižvelgdamas į tai, pritaria Komisijos siekiui užtikrinti, kad įvairūs Komisijos padaliniai dalyvautų atokiausiuose regionuose įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ ir glaudžiai bendradarbiautų su Atokiausių regionų pirmininkų sueiga, ekspertų grupėmis ir specialia tarpžinybine grupe taikant specialias priemones ir kartu, **be kita ko, planuojant tvaraus užimtumo galimybių** atokiausiuose regionuose *ad hoc* strategijas;

⁽¹⁾ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 349 ir 355 straipsniai su pakeitimais, padarytais 2010 m. spalio 29 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimu.

⁽²⁾ 3023-iasis Užsienio reikalų tarybos posėdis, 2010 m. birželio 14 d.

6. atsižvelgdamas į pirmiau išdėstytas mintis, Regionų komitetas siūlo pirmenybę teikti **švietimui, mokymui ir užimtumui**, kadangi vietos žmogiškieji ištekliai ir jų kompetencija yra didžiausias atokiausių regionų augimo potencialas;

7. pritaria Komisijos politikai, kuria siekiama parodyti ir oficialiai pripažinti atokiausių regionų geografinės ir kitas potencialias galimybes, kurios naudingos visai ES;

8. ypač pabrėžia atokiausių regionų, kaip aktyviai bendradarbiaujančių ES pasienio regionų ir ES ambasadorių, svarbą, nes jie gali padėti plėsti ES socialinės, ekonominės ir kultūrinės įtakos sferą ir skatinti intensyvesnę prekybą bei dalijimąsi žiniomis su kaimyniniais regionais ir trečiosiomis šalimis, su kuriomis juos sieja tvirti istoriniai ir kultūriniai ryšiai;

9. labiausiai pritaria Komisijos nuomonei, kad artimi AR ryšiai su užjūrio šalimis ir trečiosiomis šalimis, pavyzdžiui, besiformuojančios rinkos ekonomikos šalimis (Brazilija ar Pietų Afrika), Europos Sąjungai yra naudingi;

ATOKIAUSIEMS REGIONAMS SKIRTOS EUROPOS STRATEGIJOS PAŽANGA

10. pritaria ir pabrėžia, kad, be geografinių ir ekonominių apribojimų (atokumas, izoliuotumas, mažumas ir kt.), visi atokiausi regionai labai **skiriasi** galimybėmis ir jiems kylančiomis problemomis ⁽³⁾;

11. pabrėžia nepritarius jokiai požiūriui, kad būtina įvesti reikalavimą dėl pliuralizmo, kuris galėtų iškreipti visą partnerystės idėją ir trukdyti dialogui, kuris būtinas sutarimui pasiekti įvairiais programos įgyvendinimo etapais;

12. pritaria Komisijos politikai, kuria siekiama strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimui visuose atokiausiuose regionuose rasti vieną bendrą vardiklį ir kartu nustatyti kiekvieno AR galimybes ir apribojimus;

⁽³⁾ 2009 m. Komisijos užsakymu „Ismeri Europa“ kartu su ITD-Eu 2011 m. kovo mėn. atliktas tyrimas „Augimo veiksniai atokiausiuose regionuose“.

13. palankiai vertina Komisijos ketinimą priimti atnaujintą atokiausiems regionams skirtą ES strategiją, kuria būtų siekiama didinti produktų įvairovę ir specializaciją, nes tai yra pagrindiniai veiksniai, galintys padėti sustiprinti tradicinius sektorius (pavyzdžiui, žemės ūkio) ir nustatyti bei plėtoti besiformuojančius sektorius, kuriuose panaudojamas unikalus ir specifinis AR turtas;

14. pripažįsta ir akcentuoja pačių AR pradėtus veiksmus modernizuoti ir įvairinti ekonomiką ir atkreipia dėmesį į regionų kompetenciją apibrėžti vystymosi tikslus ir strategijas;

15. pritaria Komisijos nuomonei, kad labai svarbu su AR susijusius veiksmus rinktis laikantis tradicinės sistemos, pagrįstos trimis **tradiciniais elementais** ⁽⁴⁾: pasiekiamumo gerinimas, konkurencingumo didinimas ir regioninės integracijos į kaimyninius regionus skatinimas;

16. apgailestauja, kad apibrėžiant šiuos elementus nebuvo numatytos konkrečios AR pritaikytos priemonės, visų pirma skirtos prieinamumui, kuris yra svarbiausia atokiausių regionų vystymo ir jų integravimo į bendrąją rinką strategijos dalis;

17. **taip pat** palankiai vertina tai, kad Komisija pripažįsta, jog pasiūlymai dėl AR augimo perspektyvų turėtų teigiamai paveikti **visus penkis atnaujintos strategijos elementus** (pagerinti pasiekiamumą, didinti konkurencingumą, stiprinti regioninę integraciją, stiprinti socialinį aspektą, imtis su klimato kaita susijusių veiksmų);

18. tikisi, kad naujam socialiniam elementui, kuris tiesiogiai susijęs su kitais elementais, bus skirti papildomi finansiniai ištekliai ir priemonės, reikalingos tvarioms darbo vietoms atokiausiuose regionuose kurti;

19. atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, visų pirma į konkurencingumą ir regioninę integraciją, pažymi, kad Komisija taip pat turėtų skatinti konkrečią teritorinę veiklą, kad **sustiprintų atokiausių regionų** integraciją Europoje ir kad jie galėtų dalyvauti būsimose Europos Sąjungos strategijose;

20. pabrėžia, kad pagal subsidarumo ir daugiapakopio valdymo principus atokiausių regionų valdžios institucijos turėtų aktyviau dalyvauti rengiant ir įgyvendinant Europos programas bei politiką ir užtikrinti, kad į konkrečius atokiausių regionų poreikius būtų atsižvelgta visais sprendimų priėmimo proceso lygmenimis;

21. pabrėžia regioninio bendradarbiavimo svarbą atokiausiems regionams, turint omenyje jų išskirtinę geografinę padėtį, ir ragina užtikrinti geresnę sinergiją tarp sanglaudos politikai

skiriamų lėšų ir Europos plėtros fondo, taip pat panaikinti 150 km kriterijų jūrų sienoms AR bendradarbiaujant su kaimyninėmis šalimis;

22. remia bendrą ES ir AR prekės ženklų ir logotipų kūrimo iniciatyvas, kuriomis būtų skatinama ES socialinėje, ekonominėje ir kultūros srityje nurodyti AR ir prisidedama prie didesnės integracijos į artimiausius kaimyninius regionus ir į visos ES bendrąją rinką;

PAGRINDINIAI ATNAUJINTOS ES STRATEGIJOS PRINCIPAI

23. pritaria Komisijai, kad, atsižvelgiant į strategiją „Europa 2020“, labai svarbu skatinti atnaujinti ir pakoreguoti atokiausiems regionams skirtą politiką;

24. tačiau išreiškia susirūpinimą, kad įvairių veiksmų, kurių reikia imtis siekiant įgyvendinti kai kuriuos pagrindinius strategijos elementus (t. y. susisiektimo ir naujų technologijų diegimo pasiekiamumui pagerinti), kaina atokiausiems regionams gali būti sunkiai priimtina, todėl gali prireikti **paramos aukštesnių lygmeniu arba leidimo plėtoti viešojo ir privataus sektoriaus partnerystę**, kad ši strategija būtų sėkmingai įgyvendinta nepadidinant piliečiams teikiamų galutinių paslaugų kainos;

25. skatina plėtoti ir optimizuoti esamus regioninius oro uostus, plėtojant viešojo ir privataus sektorių partnerystę, kuri yra viena svarbiausių Europos Sąjungos atokiausių regionų ekonominio ir socialinio vystymosi priemonių;

26. vis dėlto pritaria nuomonei, kad modernizuojant ir įvairinant AR ekonomiką, investuojant į didelį augimo potencialą turinčius sektorius ir juose diegiant inovacijas, galima padidinti AR galimybes, remiamas ES institucijų, viešojo ir privataus sektorių ir suinteresuotųjų subjektų;

27. pabrėžia būtinybę **modernizuoti AR žvejybos laivyną ir jūrų infrastruktūrą** ir ragina Komisiją tai ypač skatinti, kadangi jūrų ir žuvų ištekliai yra vieni didžiausių atokiausiuose regionuose, kurie prisideda prie produktų įvairinimo ir AR integracijos į bendrąją rinką, kartu skatina augimą ir konkurencingą prekybą su kaimyniniais regionais;

28. siūlo Komisijai pagal atnaujintą atokiausiems regionams skirtą strategiją „Europa 2020“ skatinti AR augimą, ES valstybių narių ir AR bendras programas ir partnerystę įtraukiant reikiamose srityse aktyviai veikiančius privačius subjektus, kad būtų vykdoma **veikla, kuria tuo pat metu siekiama daugelio įvairiose atnaujintos ES strategijos dalyse nustatytų tikslų** ir AR skatinami dalyvauti būsimose ES strategijose;

⁽⁴⁾ COM(2004) 343 final, 2004 5 26; COM(2004) 543 final, 2004 8 6.

29. atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, ypač pritaria spartaus interneto ir naujų telekomunikacijų technologijų diegimui AR ir vystymuisi palankių sąlygų sudarymui, nes tai, be kita ko, padėtų pagerinti pasiekiamumą, modernizuoti turizmo sektorių, skatinti ekonominę veiklą, stiprinti socialinį aspektą, didinti konkurencingumą ir stiprinti AR ryšius su žemynine dalimi;

PASIŪLYMAI ATEIČIAI

Vidaus mastu

30. pritaria Komisijos požiūriui, kad sanglaudos politika yra pagrindinė ES priemonė pasiekti strategijos „Europa 2020“ tikslus, **daugiausia ES investicinių lėšų skiriant darbo vietų kūrimui** ir augimui, numatant nuolatinės priemonės, kurios sumažintų AR ir likusios ES skirtumus ir padėtų AR priartėti prie Europos Sąjungos lygio;

31. mano, jog svarbu **užtikrinti, kad svarus finansavimas būtų skiriamas MVĮ sektoriui stiprinti, kad jame būtų galima kurti ir išlaikyti tvarias darbo vietas**; būtina remti inovacijas plačiąja prasme, skatinti ekonomikos ir AR turto modernizavimą ir įvairinimą vadovaujantis kiekvieno iš šių regionų strateginiais sprendimais kaip atskaitos tašku, remti prisitaikymą prie klimato kaitos ir tvaraus energijos tiekimo užtikrinimą;

32. pabrėžia ir remia Komisijos pasiūlymą atokiausiems regionams taikyti specialų režimą nustatant jiems **85 proc. bendro finansavimo normą, nepaisant jų BVP**, ir taip padedant jiems geriausiai pasinaudoti prieinamomis lėšomis;

33. vis dėlto rekomenduoja, vadovaujantis 2012 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento rezoliucija⁽⁵⁾, pratęsti lėšų panaudojimo atokiausiuose regionuose terminą, kad jos būtų panaudotos veiksmingiau;

34. pabrėžia, kad visos pažangiam, tvariam ir integraciniam AR augimui skirtos priemonės turi būti įgyvendinamos partnerystės pagrindais ir kad valstybės narės ir regionų valdžios institucijos turi glaudžiai bendradarbiauti siekdamas kuo labiau padidinti AR augimo potencialą;

35. pritaria Komisijos raginimui, kad AR atstovai visapusiškai dalyvautų rengiant ir stebint partnerystės susitarimus, kuriuos Komisija turi sudaryti su kiekviena valstybe nare kitu finansiniu laikotarpiu;

⁽⁵⁾ 2012 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl sanglaudos politikos vaidmens atokiausiuose Europos Sąjungos regionuose atsižvelgiant į strategiją „Europa 2020“ (2011/2195(INI)).

36. tačiau siūlo ir kitų regionų (**kuriems būdingi panašūs apribojimai ir ypatumai**) atstovams dalyvauti Europos Komisijos Regioninės politikos generaliniam direktoratui atliekant *ex-ante* ir *ex-post* vertinimus, kai jų dalyvavimas yra reikalingas, kad būtų galima konstruktyviai išryškinti ir palyginti panašią praktiką, politiką ir sprendimus, kartu generuoti naujas idėjas, paremtas kitų panašių regionų (ne AR) geriausia praktika;

37. siūlo visoje Europoje kurti ir plėsti tinklus siekiant remti atokiausiems regionams naudingus aukštos kokybės mokslinius tyrimus, kad šie novatoriški moksliniai tyrimai paskatintų ir padidintų paramos gavėjų dalyvavimą visose susijusiose mokslo srityse pritraukiant, mokant ir išlaikant profesionalius mokslo darbuotojus ir MTTPI (mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų) srities specialistus, kad jie pagerintų mokslinių tyrimų aplinką ir **pasiūlytų naujų tvaraus užimtumo galimybių** atokiausiuose regionuose;

38. siūlo skatinti atokiausiuose regionuose ir visoje ES kurti *ad hoc* centrus ir laboratorijas, kurios skleistų su šiais regionais susijusių mokslinių tyrimų rezultatus, informaciją apie geriausių praktiką ir sėkmės atvejus siekiant sukurti naują platesnį idėjų ir praktinių pasiūlymų šaltinį, paskatinti glaudų valstybių narių ir atokiausių regionų bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą su likusia ES dalimi taip sukuriant naujų tvaraus užimtumo galimybių atokiausiuose regionuose;

39. rekomenduoja atokiausiuose regionuose įgyvendinti konkrečius ES projektus, judumo programas ir vykdyti sanglaudos veiklą siekiant paskatinti jų dalyvavimą ir vietos žmoniškųjų išteklių profesinį mokymą apie **dalyvavimo proceso**, apimančio AR pilietinės visuomenės viešuosius ir privačius subjektus, svarbą ir pabrėžia, kad tik suvieniję jėgas jie pasieks strategijoje „Europa 2020“ iškeltus tikslus šiuose regionuose užtikrinti tvarų ir integracinį augimą;

40. siūlo pirmiau minėto mokymo rezultatus paversti **užimtumo** atokiausiuose regionuose **galimybėmis**, taip prisidedant prie tolesnės sklaidos ir informacinių kampanijų dėl atnaujintos ES strategijos, kuria siekiama sukurti pažangią AR partnerystę ir įgyvendinti susijusias programas;

41. rekomenduoja paspartinti ES ir ES nepriklausančių šalių bendradarbiavimą inovacijų ir branduolių srityje ir stiprinti regioninį bendradarbiavimą siekiant paskatinti investicijas iš ES nepriklausančių šalių ir turizmą. Šios priemonės iš tikrųjų galėtų būti veiksmingas žingsnis siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų;

42. pritaria Komisijos siūlymui tęsti pagalbos žemės ūkiui programą POSEI, kadangi ji yra BŽŪP pirmojo ramsčio atitikmuo šioms regionams ir todėl yra pagrindinė žemės ūkio išsaugojimo ir vystymo atokiausiuose regionuose priemonė. Taip pat pasisako už tai, kad būtų tęsiama vadinamoji žuvininkystės POSEI programa, kadangi ši papildomų sąnaudų kompensavimo tvarka yra ypač svarbi priemonė norint žuvininkystės ir akvakultūros produktus platinti už atokiausių regionų ribų;

43. šiomis aplinkybėmis pabrėžia, kad būtina atlikti AR ekonomikai įtakos turinčių tarptautinių susitarimų poveikio tyrimus, kad būtų išvengta padarinių ekonomikai, kuri pati savaime yra labai pažeidžiama;

44. pabrėžia, kad reikia sustiprinti ir integruotą jūrų politiką, kadangi jūrų ištekliai yra vienas pagrindinių strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo atokiausiuose regionuose ramsčių;

45. pabrėžia AR jūrų ir žuvų išteklių svarbą ir ragina Komisiją skatinti AR žvejybos laivyno, įskaitant pakartotinių pagalbos laivų statymui įvedimą būsimu 2014–2020 m. laikotarpiu, ir jūrų infrastruktūros modernizavimą;

46. palankiai vertina tai, kad Komisija skatina tolesnį AR tvaraus turizmo augimą, ypač besiformuojančių specializuotų sektorių augimą, ir potencialių AR augimo veiksmų plėtojimą (jūrų išteklių, tvaraus turizmo, biologinės įvairovės, ekologinės statybos ir kt.) tam panaudojant MTPI (mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų) rezultatus, kad būtų **skatinamos naujos galimybės užimtumui ir verslui**, nes taip būtų galima sumažinti (*inter alia*) protų nutekėjimo mastą ir padidinti energijos vartojimo efektyvumą bei atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą;

47. pabrėžia būtinybę **remti AR mokymo ir švietimo sistemas**, todėl ragina Komisiją užtikrinti, kad dabartinėse ES švietimo ir mokymo programose, ypač susijusiose su judumu, būtų atsižvelgta į AR ypatumus;

48. pabrėžia, kad atliekant būsimą ES valstybės pagalbos sistemos peržiūrą reikia atsižvelgti į AR ypatumus, ir paraginti užtikrinti didesnę AR įmonėms remti skirtų priemonių lankstumą, paprastumą ir nuoseklumą;

49. siūlo pirmenybę teikti paramos priemonėms, skirtoms tobulinti, modernizuoti ir restruktūrizuoti AR sveikatos priežiūros ir švietimo sistemas viešojo ir privačiojo sektorių suinteresuotųjų subjektų partnerystės pagrindais;

Išorės mastu

50. pritaria Komisijai, kad AR geografinė padėtis naudinga visai ES ir kad jų potencialo plėtojimas ir jų visapusiškas integravimas į bendrąją rinką yra išskirtinė galimybė ES pasinaudoti atokiausių regionų sukuriama pridėtine verte ir toliau užtikrinant skirtingą tvarką, kuri nepažeistų lygių galimybių ir proporcingumo principo, bei pusiausvyrą tarp šio vidaus aspekto ir geresnės integracijos į jų tiesioginę geografinę aplinką;

51. siūlo įvertinti (pagal paklausą tikslinėje rinkoje ir jų pačių regioninėje aplinkoje), kokių naujų produktų gamybą tam tikros valstybės narės galėtų paskatinti atitinkamuose AR, kad būtų sudarytos palankios sąlygos platesnio masto prekybai ir dalijimuisi žiniomis su AR kaimyniniais regionais ir trečiosiomis šalimis, pavyzdžiui, besiformuojančios rinkos ekonomikos šalimis (konkrečiai Brazilija ir Pietų Afrika), ir atsirastų daugiau tvaraus užimtumo galimybių;

52. norėtų pabrėžti, kad pirmiau pateiktas pasiūlymas gali atverti galimybių ir AR, ir ES, t. y. **naujų galimybių jūrų transporto srityje, su tuo susijusių galimybių įsidarbinti**, plėtoti jūros baseino transporto sektorių ir optimizuoti transporto sąnaudas bei stiprinti ES prekybinius santykius su besiformuojančiomis tarptautinėmis rinkomis;

53. pritaria Komisijos nuomonei, kad atokiausius regionus reikia paversti ne tik verslo ir bendradarbiavimo platformomis, bet ir tikrais strateginiais ES ambasadoriais Karibų jūros ir Atlanto bei Indijos vandenynų regionuose, išnaudojant tikrąsias jų galimybes ir šiose zonose išplečiant Europos įtaką, kuri būtų naudinga visai ES; todėl ragina ES patvirtinti konkrečias priemones, kurios skatintų tinkamas AR jungtis su kaimyninėmis trečiosiomis šalimis;

54. pabrėžia AR privalumą, kad jie yra arti kaimyninių trečiųjų šalių ir teritorijų, turint omenyje regioninės prekybos ir bendradarbiavimo teikiamas galimybes plėtoti bendrosios rinkos išorės aspektą;

55. be to, ragina Komisiją skatinti AR integraciją į atitinkamas geografines teritorijas vykdant prekybą, plėtojant kosmoso pramonę ir kitą unikalų AR turtą, taip pat modernizuoti ir įvairinti AR ekonomiką kartu sudarant **daugiau tvaraus užimtumo galimybių**;

56. atsižvelgdamas į tai, pabrėžia būtinybę atnaujintos AR strategijos būsimuose veiksmų planuose remti abu požiūrius: AR sudaryti daugiau galimybių patekti į bendrąją rinką, kita vertus, sudaryti palankesnes sąlygas atokiausių regionų integruotai regioninei rinkai;

57. palankiai vertina Komisijos išsipareigojimą atsižvelgti į atokiausius regionus imantis komunikate „Smulkusis verslas dideliame pasaulyje“⁽⁶⁾ nurodytų veiksmų tarptautiniu mastu veikiančių MVĮ veiklai plėtoti ir atitinkamai juos priderinti, pavyzdžiui, konkurencijos teisės srityje priimančias priemones, skirtas AR MVĮ internacionalizavimui skatinti; pripažįsta Europos Sąjungos struktūrinių fondų, kaip svarbaus MVĮ finansavimo šaltinio, vaidmenį ir pritaria, kad reikia sudaryti geresnes sąlygas MVĮ dalyvauti viešuosiuose pirkimuose;

Išvados

58. pripažįsta veiksmingą ES institucijų išsipareigojimą užtikrinti tvarų ir integracinį AR augimą ir pabrėžia, kad būtina plėtoti ES institucijų, valstybių narių, atokiausių regionų ir visų kitų svarbių veikėjų ir suinteresuotųjų subjektų (viešojo ir privačiojo sektorių), galinčių prisidėti prie tvaraus šių regionų vystymosi, partnerystę;

59. pabrėžia, kad **užimtumas** yra prioritetas tikslas ir visų būsimų svarbiausių veiksmų, kurių bus imamasi atokiausiuose regionuose įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, sėkmės kriterijus, todėl ragina ES imtis praktinių priemonių 2012 m. komunikate numatyto naujo socialinio elemento tikslams įgyvendinti, nes Komisija, užuot tai dariusi, tik mini bendras finansavimo programas, tačiau nenumato tinkamų moduliavimo mechanizmų;

60. pritaria AR iniciatyvai parengti AR augimo ir užimtumo tyrimą – jis turėtų būti pristatytas ES lygmeniu, kad būtų galima įvertinti jo tinkamumą ir tolesnes įgyvendinimo galimybes;

61. siūlo keletą konkrečių **naujų užimtumo galimybių** atokiausiuose regionuose skatinimo ir kūrimo pavyzdžių;

62. be to, pabrėžia, kad pirmenybę reikėtų teikti AR **sveikatos sistemai, mokymui ir švietimui** siekiant optimizuoti vietos žmogiškuosius išteklius ir patirtį, kurie yra didžiausias atokiausių regionų augimo potencialas;

63. atsižvelgdamas į AR ekonomikos modernizavimo ir įvairinimo svarbą, pabrėžia būtinybę **modernizuoti AR žvejybos**

laivyną ir jūrų infrastruktūrą ir ragina Komisiją tai ypač skatinti, kadangi jūrų ir žuvų ištekliai yra vieni didžiausių atokiausiuose regionuose, kurie prisideda prie produktų įvairinimo ir AR integracijos į bendrąją rinką, kartu skatina augimą ir konkurencingą prekybą su kaimyniniais regionais;

64. pabrėžia, kaip tokie pagrindiniai veiksmai gali ir atokiausiems regionams, ir ES atverti naujų galimybių **jūrų transporto srityje, su tuo susijusių galimybių įsidarbinti, plėtoti jūros baseino transporto sektorių ir optimizuoti transporto sąnaudas bei stiprinti ES prekybinius** santykius su besiformuojančiomis tarptautinėmis rinkomis;

65. kartu su Europos Parlamentu pritaria būtinybei sukurti *ad hoc* transporto ir IRT sistemą, kad AR galėtų veiksmingai spręsti patiriamas teritorinio izoliuotumo ir skaitmeninės atskirties problemas;

66. be to, ragina Komisiją skatinti AR integraciją į atitinkamas geografines teritorijas vykdant prekybą, plėtojant unikalų AR turtą, modernizuoti ir įvairinti jų ekonomiką siekiant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo;

67. pabrėžia, kad svarbu panaikinti 150 km kriterijų jūrų sienoms AR bendradarbiaujant su kaimyninėmis šalimis, kadangi daugelis AR yra salos, esančios didesniu nei 150 km atstumu nuo kaimyninių šalių;

68. pabrėžia regioninio bendradarbiavimo svarbą atokiausiems regionams; tam reikalingas ne tik pagal ERPF įgyvendinamų teritorinio bendradarbiavimo programų tęstinumas, bet ir geresnė sinergija tarp sanglaudos politikai skiriamų lėšų ir Europos plėtros fondo;

69. atsižvelgdamas į tai, pabrėžia būtinybę atnaujintos AR strategijos būsimuose veiksmų planuose remti abu požiūrius: viena vertus, sudaryti daugiau galimybių patekti į bendrąją rinką, kita vertus, sudaryti palankesnes sąlygas atokiausių regionų integruotai regioninei rinkai.

2013 m. vasario 1 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁶⁾ COM(2011) 702 final, 2011 11 9.

Regionų komiteto nuomonė. Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo skatinant augimą ir darbo vietų kūrimą

(2013/C 62/14)

REGIONŲ KOMITETAS

- primena Europos Komisijai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra dažnai atsakingos už užimtumo, švietimo ir mokymo politikos įgyvendinimą. Dėl minėtos priežasties šiose politikos srityse labai svarbus teritorinis aspektas, todėl Komitetas apgailestauja, kad Europos Komisijos komunikate konkrečiai neminima vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencija;
- palankiai vertina „Susitarime dėl ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo“ Europos Sąjungos lygmeniu valstybėms narėms numatytas priemones. Regionų komitetas pabrėžia šio susitarimo sąsają su 2014–2020 m. daugiametėje finansinėje programoje (DFP), visų pirma 1 antraštinėje dalyje „Tvarus augimas“, numatytais augimo skatinimo programomis;
- ragina valstybės nares nacionalinėse reformų programose atsižvelgti į Europos Komisijos gaires ir ypatingą dėmesį skirti darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyrai, kuri yra tikras iššūkis Europos darbo rinkai;
- mano, kad svarbu skatinti savarankiško darbo formas ir savarankišką verslą ypatingą dėmesį skiriant savo verslą pradedančiam jaunimui. Tokia strategija leistų veiksmingiau paskirstyti lėšas, kurios priešingu atveju būtų neproduktyviai panaudotos, pavyzdžiui, ankstyvos pensijos išmokoms ar bedarbystės pašalpoms;
- siūlo užtikrinti aktyvesnį regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimą nacionaliniuose užimtumo planuose apibrėžiant ekologišką darbo vietų skatinimo politiką;
- teigiamai vertina pasiūlymą patobulinti EURES tinklą, be kita ko, pradedant teikti paslaugą „Match and Map“, kuri padėtų susidaryti aiškų geografinio siūlomų darbo vietų pasiskirstymo vaizdą. Šiuo klausimu primena nacionalinių ir regioninių darbo biržų vaidmenį ir siūlo jų veiklą labiau susieti su Europos įmonių tinklu, regionais ir prekybos rūmais.

Pranešėja

Marialuisa COPPOLA (IT / ELP), Veneto regiono tarybos narė

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ekonomikos atsigavimas kuriant darbo vietas“

COM(2012) 173 final

Regionų komiteto nuomonė – Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo skatinant augimą ir darbo vietų kūrimą**I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS****REGIONŲ KOMITETAS**

1. palankiai vertina Europos Komisijos komunikatą „Ekonomikos atsigavimas kuriant darbo vietas“ ir primena, kad visiškas užimtumas ir socialinė sanglauda yra Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo numatyti tikslai ir jų turi būti siekiama laikantis proporcingumo ir subsidarumo principų (SESV 3, 4, 5, 6 ir 9 straipsniai); mano, kad Komisijos komunikatas yra politinis aktas, po kurio turės būti įgyvendinamos konkrečios valstybių narių ir vietos ir regionų valdžios institucijų teisėkūros iniciatyvos;

2. pažymi, kad Komisija pabrėžia būtinybę nacionaliniu lygmeniu vykdyti struktūrines reformas, visų pirma siekiant liberalizuoti paslaugų ir darbo rinkas. Regionų komitetas sutinka, kad tokių reformų reikia, tačiau pageidautų konkretnių pasiūlymų dėl priemonių skatinti užimtumą ekologiškos ekonomikos sektoriuose;

3. dar kartą prašo Komisijos visuose pasiūlymuose, visų pirma susijusiuose su Europos Komisijos komunikato „Ekonomikos atsigavimas kuriant darbo vietas“ įgyvendinimu, atsižvelgti į SESV 9 straipsnį, kuriame kalbama apie didelio užimtumo skatinimą, tinkamos socialinės apsaugos užtikrinimą ir kovą su socialine atskirtimi;

4. tvirtai remia strategiją „Europa 2020“ ir joje pasiūlytas priemones (pavyzdžiui, nacionalines reformų programas), pritaria pastangoms įgyvendinti užimtumo tikslus ir ragina valstybes nares tęsti šioje strategijoje numatytus augimą ir inovacijas skatinančius veiksmus;

5. vis dėlto, su nerimu pažymi, kad jau keletą metų ekonominis ir socialinis atotrūkis tarp valstybių narių (ir tarp įvairių regionų) ne mažėja, o didėja;

6. pabrėžia, kad, norint pasiekti Europos užimtumo strategijoje iškelto tikslus, reikėtų atsižvelgti į teritorinį aspektą ir suteikti valstybėms narėms ir vietos ir regionų valdžios institucijoms pakankamą veiksmų laisvę nustatyti savo prioritetus ir parengti tinkamus politinius sprendimus problemoms spręsti.

Didelę naudą gali duoti ir teisingas sanglaudos politikos fondų naudojimas. Todėl daugiapakopio valdymo metodas, suderintas su subsidarumo principu, ypač rengiant nacionalines reformų programas, be abejonės, yra tinkamiausias būdas patenkinti vietos poreikius ir veiksmingiau įgyvendinti užimtumo tikslus;

7. mano, kad užimtumo srityje kylantys ir iškilsiantys iššūkiai susiję ne tik su jaunimo, bet ir su vyresnių nei 55 metų asmenų, žmonių su negalia, imigrantų ir moterų nedarbu, taip pat su išaugusiu ilgalaikių bedarbių skaičiumi. Todėl Komitetas ragina Europos Komisiją ir valstybes nares šioms asmenų grupėms skirti ypatingą dėmesį, kadangi tai yra vertingas ir patirties turintis žmogiškasis kapitalas;

8. primena Europos Komisijai, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra dažnai atsakingos už užimtumo, švietimo ir mokymo politikos įgyvendinimą. Dėl minėtos priežasties šiose politikos srityse labai svarbus teritorinis aspektas, todėl Komitetas apgailestauja, kad Europos Komisijos komunikate konkrečiai neminima vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencija;

9. ragina Europos Komisiją ir valstybes nares įgyvendinti reikiamas priemones siekiant kovoti su žalinga socialinio dempingo ir nelegalaus darbo, kuris susijęs ir su tam tikromis nelegalios imigracijos išnaudojimo formomis, praktika ir užkirsti jai kelią;

10. primygtinai prašo Europos Komisijos skatinti Europos pramonės ir paslaugų konkurencingumą stiprinant Europos Sąjungos ekonomikos valdyseną, kad būtų išvengta protekcionistinės politikos sugrįžimo;

2012 m. birželio 28–29 d. Europos Vadovų Taryba, „Susitarimas dėl ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo“

11. džiaugiasi, kad 2012 m. birželio 28–29 d. Europos Vadovų Taryboje ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo klausimams buvo skirtas didžiausias dėmesys ir šiame aukščiausio lygio susitikime pripažinta, kad visais Europos Sąjungos valdymo lygmenimis būtina aktyviau skatinti ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo priemones ir politiką;

12. pabrėžia, kad valstybių narių biudžeto konsolidavimas savaime nėra tikslas. Vietos ir regionų valdžios institucijos turi būti raginamos šiame procese dalyvauti pagal savo galimybes laikantis proporcingumo principo ir nepakenkiant ekonomikos augimui ir teritorinei bei socialinei sanglaudai;

13. iš esmės palankiai vertina „Susitarime dėl ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo“ Europos Sąjungos lygmeniu valstybėms narėms numatytas priemones. Regionų komitetas pabrėžia šio susitarimo sąsają su 2014–2020 m. daugiametėje finansinėje programoje (DFP), visų pirma 1 antraštinėje dalyje „Tvarus augimas“, numatytais augimo skatinimo programomis. Šį susitarimą pasirašiusios valstybės nuo šiol turi laikytis nuoseklios pozicijos vykstant deryboms dėl DFP. Konkrečiai dėl Tarybos išvadose nurodytų Europos lygmens priemonių Regionų komitetas visų pirma atkreipia dėmesį į būtinybę stiprinti bendrąją rinką, paprastinti reglamentavimą, sutelkti EIB lėšas ir nedelsiant pradėti „projektų obligacijų iniciatyvos bandomąjį etapą“, kad būtų galima finansuoti skubias augimą skatinančias priemones. Per bandomąjį etapą būtina vengti konkurencijos iškrypimo ir situacijos, kai projektai nėra komerciniu požiūriu perspektyvūs. Ši priemonė neturi pakeisti valstybių narių, vietos ir regionų valdžios institucijų kapitalo arba privataus kapitalo. Dėl pratęsimo po bandomojo etapo turi būti sprendžiama tik atlikus nepriklausomą įvertinimą. Vertinimuose svarbu atsižvelgti į tai, ar atrinkti projektai suteikė papildomos naudos Sąjungai;

14. primena, kad nuomonėje dėl Europos infrastruktūros tinklų priemonės⁽¹⁾ Komitetas jau pateikė savo poziciją dėl strateginei infrastruktūrai finansuoti skirtų projektų obligacijų iniciatyvos ir rekomenduoja vietos ir regionų valdžios institucijas įtraukti į TEN projektus siekiant užtikrinti kuo didesnę naudą piliečiams;

15. vis dėlto apgailestauja, kad Tarybai paskelbus išvadas ne visos valstybės narės imasi skubių veiksmų ir kad išvadose nepakankamai ryžtingai skatinamos kitos ekonomikos augimui spartinti skirtos priemonės;

Remti darbo vietų kūrimą

16. palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymus, kuriais remiamas darbo vietų kūrimas, visų pirma susijusius su mokesčių naštos mažinimu įmonėms nedarant poveikio biudžetui, bet sumažinant mokesčių našą kitų pajamų šaltinių (pavyzdžiui, aplinkos mokesčių) sąskaita;

17. primena, kad, ypač atsižvelgiant į ekonomikos krizę, labai svarbu sutelkti pastangas ne tik į naujų darbo vietų kūrimą ir struktūrinių pokyčių skatinimą, bet ir į esamų išsaugojimą;

18. siūlo geriau naudoti, koordinuoti ir tarpusavyje derinti Europos, nacionalinio, regionų ir vietos lygmens priemones (ypač ragina naudotis ne tik ESF, bet ir ERPF), kad būtų remiamas savarankiškas darbas, socialinės įmonės, mokymo ir

darbo derinimas ir naujų įmonių steigimas. Geresnis koordinavimas užtikrintų veiksmingesnį esamų priemonių naudojimą;

19. mano, kad Europos augimo darbotvarkė, kuria skatinamos tvarios ir kokybiškos darbo vietos, turi būti grindžiama siekiu sukurti veiksmingą Europos pramonės atkūrimo strategiją užtikrinant aktyvų visų lygmenų valdžios institucijų dalyvavimą, stiprią pramonės politiką, kuria skatinamas MVĮ (kurios yra Europos ekonomikos pamatas ir atspindi jos kultūros ir pramonės istoriją) ir paslaugų sektoriaus konkurencingumas. Kad įgyvendintų tokią pramonės atkūrimo strategiją Europos Komisija turi pasinaudoti visomis Lisabonos sutarties teikiama galimybėmis pramonės politikos srityje ir, pasitaikius progai, „imtis bet kokios naudingos iniciatyvos šiam [valstybių narių] koordinavimui [pramonės politikos srityje] skatinti, ypač iniciatyvų, kuriomis siekiama nustatyti gaires ir rodiklius, organizuoti keitimąsi geriausia patirtimi ir rengti reikiamus elementus periodinei stebėsenai ir vertinimui“ (SESV 173 straipsnis. Ši pramonės atkūrimo strategija, kuri turėtų būti sukurta atlikus pavyzdinės iniciatyvos „Globalizacijos eros pramonės politika“ laikotarpio vidurio peržiūrą, visų pirma turėtų padėti užtikrinti paprastesnes sąlygas kreditams gauti, sumažinti administracinę našą ir sukurti verslui palankią aplinką. Siekiant pastarojo tikslo Regionų komitetas prisidėjo ir, bendradarbiaudamas su Europos Komisija, surengė konkursą „Verslus Europos regionas“; be to, pabrėžia veikiančio ir veiksmingo viešojo sektoriaus, kuris yra būtinas ekonomikos augimui užtikrinti, svarbą;

20. mano, kad svarbiausias Europos įmonių konkurencingumo veiksnys - produktyvumo didinimas užtikrinant tvarų veiksmingą išteklių valdymą, taip pat ilgalaikį mokymą, inovacijas ir atsakomybės pasidalijimą; todėl mano, kad svarbu pasinaudoti (įskaitant Europos sertifikatų naudojimą) aktyviai tvarumo srityje veikiančių įmonių patirtimi;

21. pabrėžia, kad, kalbant apie Europos produktų kokybės propagavimą, papildomas ES kilmės ženklinimas, kartu su nacionaliniu arba kokybės ženklinimu, būtų naudingas įmonėms, turėtų teigiamos įtakos ir užimtumui;

22. primena RK nuomonę dėl paketo „Atsakingos įmonės“ (dėl Europos Komisijos komunikatų COM(2011) 681–685 final) ir pabrėžia, kad socialinio ir aplinkos tvarumo strategija gali turėti teigiamo poveikio įmonių konkurencingumui, rizikos valdymui, sąnaudų kontrolės, ilgalaikių ryšių su klientais palaikymui ir inovaciniams gebėjimams;

23. pritaria priemonėms, skirtoms skatinti darbo vietų kūrimą su aplinkos tvarumu, sveikatos priežiūra ir IRT susijusiose veiklos srityse (šią poziciją Komitetas jau yra pareiškęs 2012 m. kovo 22–23 d. RK biuro išvadose), ir be kita ko nori priminti, kad didžiąją Europos darbo rinkos dalį vis dar užima pramonės ir gamybos sektoriuose dirbantys darbuotojai,

⁽¹⁾ Cdr 648/2012, COTER-V-24.

kurie padėjo kurti Europos raidos istoriją. Todėl Regionų komitetas prašo labiau atsižvelgti į šias darbo vietas ir pasiūlyti žmogiškojo kapitalo perkvalifikavimo priemones;

24. primena, kad, pereinant prie tvarios ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, teks restruktūrizuoti dabartinę darbo rinką ir ji visais atžvilgiais turės būti remiama tinkamomis skatinamosiomis priemonėmis;

25. pritaria pasiūlymui pratęsti mikrofinansų priemonę „Progress“, kadangi ji suteikia galimybę skirti nedideles sumas visuomenei naudingiems ir reikalingiems tikslams;

26. remia Europos Komisijos pasiūlymą tęsti Europos pritaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (EGF) veiklą, kadangi Europos įmonės vis dar patiria užsitęsusių krizių pasekmes ir netikrumą. Tačiau tikisi gauti aiškesnės informacijos apie šios programos ateitį ir pageidauja, kad fondo lėšų panaudojimo procedūros būtų lankstesnės, spartesnės ir aiškesnės;

Atkurti darbo rinkų dinamiką

27. ragina valstybes nares nacionalinėse reformų programose atsižvelgti į Europos Komisijos gaires ir ypatingą dėmesį skirti darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyrai, kuri yra tikras iššūkis Europos darbo rinkai. Politika, kurioje skiriamas dėmesys būtinybei užtikrinti darbo rinkos lankstumą ir kuria siekiama apsaugoti piliečius, turėtų būti derinama su vietos ir regionų valdžios institucijomis; be to, apgailestauja, kad, nepaisant 2012 m. pavasario Europos Vadovų Taryboje priimto politinio išpareigojimo ir Komisijos komunikate apibrėžtų gairių, ne visos valstybės narės savo 2012 m. nacionalinėse reformų programose pristatė nacionalinių užimtumo planus, kuriuose būtų numatytas išsamus darbo vietų, visų pirma ekologiškų, kūrimą skatinančių priemonių paketas;

28. išreiškia susirūpinimą dėl jaunimo neveiklumo ir nedarbo lygio Europos Sąjungoje ir ragina Europos Komisiją ir valstybes nares imtis visų reikiamų priemonių, kad jaunimui būtų užtikrintas kvalifikuotas ir leidžiantis tobulėti darbas, suteikiantis jauniems žmonėms finansinį savarankiškumą ir stabilumą;

29. atkreipia dėmesį, kad kai kuriose šalyse jaunimo nedarbo lygis yra kur kas aukštesnis nei kitose, ir todėl ragina Europos Komisiją itin atidžiai stebėti šią padėtį ir be kitų priemonių numatyti griežtesnę įgyvendinamų programų kontrolę bei dėti pastangas, kad būtų greičiau priimtas pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl jaunimo garantijų;

30. pripažįsta, kad kai kuriose valstybėse narėse pasitaiko atvejų, kai darbdaviai piktnaudžiauja pameistrystės programomis, ir palankiai vertina pasiūlymą sukurti kokybišką pameistrystės sistemą, tačiau rekomenduoja užtikrinti pakankamą jos

lankstumą ir neapsunkinti įmonių galimybių pasinaudoti pameistrystės programomis;

31. ragina valstybes nares pasirūpinti, kad iki 2013 m. visi pameistrai, pasirašę pameistrystės sutartį, gautų tinkamą apsaugą ir reikiamos informacijos apie savo ir darbdavio teises ir pareigas;

32. atkreipia dėmesį į tai, kad reikia užtikrinti palankias galimybes Europos Sąjungos universitetų studentams pasinaudoti gamybinės praktikos programomis ir taip padėti priartinti studentus prie darbo rinkos. Iš tiesų labai svarbu palaikyti akademinės bendruomenės ir darbo rinkos ryšius; šiuo tikslu būtų galima pasinaudoti tam tikromis programomis, pavyzdžiui, mokymosi visą gyvenimą programa arba programa „Erasmus“ jauniems verslininkams. Pastaroji programa pasirodė esanti ypač veiksminga priemonė skatinti verslumą, kuris yra labai svarbus siekiant įveikti krizę;

33. tikisi, kad regionų valdžios institucijos galės atlikti svarbų vaidmenį palaikydamos ryšį tarp mokymo įstaigų ir gamybos sektoriaus skatindamos sudaryti susitarimus, kuriais universitetai išsipareigotų pripažinti įmonėse arba viešojo ar trečiojo sektoriaus organizacijose studijų metu vykdytą veiklą. Šią praktiką būtų galima taikyti sudarant už švietimą atsakingos regioninės arba vietos įstaigos, socialinių partnerių, taip pat įmonei ir universitetui atstovaujančios struktūros susitarimus;

34. pažymi, kad šiuo metu pameistrystė jaunuoliams yra viena pagrindinių integracijos į darbo rinką formų, tačiau pabrėžia, kad, iš esmės kaip jau ne kartą yra pasitaikę, jaunuoliai siuntinėjami iš vienos pameistrystės vietos į kitą, jiems nesuteikiama galimybė pasirašyti tikros darbo sutarties, kuria būtų užtikrintos deramos garantijos. Todėl apgailestauja, kad Europos Komisijos pasiūlymuose nenurodoma, kaip valstybėms narėms tokius atvejus reglamentuoti ir kaip tokios situacijos išvengti taikant tinkamą užimtumo politiką, galbūt mokesťines paskatas ir kitas tinkamas priemones;

35. primena, kad jauni žmonės turi didelį potencialą, kadangi turi įgimtų gebėjimų naudoti ir išsivinti naujoves, ir įmonės, organizacijos bei viešosios įstaigos tai turėtų įvertinti. Pameistrystės pridėtinė vertė yra ta, kad pameistrys tampa aktyvia darbo jėga įmonei, organizacijai ar viešojo sektoriaus institucijai, kuri savo ruožtu yra suinteresuota toliau su juo dirbti;

36. tikisi, kad artimiausioje ateityje Europos šalys pritaikys savo švietimo sistemas prie kintančios padėties pasaulinėje darbo rinkoje. Pagrindinis švietimo vertinimo rodiklis – besimokančiųjų skaičius – nevisiškai tinka šiai paskirčiai. Todėl Komitetas ragina pasirinkti naujas, veiksmingesnes priemones švietimo politikai vertinti. Jis rekomenduoja patikslinti aukštojo mokslo tikslus, o vertinimo, stebėsenos ir finansavimo sistemą pritaikyti prie rinkos poreikių;

37. pritaria, kad trūksta ateities darbo rinkos poreikius atitinkančių įgūdžių, todėl palankiai vertina pasiūlymą parengti ES įgūdžių panoramą, kuri turi padėti per kuo trumpesnį laikotarpį užtikrinti visišką kvalifikacijos ir įgūdžių pripažinimą, o tai yra būtinas žingsnis norint Europos Sąjungoje sukurti tikrą bendrąją darbo rinką;

38. pabrėžia, kad būsimas Europos įgūdžių pasas neturėtų tapti „žemesnių“ standartų pripažinimo priemone - jis turėtų padėti panaudoti realius praktinius gebėjimus (pavyzdžiui, gamybos, amatininkystės ir kt. srityse), kuriais pasižymi įvairūs mūsų regionai, ir tokiu būdu skatinti vertinti gebėjimus;

39. pripažįsta, kad šiuo metu nėra pakankamos švietimo sistemos ir darbo rinkos sinergijos, todėl siūlo skatinti derinti mokymąsi ir darbą rengiant jau minėtas pameistrystės programas, taip pat užtikrinti specialistų įgyvendinamas mokymo programas mokyklose ir universitetuose;

40. siūlo parengti specialias valstybės tarnautojų ir įmonių mainų programas, kad būtų užpildyta spraga tarp valstybės tarnybų ir įmonių poreikių, sudarant sąlygas vieniems kitus pažinti ir sužinoti apie gerąją praktiką;

41. be to, siūlo skatinti darbuotojų mokymą šiuo tikslu naudojantis Europos fondų bendrai finansuojamomis programomis;

42. mano, kad svarbu skatinti savarankiško darbo formas ir savarankišką verslą ypatingą dėmesį skiriant savo verslą pradedančiam jaunimui. Tokia strategija leistų veiksmingiau paskirstyti lėšas, kurios priešingu atveju būtų panaudotos neproduktyviai, pavyzdžiui, ankstyvos pensijos ar bedarbystės išmokoms;

43. pritaria būtinybei remti priemones, galinčias paskatinti Europos darbo rinką, palengvinti piliečių ir darbuotojų judumą Europos Sąjungoje pašalinus fiskalines kliūtis, užtikrinus bedarbio išmokos perkėlimo galimybę ir teisių į pensiją perkeliamumą;

44. yra įsitikinęs, kad judžių darbuotojų teisių gynimas ir ES įsipareigojimų jiems laikymasis ir toliau turi būti vienas iš ES prioritetų, kad būtų sudarytos palankios sąlygos tinkamam judumui vidaus rinkoje. Atsižvelgiant į tai, problemų sprendimo tarnybą SOLVIT būtų galima integruoti į Europos įmonių tinklo (EIT) teikiamas paslaugas siekiant, kad darbdaviai ir darbuotojai galėtų palaikyti ryšį su tarnyba, galinčia suteikti visapusiškos informacijos Europos klausimais;

45. teigiamai vertina pasiūlymą patobulinti EURES tinklą, be kita ko, pradedant teikti paslaugą „Match and Map“, kuri pateiktų aišką geografinio siūlomų darbo vietų pasiskirstymo apžvalgą. Šiuo klausimu primena nacionalinių ir regioninių darbo biržų vaidmenį ir siūlo jų veiklą labiau susieti su Europos įmonių

tinklu, regionais ir prekybos rūmais, kurių privalumas yra tas, kad jie yra glaudžiai susiję su įmonėmis ir žino jų poreikius bei problemas;

46. kad būtų išvengta dubliavimosi, ragina Europos Komisiją susisteminti esamus tyrimus siekiant susieti paklausą ir pasiūlą nacionalinėse darbo rinkose. Keitimasis šia informacija ir jos koordinavimas galėtų būti labai naudingas veiksmingam judumui ES viduje skatinti. Šiuo požiūriu atkreipia dėmesį į Italijos prekybos rūmų tinklo atliktą tyrimą „Excelsior“;

47. palankiai vertina tai, kad iki 2012 m. pabaigos bus pradėta konsultacija dėl ekonominės migracijos, ir siūlo ypač atidžiai išnagrinėti apykaitinės migracijos klausimą bei kartu paskatinti suderinti nacionalines taisykles;

Stiprinti Europos Sąjungos valdymą

48. pritaria, kad reikia užtikrinti geresnį ES valdymo koordinavimą, ir pabrėžia esminį regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmenį, laikantis subsidarumo principo;

49. pritaria pasiūlymui kasmet paskelbti užimtumo rodiklių lyginamąją analizę: tokia sistema turėtų apimti ne tik nacionalines, bet ir regionų (iki NUTS 2 lygio) darbo rinkas, kad būtų galima priimti sprendimus, geriau atsižvelgiant į įvairius atvejus;

50. tikisi, kad būsima Europos sąskaitų sistema (SEC2010) galės padėti surinkti daugiau regioninių statistinių duomenų NUTS 2 lygmeniu, kad būtų galima nustatyti konkrečius rodiklius siekiant pagerinti Europos Sąjungos valdymą ir padidinti įvairių valdžios lygmenų atsakomybę;

51. pritaria, kad būtinos priemonės, kurios padėtų stebėti pažangą, pasiektą įgyvendinant nacionalinius užimtumo planus, jei tik nebus nustatytos galimos sankcijos, turinčios pasekmių regionų ir vietos lygmeniu;

Priedas. Svarbiausių ekologiškos ekonomikos užimtumo veiksmų rinkinys

52. mano, kad būtina suformuluoti vienareikšmę ekologiškų, t. y. aplinkai žalos nedarančių ir ilgalaikių darbo vietų apibrėžtį. Šiuo tikslu būtina parengti rodiklius, kurie būtų vienintelis Europoje taikomas vertinimo metodas;

53. siūlo užtikrinti aktyvesnį regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimą nacionaliniuose užimtumo planuose rengiant ekologiškų darbo vietų skatinimo politiką;

54. siūlo įvertinti galimybę plėtoti aplinką tausojančių ir tvaraus vystymosi siekiančių metarajonų (įmonių grupę, sukurta ne geografinio įmonių artumo pagrindu, bet naujų technologijų dėka jos gali bendradarbiauti ir tuo pačiu metu konkuruoti, o tai yra pramonės rajonų pažangos pagrindas) sąvoką, kad ekologiškai ekonominei veiklai būtų užtikrintas institucinis pagrindas ir pripažinimas;

55. mano, kad visos Europos, nacionalinio ir regionų lygmens priemonės, skirtos teikti reikiamą informaciją apie su ekologija susijusius įgūdžius, kurie bus reikalingi rinkoje, būtina turi būti tarpusavyje koordinuojamos ir viena kitą papildyti, kad būtų išvengta nereikalingo lėšų švaistymo ir dubliavimosi;

56. palankiai vertina pagal tokias programas kaip „Pažangi energetika Europai“ (angl. *Intelligent Energy Europe*) vykdomą informavimo ir platinimo veiklą;

57. itin palankiai vertina bendradarbiavimą su EIB ir visų pirma siūlo sustiprinti programą ELENA, kad padėtų regionams ir vietos valdžios institucijoms sutelkti tvarios energetikos ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių programoms reikalingus finansinius išteklius;

58. visiškai pritaria, kad ESF ir ERPF turi būti pagrindinės naujų įgūdžių ugdymo ir kvalifikacijos kėlimo priemonės;

59. vis dėlto mano, kad reikėtų skatinti novatorišką šių fondų lėšų panaudojimą ir šiuo tikslu propaguoti mokymą atsižvelgiant ir į tarptautinį judumą, kad šis mokymas vyktų ten, kur yra pripažinta geriausia aplinkos tvarumo praktika;

60. mano, kad pasiūlymas skatinti ekologiškas investicijas įgyvendinant mikrofinansų priemonę „Progress“ yra įdomus, tačiau nesupranta, kam reikia skatinti suinteresuotųjų šalių forumą;

61. veikiau siūlo pasirūpinti, kad programoje „Progress“ dalyvaujantys finansiniai tarpininkai būtų ekonomiškai suinteresuoti remti aplinkai palankius projektus;

62. pripažįsta partnerystės kaip konkretaus daugiapakopio valdymo principo taikymo priemonės svarbą ir skatina ją plėtoti;

63. mano, kad svarbu užtikrinti užimtumo tarnybų aukšto lygio strateginį koordinavimą siekiant sumažinti įvairių valstybių narių skirtumus. Todėl pageidauja, kad priemonė „Pares“ būtų pritaikyta šiam tikslui;

64. palankiai vertina pasiūlymą keistis gerąja patirtimi, įskaitant vadovo šiuo klausimu paskelbimą, jei tik šie pasikeitimai paskatins konkrečius veiksmus;

Priedas. ES sveikatos priežiūros darbuotojų veiksmų planas

65. visiškai pritaria pasiūlymui gerinti sveikatos priežiūros darbuotojų poreikio planavimą ir prognozavimą Europos Sąjungoje;

66. vis dėlto tikisi, kad valstybės nares vienijančiai platformai pavyks sparčiai suderinti studijų programas ir taip pašalinti biurokratinės kliūtis ir paskatinti sveikatos priežiūros darbuotojų judumą Europos Sąjungoje;

67. todėl prašo anksčiau (jau 2013 m.) parengti sveikatos priežiūros darbuotojų švietimo ir mokymo galimybių gaires, kadangi gebėjimai turi būti nustatyti prieš pradedant rengti gaires;

68. abejoja dėl pasiūlymo įkurti Europos slaugos ir priežiūros darbuotojų įgūdžių tarybą ir įsteigti Sektoriaus įgūdžių sąjungą, kadangi nesupranta šios iniciatyvos pridėtinės vertės;

69. mano, kad siūloma valstybėms narėms skirta Europos lygmens platforma gali būti tinkamas mechanizmas, skirtas įvairiose valstybėse narėse nustatyti gebėjimus ir parengti minimalius reikalavimus, kurių būtina laikytis mokant sveikatos priežiūros darbuotojus, įskaitant slaugos ir priežiūros darbuotojus;

70. palankiai vertina ketinimą nustatyti geriausią darbuotojų įdarbinimo ir išlaikymo darbo vietoje praktiką, tačiau mano, kad šis procesas turėtų kainuoti nebrangiai. Todėl pirmiausia siūlo pradėti konsultacijas šiuo klausimu, o paskui, remiantis gautais rezultatais, įvertinti, ar reikalingi kitokio pobūdžio tyrimai;

71. primena, kad įdarbinant sveikatos priežiūros darbuotojus reikia stengtis atgrasyti nuo nelegalaus darbo, visų pirma turint omenyje slaugos paslaugas namuose teikiančius darbuotojus;

72. mano, kad PSO elgesio kodeksas turi būti vienodai taikomas visoje Europos Sąjungoje, tačiau atsižvelgdamas į tai, kad šis kodeksas yra neprivalomo pobūdžio, prašo suteikti daugiau informacijos, kokiomis priemonėmis būtų galima užtikrinti jo taikymą;

Priedas. Svarbiausių užimtumo IRT srityje veiksmų rinkinys

73. palankiai vertina pasiūlymą įsteigti IRT rinkos dalyvių, prekybos rūmų, valstybės institucijų ir mokslinių tyrimų institucijų partnerystę organizuojant rinkoje aktualių įgūdžių ugdymo iniciatyvas;

74. vis dėlto mano, kad taip pat svarbu labiau remti informuotumo didinimo kampaniją siekiant skatinti jaunimą daryti karjerą IRT srityje, raginti daugiau investuoti į šį sektorių (Europos Komisijos tyrimai patvirtina, kad didesnės investicijos didina našumą) ir stiprinti šio sektoriaus konkurencingumą tinkamomis priemonėmis, kurios leistų atsižvelgti į valstybių narių skirtumus (pavyzdžiui, kurti įmonių grupes);

75. siūlo peržiūrėti pagalbos naujoms įmonėms veiksmus, kad jais būtų skatinama kurti darbo vietas IRT sektoriuje. Pavyzdžiui, tai galėtų būti verslo inkubatorių kūrimas mokslo ir technologijų parkuose (kuriuose sudarytos geros sąlygos susitelkti naujoms aukštųjų technologijų įmonėms ir palanki įmonių sinergijai kurti aplinka) ir regioninių finansų institucijų tiesioginės investicijos (šios įmonės galėtų dalyvauti finansuojant naujos įmonės rizikos kapitalą pirmaisiais jos veiklos metais, todėl įmonių finansavimas būtų paprastesnis ir saugesnis bei kompensuotų privataus rizikos kapitalo nebuvimą);

76. kadangi IRT sektorius yra naujas ir natūraliai plečiasi reaguodamas į kintančius rinkos poreikius, Komitetas siūlo

remti ir vyresnių kaip 55 amžiaus darbuotojų mokymąsi ypatingą dėmesį skiriant viešajam sektoriui, kuriame darbuotojų kaita lėta, labai padidėjo vidutinis darbuotojų amžius, ne taip greitai pradėdama naudotis naujomis informacinėmis ir ryšių technologijomis teikiant paslaugas;

77. pritaria, kad reikia parengti Europos Sąjungos e. įgūdžių sistemą, ir pabrėžia, kad būtinas didesnis derinimas su kitomis panašiomis iniciatyvomis (pavyzdžiui, ECDL), vengiant jų dubliavimosi;

78. teigiamai vertins ketinimą finansuoti bandomąjį projektą, kuris padėtų įvertinti bendrą sertifikavimo padėtį, jeigu šis projektas bus pirmas žingsnis sertifikatų standartizavimo kryptimi;

79. pritaria požiūriui, kad ESF turėtų būti svarbiausias šios politikos finansavimo šaltinis, tačiau pažymi, kad norint pasiekti apčiuopiamų rezultatų, reikia tikslingiau naudoti lėšas.

2013 m. vasario 1 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

99-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2013 M. SAUSIO 31 D.–VASARIO 1 D.**Regionų komiteto nuomonė. Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statusas ir finansavimas**

(2013/C 62/15)

REGIONŲ KOMITETAS

- yra įsitikinęs, kad šis pasiūlymas gali sudaryti palankesnes sąlygas debatams Europos ir tarpvalstybinių lygmeniu ir padėti formuoti Europos viešajai nuomonei;
- sutinka, kad norint įgyti Europos teisinį statusą, reikėtų laikytis griežtų valdymo, atskaitomybės ir skaidrumo reikalavimų;
- pritaria reglamento nuostatomis, pagal kurias tais atvejais, kai politinės partijos ir su jomis susiję fondai kreipiasi į Europos Parlamentą su prašymu užregistruoti juos Europos politinėmis partijomis arba fondais, būtų atsižvelgiama į atstovavimą ne tik Europos ir nacionaliniu, bet ir regioninių parlamentų lygmenimis;
- prašo Tarybos ir Europos Parlamento įtraukti RK į ši pamatinių Europos Sąjungos vertybių tikrinimo procesą;
- mano, kad siūlomas ES finansavimo paskirstymas yra tinkamas, tačiau siūlo skirstant lėšas atsižvelgti ir į atstovų Regionų komitete skaičių;
- rekomenduoja leisti Europos lėšas panaudoti Europos lygmens referendumų kampanijoms ar visuomenės iniciatyvoms.

Pranešėjas

Istvan SÉRTŐ-RADICS (HU / LDAE), Užskos meras

Pamatinis dokumentas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo

COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD)

Regionų komiteto nuomonė – Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statutas ir finansavimas**I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS****REGIONŲ KOMITETAS**

1. palankiai vertina pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo, kurį Europos Komisija paskelbė 2012 m. rugsėjo 12 d. Šiuo pasiūlymu panaikinamas ir pakeičiamas Reglamentas Nr. 2004/2003/EB, iki šiol reguliavęs politinių partijų ir fondų veiklą;

2. ketina prisidėti (visų pirma todėl, kad Komiteto sudėtis grindžiama frakcijomis) prie šio pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto rengimo, nes jis, be kitų teigiamų dalykų, gali vietos ir regionų lygmeniu atkreipti daugiau dėmesio į Europos politinius sprendimus ir į Regionų komiteto narių dalyvavimą rengiant šiuos sprendimus;

3. patvirtina, kad stengsis propaguoti Europos Sąjungos pilietybę⁽¹⁾ ir ugdyti ES pilietiškumą švietimo priemonėmis⁽²⁾, kaip neseniai pabrėžė kai kuriose savo nuomonėse;

4. dar kartą patvirtina, kad ypač propaguos Europos Sąjungos pilietybę ir su ja susijusias teises, visų pirma balsavimo teisę. Regionų komitetas savo veikloje, skirtoje 2013 m. Europos piliečių metų iniciatyvai, šiam klausimui skirs daug dėmesio⁽³⁾;

5. pabrėžia, jog reikia, kad Europos Sąjungos pilietybė padėtų kurti Europos demokratiją – į Europos integracijos procesą įtraukti piliečius. Todėl Europos Sąjungos piliečiams naudinga, kad Europos atstovaujamoji demokratija galėtų klestėti. Tikrai tarpvalstybinės Europos politinės partijos ir fondai atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant, kad piliečių balsas būtų girdimas Europos lygmeniu;

6. yra įsitikinęs, kad šis pasiūlymas gali sudaryti palankesnes sąlygas debatams Europos ir tarpvalstybiniu lygmeniu ir padėti formuotis Europos viešajai nuomonei; be to, pasiūlymas gali padidinti visuomenės domėjimąsi rinkimais į Europos

Parlamentą, padėti paskatinti rinkėjus aktyviau juose dalyvauti ir sustiprinti Europos Sąjungos demokratinį legitimumą;

7. pritaria pagrindiniams reglamento tikslams: padidinti Europos politinių partijų ir fondų matomumą, pripažinimą, veiksmingumą, skaidrumą ir atskaitomybę;

8. laikosi nuomonės, kad labai svarbu tvirčiau susieti Europos politines partijas ir Europos politinius fondus ir sutinka, kad viena Europos politinė partija turėtų turėti ne daugiau kaip vieną oficialiai su ja susijusį politinį fondą;

Registracija ir kontrolė

9. mano, kad bendro Europos teisinio statuso sukūrimas būtų svarbus žingsnis Europos politinės sąjungos link ir suteiktų galimybę Europos politinėms partijoms ar Europos politiniams fondams registruotis ir įgyti ES teise pagrįstą teisinį statusą bei leistų atsisakyti skirtingų nacionalinių teisinių formų, kuriomis iki šiol buvo grindžiama jų veikla; tačiau pažymi, jog tai, ar šiuo projektu bus pasiekta tokio tikslo, priklausys nuo to, ar valstybės narės jį tinkamai įgyvendins;

10. pabrėžia, kad Komisijos siūloma Europos statuto sistema paremta nacionaliniu lygmeniu registruotų, šiuo metu veikiančių ir plačiai visuomenėje pripažįstamų partijų, aljansų ir fondų veiklos patirtimi, bet šis pasiūlymas (ypač jo nuostatos dėl nepriklausomo Europos teisinio statuso) turi tam tikrų trūkumų, kurie kyla, kad rengiant naują statutą į Europos politinių partijų patirtį, įgytą nuo 2004 m., atsižvelgta ne iki galo;

11. pabrėžia, kad tikro Europos teisinio statuso sukūrimas yra nepaprastai svarbus Europos politinėms partijoms ir su jomis susijusiems Europos politiniams fondams, kadangi jis leidžia vienodomis sąlygomis pasirinkti būstinės vietą bet kurioje ES valstybėje narėje atsižvelgiant į partijų ir fondų ypatumus ir jų politinį identitetą;

12. todėl pabrėžia, jog svarbu, kad šiuo reglamentu nustatytame Europos teisiniame statute reikia atsižvelgti į nacionalinius teisės aktus; vis dėlto Europos institucijoms rekomenduoja apsvarstyti galimybę ateityje parengti visavertį Europos teisinį statutą;

⁽¹⁾ CdR 355/2010.

⁽²⁾ CdR 120/2005.

⁽³⁾ R/CdR 1030/2012 7 punktas.

13. sutinka, kad norint įgyti Europos teisinį statusą, reikėtų laikytis griežtų valdymo, atskaitomybės ir skaidrumo reikalavimų;

14. mano, jog svarbus žingsnis yra tai, kad viena iš konkrečių Europos teisinio statuso suteikimo ir – dar svarbiau – išsaugojimo sąlygų ir reikalavimų yra pagarba vertybėms, kuriomis grindžiama ES. Iki šiol tai buvo viena iš šalis kandidatams keliamų stojimo į ES sąlygų, o šiame reglamente pagrindinės ES vertybės paverčiamos kriterijumi, kurį galima ir reikėtų vertinti vykdant politinę stebėseną;

15. pritaria reglamento nuostatomis, pagal kurias tais atvejais, kai politinės partijos ir su jomis susiję fondai kreipiasi į Europos Parlamentą su prašymu užregistruoti juos Europos politinėmis partijomis arba fondais, būtų atsižvelgiama į atstovavimą ne tik Europos ir nacionaliniu, bet ir regioninių parlamentų lygmenimis. Tačiau atsižvelgiant į struktūrų valstybėse narėse skirtumus, dar reikia aiškiai apibrėžti tarpinio politinio lygmens pobūdį (žemė, regionas, grafystė, departamentas, provincija);

16. pritaria tam, kad Europos Parlamentas kasmet tikrintų, ar Europos politinės partijos ir Europos politiniai fondai laikosi reglamente nustatytų sąlygų ir reikalavimų, ir paprašytas galėtų tikrinti, ar kuri nors partija arba fondas toliau laikosi pamatinių Europos Sąjungos vertybių;

17. prašo Tarybos ir Europos Parlamento įtraukti RK į ši pamatinių Europos Sąjungos vertybių tikrinimo procesą;

18. rekomenduoja, kad bet kuriuo atveju būtų privaloma įtraukti RK į šį procesą, kai tikrinama partija yra atstovaujama Regionų komitete;

Finansavimas

19. primena, kad savo nuomonėje dėl Daugiametės finansinės programos po 2013 m.⁽⁴⁾ RK pabrėžė, jog reikia skirti pakankamai išteklių tam, kad visuomenė galėtų dalyvauti veikloje, skirtoje pagrindinėms teisėms ir demokratijai propaguoti bei Europos pilietybei ugdyti. Tikroms tarpvalstybinėms Europos politinėms partijoms ir su jomis susijusiems Europos politiniams fondams tenka svarbus vaidmuo mažinant atotrūkį tarp nacionalinės ir ES politikos ir taip užtikrinant, kad piliečių balsas būtų girdimas Europos lygmeniu;

20. pažymi, kad Komisijos pasiūlyme skiriami teisinio statuso įgijimo kriterijai ir kriterijai, susiję su teise gauti finansavimą;

21. sutinka, kad Europos politinėms partijoms ir Europos politiniams fondams suteikiamas ES finansavimas ir toliau turėtų būti skiriamas iš Europos Parlamento biudžeto;

22. pritaria, kad teisė gauti finansavimą iš ES biudžeto būtų suteikiama tik tiems subjektams, kurie yra pripažinti Europos politine partija arba Europos politiniu fondu – taigi tiems subjektams, kurie atitinka tokio pripažinimo sąlygas ir reikalavimus;

23. mano, kad siūlomas ES finansavimo paskirstymas (15 proc. paskirstoma lygiomis dalimis, o 85 proc. partijoms paskirstoma proporcingai pagal jų narių Europos Parlamente skaičių) yra tinkamas, tačiau siūlo numatyti galimybę skirstant lėšas atsižvelgti ir į atstovų Regionų komitete skaičių;

24. palankiai vertina tai, kad šiuo pasiūlymu dovanų, kurias vienam rėmėjui (fiziniam arba juridiniam asmeniui) yra leidžiama suteikti per vienus metus, riba nuo dabartinės 12 000 eurų sumos pakeliama iki 25 000 eurų, taip politinėms partijoms ir fondams suteikiant daugiau galimybių įgyti nuosavų išteklių;

25. pritaria principui ir praktikai, pagal kurią Europos lėšos nėra naudojamos nacionaliniams, regioniniams ar vietiniams rinkimams arba kitoms politinėms partijoms, ypač nacionalinėms politinėms partijoms arba jų kandidatams tiesiogiai ar netiesiogiai finansuoti: tai tikrai prieštarautų viršvalstybiniam pasiūlymo pobūdžiui;

26. tačiau nesupranta, kodėl Europos politinės partijos ir Europos politiniai fondai per nacionalinius, regioninius ar vietinius rinkimus negalėtų iš savo pajamų finansuoti jų europinėms politinėms šeimoms atstovaujančių kandidatų;

27. supranta, kodėl šiuo pasiūlymu taip pat siekiama uždrausti Europos lėšas naudoti nacionalinių, regioninių ar vietinių referendumų (pavyzdžiui, dėl sutarties pakeitimų) kampanijoms finansuoti, tačiau rekomenduoja leisti Europos lėšas skirti Europos lygmens referendumų kampanijoms ar visuomenės iniciatyvoms;

Praktinė veikla, vietos ir regionų perspektyvos

28. yra įsitikinęs, kad Europos politinėms partijoms vykdant savo veiklą vis dažniau pavyks veiksmingiau išreikšti ir paviešinti piliečių valią dėl renkamų pareigūnų ir kitų atstovaujamųjų pareigų Europos lygmeniu ir kad jos sugebės užmegzti glaudesnius tiesioginius ryšius tarp Europos ir vietos ir (arba) regionų valdžios institucijų;

29. pabrėžia, jog būtina užtikrinti, kad Europos Sąjungos piliečiai valstybėse narėse turėtų visapusę prieigą prie informacijos, nes tai yra būtina jų dalyvavimo politiniame gyvenime sąlyga, ir ragina savo narius imtis priemonių, kuriomis būtų užtikrinta, kad valstybės narės garantuotų prieigą prie informacijos⁽⁵⁾. Šiuo požiūriu svarbų vaidmenį galėtų atlikti ir tikrai tarpvalstybinės Europos politinės partijos;

⁽⁴⁾ CdR 283/2011.

⁽⁵⁾ CdR 170/2010, 17 punktas. Taip pat žr. CdR 355/2010, 37 punktas.

30. sutinka, kad, jei egzistuotų tikrai tarpvalstybinės Europos politinės partijos, ateityje kandidatai galėtų dalyvauti vietiniuose ir regioniniuose rinkimuose kaip Europos, o ne nacionalinės ar regioninės politinės partijos atstovai; taip būtų užtikrintas aiškesnis tiesioginis ryšys tarp Europos politikos ir vietos ir (arba) regioninės politikos;

31. pritaria politiniam ryžtui užtikrinti, kad Europos teisinis statusas ir finansavimo taisyklės įsigaliojūt gerokai iki 2014 m. Europos Parlamento rinkimų ir kad jas taip pat būtų galima taikyti Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų vietos ir regionų lygmenimis vykdomų kampanijų, susijusių su Europos piliečių iniciatyvomis, finansavimui;

Subsidiarumas, proporcingumas ir geresnis reguliavimas

32. sutinka, jog galima teigti, kad pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą, nes Europos teisinio statuto, taip pat Europos politinių partijų ir politinių fondų finansavimo taisyklės gali būti nustatytos tik ES lygmeniu;

33. pažymi, kad daugiapakopė kuriamos ES demokratinės sistemos struktūra būtų atspindėta praktiškai, jeigu būtų numatyta galimybė Regionų komitetui dalyvauti tikrinant, ar Europos politinės partijos ir politiniai fondai gerbia pagrindines ES vertybes;

34. sutinka, jog apskritai galima teigti, kad pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes juo nustatoma tik tai, kas būtina Europos lygmeniu nubrėžtiems tikslams siekti;

35. tačiau išvelgia prieštaravimą: nors pasiūlymu siekiama sukurti naują abiejų rūšių subjektų (partijų ir fondų) Europos teisinę formą, daugelyje praktinės veiklos sričių jie ir toliau veiktų remdamiesi teisine forma, pripažinta valstybės narės, kurioje yra jų būstinė, teisinėje sistemoje;

36. apgailestauja, kad neatliktas šio pasiūlymo poveikio vertinimas;

37. pripažįsta, kad Europos Komisija konsultavosi su suinteresuotosiomis šalimis ir pasiūlyme atsižvelgė į šių konsultacijų rezultatus, tačiau dokumente nėra aiškiai nurodyta, ar į šias konsultacijas buvo įtrauktas vietos ir regionų lygmuo;

38. prašo Europos Parlamento į pasiūlyme numatytą Europos teisinio statuto ir finansavimo sistemos vertinimo procesą, kuris vyks trečiaisiais metais po kitų rinkimų į Europos Parlamentą, įtraukti ir Regionų komitetą.

II. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

2 straipsnio 5 dalis

Apibrėžtys

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
regioninis parlamentas arba regioninė asamblėja – įstaiga, kurios nariai turi regioninį rinkimų mandatą arba yra politiškai atskaitingi išrinktai asamblėjai;	regioninis parlamentas arba regioninė asamblėja – <u>tarpinio lygmens tarp savivaldybės ir valstybės įstaiga</u> , kurios nariai turi <u>regioninį viršmunicipalinio lygmens teritorinį</u> rinkimų mandatą arba yra politiškai atskaitingi <u>subnacionalinio lygmens</u> išrinktai asamblėjai;

Paaiškinimas

Išrinktos tarpinio lygmens asamblėjos kiekvienoje valstybėje narėje turi skirtingų ypatumų. Ne visur tai vadinama regioniniais parlamentais ar regioninėmis asamblėjomis. Atsižvelgiant į šią struktūrų įvairovę, reikia paaiškinti tarpinio politinio lygmens pobūdį (žemė, regionas, grafystė, departamentas, provincija ir kt.). Pakeitime siūloma formuluotė „tarpinis lygmuo“ yra platesnė ir pritaikoma visoms valstybėms narėms aiškiai skiriant municipalinio lygmens rinkimų mandatą.

2 pakeitimas

7 straipsnio 2 dalis

Registracijos tikrinimas

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
2. Kiekvienu vieno ketvirtadalio narių, atstovaujančių bent trims politinėms grupėms, prašymu Europos Parlamentas narių balsų dauguma priima sprendimą, ar Europos politinė partija tebetenkina 3 straipsnio 1 dalies c punkte jai nustatytą sąlygą, o Europos politinis fondas – 3 straipsnio 2 dalies c punkte jam nustatytą sąlygą.	2. Kiekvienu vieno ketvirtadalio narių, atstovaujančių bent trims politinėms grupėms, prašymu Europos Parlamentas narių balsų dauguma priima sprendimą, ar Europos politinė partija tebetenkina 3 straipsnio 1 dalies c punkte jai nustatytą sąlygą, o Europos politinis fondas – 3 straipsnio 2 dalies c punkte jam nustatytą sąlygą.

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Prieš priimdamas spendimą, Europos Parlamentas išklauso atitinkamos Europos politinės partijos arba Europos politinio fondo atstovus ir prašo nepriklausomų žymių asmenų komiteto pateikti šiuo klausimu nuomonę per priimtina laikotarpį.	Prieš priimdamas spendimą, Europos Parlamentas išklauso atitinkamos Europos politinės partijos arba Europos politinio fondo atstovus ir prašo nepriklausomų žymių asmenų komiteto pateikti šiuo klausimu nuomonę per priimtina laikotarpį. <u>I šį procesą jis įtraukia Regionų komitetą bent jau tais atvejais, kai tikrinimas susijęs su Regionų komitete atstovaujama Europos politine partija.</u>
Komitetą sudaro trys nariai, kurių kiekvieną Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija paskiria per šešis mėnesius nuo pirmosios Europos Parlamento sesijos po rinkimų į jį pabaigos. Komiteto sekretoriato funkcijas ir finansavimą užtikrina Europos Parlamentas.	Komitetą sudaro trys nariai, kurių kiekvieną Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija paskiria per šešis mėnesius nuo pirmosios Europos Parlamento sesijos po rinkimų į jį pabaigos. Komiteto sekretoriato funkcijas ir finansavimą užtikrina Europos Parlamentas.

Paiškinimas

Regioninis aspektas yra viena iš būtinų registracijos sąlygų; todėl suprantama, kad Regionų komitetui taip pat tenka tam tikras vaidmuo tikrinant, ar gerbiama pagrindinė ES vertybė, bent jau tais atvejais, kai susijusi partija yra atstovaujama Regionų komitete.

3 pakeitimas

18 straipsnio 4 dalis

Draudimas finansuoti

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<u>4. Draudimas finansuoti netaikomas paramai, kurią Europos politinės partijos ir Europos politiniai fondai teikia su Europos piliečių iniciatyvomis susijusioms kampanijoms.</u>

Paiškinimas

Europos politinėms partijoms ir Europos politiniams fondams reikia pasireikšti ir su Sąjungos piliečiais bendrauti ne tik Europos Parlamento rinkimų kampanijų metu, bet ir propaguojant Europos vertybes laikotarpiu tarp rinkiminių kampanijų, pavyzdžiui, įgyvendinant Europos piliečių iniciatyvas.

2013 m. sausio 31 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkas*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

2013 m. prenumeratos kainos (be PVM, įskaitant paprastosios siuntos išlaidas)

<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 300 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, spausdintinė versija ir metinis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 420 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	910 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, mėnesinis kaupiamasis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	100 EUR per metus
Oficialiojo leidinio priedas, S serija (Konkursai ir viešieji pirkimai), skaitmeninis diskas, leidžiamas vieną kartą per savaitę	daugiakalbis: 23 oficialiosiomis ES kalbomis	200 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , C serija. Konkursai	konkursų kalbomis	50 EUR per metus

Europos Sąjungos oficialųjį leidinį, leidžiamą oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis, galima prenumeruoti bet kuria iš 22 kalbų. Jį sudaro L (teisės aktai) ir C (informacija ir pranešimai) serijos.

Kiekviena kalba leidžiamas leidinys prenumeruojamas atskirai.

Oficialieji leidiniai airių kalba parduodami atskirai, remiantis 2005 m. birželio 18 d. Oficialiajame leidinyje L 156 paskelbtu Tarybos reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nurodančiu, kad Europos Sąjungos institucijos laikinai neįpareigojamos rengti ir skelbti visų aktų airių kalba.

Oficialiojo leidinio priedas (S serija. Konkursai ir viešieji pirkimai) skelbiamas viename daugiakalbiame skaitmeniniame diske visomis 23 oficialiosiomis kalbomis.

Pateikę paprastą prašymą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* prenumeratoriai gali gauti įvairius Oficialiojo leidinio priedus. Apie priedų išleidimą prenumeratoriai informuojami pranešime skaitytojui, kuris skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pardavimas ir prenumerata

Įvairių mokamų leidinių, tokių kaip *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, galima užsiprenumeruoti mūsų pardavimo biuruose. Pardavimo biurų sąrašą galima rasti internete adresu

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT